

ÇOCUK OYUN ALANLARININ YETERLİLİK VE TASARIM

İLKELERİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ;

İSTANBUL GAZİOSMANPAŞA ÖRNEĞİ

EMİNE GÜLSELİ YERSİZ

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç, Dr. Burçin EKİCİ

2023

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÇOCUK OYUN ALANLARININ YETERLİLİK VE TASARIM İLKELERİ
YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ; İSTANBUL GAZİOSMANPAŞA ÖRNEĞİ

EMİNE GÜLSELİ YERSİZ

ORCID: 0000-0003-4077-1697

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Danışman: Doç. Dr. Burçin EKİCİ

ŞUBAT-2023

Her hakkı saklıdır.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iv
ÇİZELGELER DİZİNİ	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
SİMGELER DİZİNİ	xii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
TEŞEKKÜR	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1 Literatür Özeti	2
1.2 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	10
2. GENEL BİLGİLER	12
2.1 Oyun ve Oyunun Faydaları	12
2.2 Oyunun Sınıflandırılması	15
2.2.1 Oyunun Yaş ve Zihinsel Gelişime Göre Sınıflandırılması	15
2.2.2 Oyunun Sosyal İlişkilerin Gelişimine Göre Sınıflandırılması	16
2.3 Oyun Çeşitleri	17
2.3.1 Öz Yapılarına Göre Oyun Çeşitleri.....	17
2.3.2 Oynandığı Yere Göre Oyun Çeşitleri	17
2.3.3 Araçlara Göre Oyun Çeşitleri	17
2.4 Oyun Aktiviteleri	17
2.5 Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması	18
2.5.1 Yaş Gruplarına Göre Çocuk Oyun Alanları.....	18
2.5.2 Yapım Amacına Göre Çocuk Oyun Alanları.....	19
2.6 Çocuk Oyun Alanlarının Yeterlilik Durumu	19
2.7 Kentsel Alanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Önemi	23
2.8 Çocuk Oyun Alanlarının Planlama ve Tasarım İlkeleri.....	24
2.8.1 Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi	26
2.8.2 Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik ve Dayanıklılık.....	27
2.8.3 Çocuk Oyun Alanlarının Bakımı ve Onarımı	28
2.8.4 Çocuk Oyun Alanlarının Standartları	28
2.9 Bitkilendirme ve Bitki Seçimi	30
3. MATERYAL VE YÖNTEM	33
3.1 Materyal	33
3.2 Araştırma Alanının Doğal Peyzaj Özellikleri	34

3.2.1 Coğrafi Konum	34
3.2.2 Topoğrafik Yapı.....	34
3.2.3 İklimsel Özellikleri	35
3.2.4 Bitki Örtüsü.....	36
3.3 Araştırma Alanının Kültürel Peyzaj Özellikleri	36
3.3.1 Tarihi Yapısı	36
3.3.2 Nüfus Dağılımı.....	36
3.3.3 Ekonomik Durumu.....	38
3.3.4 Çevre Sorunları	39
3.3.5 Çocuk Oyun Alanları	39
3.4 Yöntem.....	42
3.4.1 Literatür Araştırması	42
3.4.2 İlçede Yer Alan Çocuk Oyun Alanlarının Tespiti ve Çalışma Altlığı Hazırlama 42	
3.4.3 Alan Çalışması	44
3.4.4 Sonuçların Değerlendirilmesi	44
4. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	45
4.1 Bağlarbaşı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	46
4.2 Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	50
4.3 Fevzi Çakmak Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	56
4.4 Hürriyet Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları.....	61
4.5 Karadeniz Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları.....	63
4.6 Karayolları Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	72
4.7 Karlıtepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	77
4.8 Kazımkarabekir Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları.....	79
4.9 Merkez Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	87
4.10Mevlana Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	90
4.11Pazariçi Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	96
4.12Sarıgöl Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları.....	98
4.13Şemsipaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları	100
4.14Yeni Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları.....	103
4.15Yeni Doğan Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları.....	108
4.16Yıldıztabya Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları.....	109
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	113
KAYNAKLAR	123

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. Aksoy (2001)'a göre yeşil alan standardının yerleşme birimlerine göre dağılımı (aktaran Kuşuluoğlu, 2013).	20
Çizelge 2.2. Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin Ek.2 verilerine göre kişi başına düşmesi gereken açık-yeşil alan miktarı.....	20
Çizelge 2.3 Bakan ve Konuk (1987)'a göre farklı yaş grubundaki çocukların gereksinimleri (aktaran Koçan, 2012)	21
Çizelge 2.4 Özhelvacı ve Özer, (1997); Bektaş, (2003)'a göre değişik yaş gruplarına ve uzaklıklarına göre çocukların gereksinimleri (aktaran Bal, 2005).	22
Çizelge 2.5 Gür, (2002)'e göre yaş gruplarına göre alan ihtiyacı ve ulaşılabilirlik mesafesi (aktaran Bal, 2005).	23
Çizelge 3.1 Gaziosmanpaşa ilçesine ait yıllık ölçüm periyodu, 1991-2021 (Anonim, t.y.b.)..	35
Çizelge 3.2. Yıllara göre Gaziosmanpaşa ilçesinin nüfus dağılımı (Anonim, 2020 a; Anonim, 2022 b).....	36
Çizelge 3.3. Gaziosmanpaşa ilçesinin mahallelere göre 18 yaş altı nüfus verileri (Anonim, 2022 c göre hazırlanmış Özgün, 2022).....	37
Çizelge 3.4. Gaziosmanpaşa ilçesindeki parkların buldukları mahallere göre dağılımı, parkların toplam alanı, mahallede yaşayan 18 altı yaşayan dağılımı ile kişi başına düşen alan	39
Çizelge 3.5. Gaziosmanpaşa ilçesindeki oyun alanlarının tasarım kriterleri bakımından incelenme örneği (Aşur, 2019; Nemitli vd., 2018; Bal, 2005, Ünal, 2009; Yılmaz ve Bulut 2002; Duman ve Koçak 2013).....	44
Çizelge 4.1. Bağlarbaşı Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	47
Çizelge 4.2. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	52
Çizelge 4.3. Fevzi Çakmak Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	57
Çizelge 4.4. Hürriyet Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	62
Çizelge 4.5. Karadeniz Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	65
Çizelge 4.6. Karayolları Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	74

Çizelge 4.7. Karlıtepe Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	78
Çizelge 4.8. Kazım Karabekir Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	81
Çizelge 4.9. Merkez Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	88
Çizelge 4.10. Mevlana Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	91
Çizelge 4.11. Pazariçi Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	97
Çizelge 4.12. Sarıgöl Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	99
Çizelge 4.13. Şemsipaşa Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	102
Çizelge 4.14. Yeni Mahalle'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	104
Çizelge 4.15. Yıldıztabya Mahalle'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi	110
Çizelge 5.1. Aksoy (2001)'un İstanbul kenti yeşil alan durumunun irdelenmesi üzerine hazırladığı doktora tezinden alınan, Gaziosmanpaşa'nın 1975-2000 yılları arasında çocuk oyun alanları hakkında tezde verilen değerler	113
Çizelge 5.2. Mahallere göre çocuk başına düşen oyun alanı miktarı (m ² /kişi)	115

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. İstanbul ilinde Gaziosmanpaşa ilçesinin Türkiye’de ve İstanbul’daki görünümü (Orişinal,2022).....	33
Şekil 3.2. Gaziosmanpaşa ilçesinin 16 mahallesi ve 85 çocuk oyun alanı ve yüzölçümleri (Orişinal,2022).....	33
Şekil 3.3. Gaziosmanpaşa ilçesi ve komşu ilçeleri (Orişinal,2022).....	34
Şekil 3.4. Köppen iklim sınıflandırmasına göre İstanbul ve Gaziosmanpaşa ilçesinin konumu (Anonim, 2022 b; Orişinal,2*022).....	35
Şekil 4.1. Gaziosmanpaşa’daki mahalle ve parkların konumları	45
Şekil 4.2. Bağlarbaşı Mahallesi’nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m - 70 m - 120m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	46
Şekil 4.3. 48-1 Sokak Parkı ile Emek Sokak Parkı’nın uydu görüntüsü (Orişinal, 2022).....	49
Şekil 4.4. Ertuğrul Gazi Parkı ile Fahreddin Paşa Park’ının uydu görüntüsü (Orişinal, 2022)	49
Şekil 4.5. Keleşuyu Caddesi Parkı ile Şehit Ayhan Akgün Park’ının uydu görüntüsü (Orişinal, 2022).....	50
Şekil 4.6. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi’nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	51
Şekil 4.7. 1017 Sokak Parkı ile 1031 Sokak Parkı’nın uydu görüntüsü (Orişinal, 2022)	54
Şekil 4.8. 1088 Sokak Parkı ile 1088/1 Sokak Parkı’nın uydu görüntüsü (Orişinal, 2022)	54
Şekil 4.9. Mahmut Saim Akal Parkı ile Papatya Parkı’nın ve uydu görüntüsü (Orişinal, 2022)	55
Şekil 4.10. Şehit Hakan Arlon Parkı ve uydu görüntüsü (Orişinal, 2022).....	55
Şekil 4.11. Fevzi Çakmak Mahallesi’nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi.....	56
Şekil 4.12. 761/1 Sokak Parkı ile 769 Sokak Parkı’nın uydu görüntüsü (Orişinal,2022)	59
Şekil 4.13. 770 Sokak Parkı ile 774 Sokak Parkı’nın uydu görüntüsü (Orişinal,2022).....	59
Şekil 4.14. Fevzi Çakmak Parkı ile Kırleşme Parkı’nın ve uydu görüntüsü (Orişinal,2022) .	60
Şekil 4.15. Sedat Balkanlı Parkı ve uydu görüntüsü (Orişinal,2022)	60
Şekil 4.16. Hürriyet Mahallesi’nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	61
Şekil 4.17. 289 Sokak Parkı ile Hürriyet Parkı’nın uydu görüntüsü (Orişinal,2022).....	63

Şekil 4.18. Karadeniz Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	64
Şekil 4.19. 1130 Sokak Parkı ile 1204 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	69
Şekil 4.20. 1215 Sokak Parkı ile Erguvan Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	69
Şekil 4.21. Ertuğrul Gazi Caddesi Parkı ile Hamidiye Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	70
Şekil 4.22. Mehmet Akif Caddesi Parkı ile Mehmet Niyazi Özdemir Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	70
Şekil 4.23. Menekşe Parkı ile Namık Kemal Caddesi Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	71
Şekil 4.24. Orman Kahramanları Parkı ile Şehit Eren Bülbül Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	71
Şekil 4.25. Şehit Gökhan Topçu Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	72
Şekil 4.26. Karayolları Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	73
Şekil 4.27. 651 Sokak Parkı ile Fatih Caddesi Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	75
Şekil 4.28. Galeri Caddesi Parkı ile Karayolları Spor Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	76
Şekil 4.29. Kudüs Parkı ile Savcı Şehit Mehmet Selim Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	76
Şekil 4.30. Karlıtepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	77
Şekil 4.31. Göçmenler Sokak Parkı ile İhsan Çıkmazı Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	79
Şekil 4.32. İnkılap Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	79
Şekil 4.33. Kazım Karabekir Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 ya, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	80
Şekil 4.34. 23 Nisan Parkı ile 805 Sokak Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	84
Şekil 4.35. 827 Sokak Parkı ile 849 Sokak Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	85
Şekil 4.36. 857 Sokak Parkı ile 917 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	85
Şekil 4.37. 919 Sokak Parkı ile 920 Sokak Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	85
Şekil 4.38. 922 Sokak Parkı ile Çınar Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	86

Şekil 4.39. Dilber Hatun Parkı ile Fetih Gençlik Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)..	86
Şekil 4.40. Şehit Komiser Bülent Üstün Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	86
Şekil 4.41. Merkez Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	87
Şekil 4.42. Başkanlık Parkı ile Nasreddin Hoca Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)...	89
Şekil 4.43. Şehit Tosun İpek Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	89
Şekil 4.44. Mevlana Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	90
Şekil 4.45. 901 Sokak Parkı ile Fetih Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	94
Şekil 4.46. Mevlana Parkı ile Muhsin Yazıcıoğlu Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	94
Şekil 4.47. RTE-Gençlik Parkı ile Şehit Recep Bodur Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	95
Şekil 4.48. Şehit Sezer Yüksel Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	95
Şekil 4.49. Pazariçi Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	96
Şekil 4.50. Şehit Tamer Vardar Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	98
Şekil 4.51. Sarıgöl Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	99
Şekil 4.52. Yayla Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	100
Şekil 4.53. Şemsipaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	101
Şekil 4.54. 1 Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	102
Şekil 4.55. Yeni Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi.....	103
Şekil 4.56. 501 Sokak Parkı ile 535 Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	107
Şekil 4.57. Cebeci 1 Parkı ile Dumlupınar Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	107
Şekil 4.58. Küçükköy Meydan Parkı ile Şehit Hakan İmamoğlu Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	107
Şekil 4.59. Şehit Hüseyin Kültüfan Parkı ile Şehit Mustafa Gümüş Parkı'nın ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	108
Şekil 4.60. Şehit Mustafa Karakaş Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	108

Şekil 4.61. Yıldıztabya Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi	109
Şekil 4.62. Çamlık Parkı ile Gündoğdu Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)...	112
Şekil 4.63. Ortancalı Parkı ile Süzer Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022).....	112
Şekil 4.64. Şehit Engin Danyıldız Parkı ile Temaşa Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)	112
Şekil 5.1. Gaziosmanpaşa çocuk oyun alanlarının 350 m yürüme mesafesine göre etki alanlarının gösterimi	116
Şekil 5.2. Mevlana Mah. Muhsin Yazıcıoğlu Park'ı şevli oyun alanı olarak nitelendirilir....	117
Şekil 5.3. Kazım Karabekir Mah. 805 Sokak Park'ının yaya yolu ile trafikten ayrılması	117
Şekil 5.4. Mevlana Mahallesi Recep Tayyip Erdoğan Park'ında bulunan su parkı	118
Şekil 5.5. Karayolları Mahallesi Karayolu Park'ında bulunan portatif yüzme havuzu.....	119
Şekil 5.6. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'ndeki ile 1017 ile 1181-1 Sokak Parklarındaki büyük yaş grubundakileri salıncak kullanım örneği.....	121
Şekil 5.7. Recep Tayyip Erdoğan'ında bulunan salıncak ve Fevzi Çakmak Mahallesi'ndeki 774 Sokak Parkındaki dönence.....	122

SİMGELER DİZİNİ

$^{\circ}\text{C}$	Santigrat Derece
km	Kilometre
km^2	Kilometrekare
m	Metre
m^2	Metrekare

KISALTMALAR DİZİNİ

ADNKSS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları
AUZEF	Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi
Cad.	Cadde
İBB	İstanbul Büyük Şehir Belediyesi
Kom.	Komiser
Sk.	Sokak
Şht.	Şehit
TDK	Türk Dil Kurumu
TMMOB	Türkiye Mühendisler ve Mimarlar Odası
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TUIK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Uluslararası Acil Yardım Fonu)

TEŞEKKÜR

Çalışma sırasında her türlü ilgi ve desteği esirgemeyen tez danıőmanım Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Fakóltesi'nin Öğretim Üyesi Doç. Dr. Burçin Ekici'ye teşekkür ederim. Tez çalışmamda yardımcı olan babam Yılmaz Balcı'ya ve aileme teşekkür ederim.

Emine Gülseli YERSİZ

Mimar

1. GİRİŞ

Günümüzün sorunlarından olan kentleşme; artan nüfusla doğru orantılı olarak çevre kirliliğine, kirlilikse çevremizden yeterince yararlanamamaya, açık-yeşil alanlardan faydalanamamak ise çeşitli fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olmuştur. Hızlı kentleşme; hem büyüklerin hem de çocukların doğayla ilişki kurmasını engellemiştir, çocukların evlerde, kapalı mekanlarda ya da aynı standartlara sahip oyun alanlarında oynamaya yönlendirmiştir. Bu durum sonrasında çocukların fiziksel, ruhsal, psikolojik, zihinsel ve sosyal yeterlilikleri uzun vadede olumsuz etkilenmiştir (Özgüner ve Şahin, 2009). Çevresel sorunları beraberinde getiren hızlı kentleşme sonucunda çocuklar için oyun alanları, yapılardan arta kalan boş alanlarda, doğadan kopuk ve plansız olarak düzenlenmiştir. Oyun alanları, kentlerin ihmal edilmiş alanlarının başında gelmiştir. Bunda çocukların temsil edilmeyen, oy kullanamayan bir grup olması; kent yöneticileri tarafından görmezden gelinmesinin de payı olduğu görülmüştür (Uysal, 2015). Oysa ki; dünyada çocuklara armağan edilmiş bayram gününe sahip olan tek millet olarak, çocuklarımız için kentsel ve kırsal yaşam alanlarındaki çocuk oyun alanlarında gerekli planlamalara ve uygun tasarım aşamalarına dikkat edilmelidir (Irmak, Külekçi ve Bilge, 2018). Çocukların kısıtlı oyun zamanlarını verimli ve kaliteli kılmak için doğayla bütünleşmelerini sağlamak; psikolojik ve eğitsel olarak daha güçlü olmalarına yardımcı olmaktadır (Timur, Erzin, Aytaş ve Timur, 2018). Aynı zamanda çocuk oyun alanları ebeveynler için de aktif rekreasyon alanı olma niteliği taşımaktadır (Irmak vd., 2018).

Kentlerdeki yeşil alan oluşturma çalışmalarının en önemlisi; çocuk oyun alanlarıdır. Çocuk oyun alanları, kentte yaşayanlara yürüyüş mesafesi yakınlığında, yoğun yapı dokusundan kentlileri kurtarıp, nefes alabileceği ve boş zamanlarını değerlendirebileceği, orman kadar yoğun olmayan yeşil dokusuyla, doğal eleman ve kompozisyonlar içeren alanlardır (Taştepe, Başbay ve Yazıcı, 2016). Çocukların keyifli vakit geçirdiği, öğrendiği, ebeveynlerinse dinlendiği kentin yeşil dokusudur. Çocuk için oyun; yeme-içme, uyuma, barınma gibi temel ihtiyaç ve hakkıdır. Çocuklar günün her anında kendilerine oyun kurup, işleriymiş gibi zaman harcar, emek verir, paylaşır, iletişim kurar, gelecekteki kişiliklerinin temellerini oyunla atmaktadır. Oyun alanları herkes için yeterli büyüklükte ve işlevde düşünülmeli, tasarlanmalıdır.

Her tasarımda olduğu gibi oyun alanlarında da sürdürülebilir, çevreye duyarlı, doğaya zarar vermeyen kararlar alınmalı ve uygulanmalıdır. Çocuk oyun alanlarında kot

farklılıklarına dikkat edilip, yükseklik farklarından faydalanılarak tasarım yapılmalıdır. Oyun elemanları seçilirken uzun ömürlü olmasına, doğaya ve kullanıcılara zarar vermemesine dikkat edilmeli, bitkilendirme yapılırken hem çocuklara zarar vermeyecek hem de su tüketimi fazla olmayan, bölgeye uyumlu bitkiler tercih edilmelidir ki doğayla bütünlük kuran, ekosistemi tahrip etmeyen, koruyan alanlar tasarlanmalıdır.

Çalışmanın içeriği oluşturulurken ilk olarak literatür araştırması yapılmıştır. Oyun ve çocuk oyun alanları hakkında tüm konular incelenmiştir. İlçenin oyun alanları incelenirken dikkat edilmesi gereken yeterlilik ve tasarım kriterleri yazılı kaynaklardan elde edilmiştir. Yeterlilik kriteri iki aşamada incelenmiştir. İlk olarak mahallede yaşayan çocuk sayısı, mahallede bulunan oyun alanlarına oranlanarak kişi başına düşen oyun alan miktarı belirlenmiştir. Mahallede bulunan parkların, konutlara yürüme mesafesindeki durumuyla yeterlilik bakımından ikinci olarak değerlendirilen ölçüttür. İlçedeki oyun alanları tasarım ilkeleri doğrultusunda incelenirken; topoğrafyası, oyun eleman çeşitliliği ile malzeme durumuyla zemin kaplaması, yapım amacına göre oyun alanlarının çeşitliliği, hitap ettiği yaş aralığı, parkın korunma durumu, tamamlayıcı donatı unsurları ve bitkisel unsurlar gibi kriterler dikkate alınarak değerlendirilmiştir. İlçede yaşayan insanların yeşil alan ihtiyaçlarının karşılanma durumu, oyun alanlarının çocuklara yetebilme durumu, oyun alanları tasarlanırken nelere dikkat edildiği gibi hususlar düşünüldüğü için bu tez seçilmiştir.

1.1 Literatür Özeti

Acar (2003)'ın yapmış olduğu '*Çocuk Oyun Alanlarında Kullanıcıların Bitki Tercihlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Trabzon Kenti Örneği*' adlı çalışmasında; oyun ve oyunun sınıflandırılmasına, oyunun çocuk üzerindeki önemine, çocuk oyun alanlarının tarihsel sürecine, sınıflandırılması gibi kavramlara değinmiştir. İldeki oyun alanlarının durumunu incelemiştir. Alan formları doldurulmuş, anket çalışmasıyla gözlem yapılmıştır. Parklarda tercih edilmesi gereken bitki türleri belirtilmiştir ve önerilerde bulunulmuştur.

Acar (2017)'in yapmış olduğu '*Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik: İstanbul Fatih İlçesi Örneği*' isimli çalışmasında; Fatih ilçesinde çocuk oyun alanlarını güvenlik, tasarım ilkeleri ve ekipmanlar açısından incelemiştir. Oyun alanlarının tarihi geçmişi, sınıflandırılması, oyun alanlarının tasarım ilkeleri, oyun elemanlarının çeşitleriyle, oyun elemanlarının yapımında kullanılan malzemeler, yer seçimi, bitkilendirme ve güvenlik gibi

konuları ele almıştır. Dünyadan örnek çocuk oyun alanlarına değinmiş ve İstanbul'dan örnek teşkil eden oyun alanlarından bahsetmiştir. Araştırmanın materyali olan Fatih ilçesini genel olarak ele almış ve ilçede incelenen parklar, erişilebilirlik, oyun alanlarının büyüklüğü, kullanım çeşitliliği gibi unsurlar dikkate alınarak seçilmiştir. Çalışmanın sonunda ilçedeki oyun alanları, belirli yaş aralıklarına göre ayrılmadığı, birçoğunda klasik oyun elemanlarının bulunduğu, güvenli alan sınırının yetersizliği ile çocuklara yeteri kadar yer ayrılmadı tespit edilmiştir.

Aklıbaşında, Tırnakçı ve Özhancı (2018)'nin yapmış olduğu '*Çocuk Oyun Alanlarının Önemi ve Tasarım Kriterlerinin Nevşehir Kenti Örneğinde İrdelenme*' adlı çalışmada kentteki oyun alanları tasarım özellikleri bakımından incelenmiştir. Çalışmada oyun ve oyunun çocukların üzerindeki etkisine değinilmiştir. Yaşlara göre çocukların yapabilecekleri kabiliyetler sıralanmıştır. Oyun alanlarında yer seçimi ve tasarımı yapılırken dikkat edilmesi gereken kısımlara değinilmiştir. Yapılan oyun alanlarının düzenli bakımına dikkat çekilmiştir. Kentte rastgele seçilen çocuk parkları, planlama ve tasarım kriterleri bakımından değerlendirilmiştir. Oyun alanları; nitelik, konum, bulundurduğu oyun olanakları, donatı unsurları, donatı ve zemin malzemesi olarak kullanılan materyaller, bitkisel ve yapısal tasarım özellikleriyle, bakım ve temizlik durumu incelenmiştir. Değerlendirme sonunda oyun alanları için öneriler getirilmiştir bundan sonra yapılacak oyun alanlarına ışık tutmuştur.

Aksoy (2001)'un yapmış olduğu '*İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi*' adlı doktora tezi çalışmasında ildeki tüm ilçelerin yeşil alan envanteri çıkartılmış ve 2000 yılına kadar kişi başına düşen yeşil alan miktarı bulunmuş ve yeterliliği tartışılmıştır. Çalışmada Gaziosmanpaşa ilçesine de değinilmiş; çocuk oyun alanları, park alanları, spor alanları, ağaçlandırılmış alanlar, görsel yeşil alanlar, refüj ve meydanlar, mezarlıklarda kişi başına düşen miktar bulunmuştur. İlçedeki nüfus artışı iyi tahmin edilememekte ve yeşil alan standartları dikkate alınmadığını tespit etmiştir. Diğer ilçeler Gaziosmanpaşa gibi incelenmiş ve ilçe çapında çocuk oyun alanları, park alanları, spor alanları gibi başlıklarla genel değerlendirilmiştir. Nüfus artış hızı, yeşil alan yapımındaki artış hızından daha fazla olmaktadır. Son dönemlerde Yerel Yönetimlerin çevreci yaklaşımlara ve çevreye vermiş oldukları önemin artması sonucu yeşil alan yapımındaki artış hızını giderek arttığını görülmektedir.

Aksoy (2011) tarafından yapılmış '*Çocuk Oyun Alanları Üzerine Bir Araştırma İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon İlleri Örneği*'

adlı çalışmada; küçük yaşlarımızın, kişiliğimizin ve zihinsel yeteneklerimizin temellerinin oluşturulduğu dönem olduğuna değinilmiştir. Belirli standartlara göre kişi başına düşmesi gereken yeşil alan miktarına dikkat çekilmiştir. Oyunun çocukların hakları olduğuna, çocuk ile mekan, oyun ve oyun unsurlarının arasındaki ilişkiden bahsedilip 8 ilde incelenmiş araştırmaların sonuçlarına değinilmiştir. Araştırmalarda elde edilen bulgular analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda ortaya çıkan bulgular değerlendirilmiş, öneriler getirilmiştir.

Altay ve Kayabaşı (2020)'nın yapmış olduğu '*Çocuk Gelişimi Açısından Çocuk Oyun Alanı Tasarım Yaklaşımı: Ratator Örneği*' adlı çalışmada; çocuk oyun alanlarının tasarım sürecine, oyun alanlarının kullanım senaryosuna göre yeni oyun alanı tasarlanması üzerine bir çalışma yapılmıştır.

Bal (2005) tarafından yapılan '*Zonguldak Kenti Yeşil Alan Sistemindeki Çocuk Oyun Alanlarının Durumunun Peyzaj Mimarlığı İlkeleri Açısından İrdelenmesi*' adlı yüksek lisans tezinde; 0-3, 3-6, 6-11/14, 14-18 yaş gruplarına ayrılan çocuklar ve bunlar için oyunun ne kadar önemli olduğu araştırılmıştır. Oyun alanı tasarımı ve tasarımında önemli etmenler saptanmıştır. Değişik yaş grubundaki çocukların farklı beklentileri vardır. Küçük yaş grubu çocuklar daha basit, fiziksel gelişimlerine etkisi olan donatılar gerekliken büyük yaş grubundakilere daha karmaşık, zeka gelişimine etkisi olan oyunları istemektedir. Çalışmanın hedefi; çocuğun büyürken, mekanla ilişkisi göz önünde bulundurularak, okul çağındaki ve okula gitmeyen çocukların evlerinin önünden, parklara kadar uzanan oyun yerlerinin imgelenmesi, halihazırda ve gelişmekteki konut bölgelerinde oyun alanlarının etkili kullanımını sağlayacak tasarım ilkelerinin geliştirilmesidir.

Bulut ve Kılıçarslan (2009)'ın yapmış oldukları '*Çocuğa Özgüven Kazandırmada Önemli Bir İlke; Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik*' adlı çalışmada; oyun alanlarında güvenlik ve çocuğa özgüven kazandırmada güvenlik unsurunun önemine, planlama ve tasarım hatalarından dolayı oluşan kazalara ve alınması gereken önemlere, oyun alanlarında oluşan kazaların nedenlerine değinilmiştir. Bitkilendirme için öneride bulunulmuştur.

Çukur (2011) tarafından yapılmış '*Okulöncesi Çocukluk Döneminde Sağlıklı Gelişimi Destekleyici Dış Mekan Tasarımı*' adlı çalışmada; okulöncesi çocukları 0-1, 1-3, 3-6 yaşlarına göre ayırarak nasıl oyunlar oynayabileceğine değinilmiştir. Çalışmada, mevcut çevrenin okulöncesi çocukluk döneminde sağlıklı gelişimi nasıl etkilediği ortaya konulmuş; şehir planlama ve peyzaj mimarlığı disiplinlerinin dış mekan tasarımında sağlıklı gelişimi

destekleyici gerekli koşulları nasıl sağlayabileceği üzerine öneriler geliştirilmiştir. Öneriler kesintisiz oyuna olanak sunan ve doğal öğeleri içeren dış mekan tasarımıyla ilişkilidir.

Duman ve Koçak (2013) tarafından yapılmış '*Çocuk Oyun Alanlarının Biçimsel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği)*' adlı çalışmada; Konya ilindeki çocuk oyun alanları biçimsel (konum, ilgi çekicilik, mekanın kullanımı, doğayla bütünleşme, güvenlik) özellikleri bakımından değerlendirilmiştir. Oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri dikkate alınarak düzenlenmeli, oyun materyalleri bakımından zenginleştirilmelidir. Oyun alanlarında güvenliği sağlayan önlemler alınmalıdır. Çocukları doğayla buluşturan, yaratıcılıklarını geliştiren, farklı etkinlik yapma fırsatı sunan, bünyesinde yeterli sayı, nitelik ve çeşitlilikte oyun materyalleri bulunduran, ebeveynlere oturma, çocukları görebilme, dinlenme ve spor yapma fırsatı sunan, çok amaçlı oyun alanlarının yapılmasına önem verilmelidir.

Gül (2012) tarafından yapılmış '*Ailelerin Çocuk Bahçelerine ve Çocuk Bahçelerindeki Materyallere Bakış Açılarının İncelenmesi*' adlı yazıda; Adana ilinde yaşayan, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 3-6 yaş aralığındaki çocukların anne (100) ve babalarıyla (39) yapılan anket ile iki bölümden oluşan bir çalışma hazırlanmıştır. İlk bölümde çalışmaya katılan velilerin kişisel bilgileri toplanmış, ikinci bölümde ise çocukların oyun bahçelerinden yararlanma durumları, yaşadıkları sorunlar ve beklentilerinin değerlendirilmesine yönelik sorular yer almıştır. Aileler parklarda yaşanan kazaların nedenlerini şu şekilde belirtmiştir; çocukların dikkat etmemesi, oyun elemanlarının güvenli olmaması, ailelerin ilgi eksikliğinden kaynaklandığını söylemişlerdir. Aileler parkların bol çeşitte ve güvenli oyun elemanlarının olmasını, bu oyun elemanlarının çocukların yaşlarına göre planlanıp, tasarlanmasını ve güvenli materyallerden olmasını; ayrıca oyun alanlarında güvenlik görevlisi bulunmasını da talep etmişlerdir.

Irmak vd. (2018) tarafından yapılan '*Çocuk Oyun Alanları Tasarımında Farklı Ülkelerden Örnekler ile Yeni Yaklaşım Belirlenmesi*' adlı çalışmada; oyun ve oyun türlerine ve ülkelerde kişi başına düşen oyun alan miktarlarına değinilmiş. Aynı zamanda oyun alanları tasarlanırken dikkat edilmesi gerekenlerden bahsedilmiştir. Farklı ülkelerden örnek çocuk oyun alanlarının tasarımları incelenmiştir ve oyun alanları için yeni yaklaşımlar belirlemiştir. Yurt dışı örneklerinde; güvenliğe önem verildiği çalışma sonunda tespit edilmiştir. Sınırlama, giriş-çıkış kontrolü, yumuşak zemin seçimi ve oyun elemanında düşme kaynaklı yaralanmaların önlemek için malzeme tercihi dikkat edildiği tespit edilmiş. Çocuk oyun

alanlarının, farklı, özendirici, tematik unsurları içeren, fiziksel ve zihinsel yönden geliştirici ve sosyalleşmelerini sağlayan tasarımlar, çocuklar için ilgi çekici mekanlar haline gelmesini sağlayacaktır.

Koçan (2012) tarafından yapılan '*Çocuk Oyun Alanlarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma: Uşak Kenti Kemalöz Mahallesi Örneği*' başlıklı çalışmada; alanda bulunan parklar nitelik ve nicelik olarak incelenmiş, oyun alanlarının alana yayılma durumu, konutlara ulaşım uzaklıklar belirlenmiş ve haritalarla gösterilmiştir. Sonuç olarak coğrafi bilgi sisteminden elde edilen parklara yönelik sayısal sonuçlarla alana ait nüfus bilgileri kıyaslanarak kişi başına düşen oyun alanı miktarı belirlenmiş ve önerilerde bulunmuştur.

Koçyiğit, Tuğluk ve Kök (2007) tarafından yapılan '*Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun*' adlı çalışmada; oyunun çocuğun gelişiminde eğitsel bir unsur olduğuna değinilmiştir. Oyunun; tanımı, tarihsel süreci, kuramı, çocukların gelişimine olan katkıları, öğrettikleri üzerine hazırlanmış bir çalışmadır.

Kuşuluoğlu (2013) tarafından yapılan '*İstanbul Kadıköy İlçesindeki Çocuk Oyun Alanlarının Nitel ve Nicel Açısından Değerlendirilmesi*' başlıklı çalışmada; Kadıköy'deki oyun alanları mahalle ölçeğinde, parkların oyun elemanları ve durumları irdelenmiştir, Kadıköy'deki 62 parkın tasarım kriterleri, etki alanı ve çocuk başına düşen oyun alanını hesaplamıştır.

Meşhur ve Tekin (2018) tarafından yapılan '*Evrensel Tasarım Yaklaşımının Şehir Planlama Disiplini Bakış Açısı ile Değerlendirilmesi*' adlı çalışmada; engelli bireyleri de kapsayan, evrensel tasarım yaklaşımı bağlamında şehir planlama sürecine ilişkin öneriler getirilmiştir.

Muhacir ve Özalp (2016) tarafından yapılan '*Planlama ve Tasarım Süreçleri Bağlamında Çocuk Oyun Alanlarına İlişkin Temel Kalite Kriterlerinin Belirlenmesi*' adlı çalışmada; çocuk oyun alanlarının planlama ve tasarım süreçlerinde temel kalite kriterlerinin belirlenmesi üzerine çalışılmıştır. Güvenlik ve oyun elemanlarının malzemesi ile oyun alanlarının konumu, engelli erişiminin durumu planlama sürecinde önemli kriterler olarak belirlenmiştir. Tasarım sürecinde ise çocuk oyun alanlarında kullanılan donatıların işlevsellik ve estetik özelliklere sahip olması ve kullanılacak olan modüler sistem oyun elemanlarının yanı sıra ekolojik öğelerle birlikte tasarlanmasının olduğu görülmüştür. Mevcut ve yeni

yapılacak oyun alanları için yeterlilik ve kaliteyi geliştiremeye yönelik bazı öneriler getirilmiştir.

Nemutlu, Akdeniz ve Çamayaz (2018) tarafından yapılan '*Evrensel Erişilebilir Çocuk Parkı Tasarımı: Çanakkale Kepez Örneği*' başlıklı çalışmada; Çanakkale Kepez örneğinde erişilebilir çocuk parkı tasarımı üzerine bir çalışmadır. Oyun alanlarının planlama ve tasarım kriterleri ile engelsiz oyun alanı tasarım yaklaşımları üzerinde durmuştur. Çanakkale Kepez'deki çocuk oyun alanlarının ekipmanlarıyla, çevreyle bağlantısını incelemiştir.

Onay ve Şahin (2019) tarafından yapılan '*Kentsel Rekreasyon Kapsamında Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik: Isparta Ayazmana ve Gökçay Mesireliği Örneği*' başlıklı çalışmada; oyun alanlarının sınıflandırmasına, tasarım kriterlerine ve güvenliğine değinilmiştir. Isparta Ayazmana ve Gökçay Mesireliğinde bulunan çocuk oyun alanlarını güvenlik bakımından irdelemişlerdir.

Özgen ve Aytuğ (1992) tarafından yapılan '*Kullanıcı Eğilimleri Açısından Çocuk Oyun Alanları ve Araçları Üzerine Bir İnceleme*' adlı çalışmada; İstanbul'daki oyun alanlarının kullanımı ve yeterliliği üzerine bir çalışma yapılmıştır. Parklarda, geleneksel oyun elemanlarının kullanıldığı, oyun alanlarının rastgele yerleştirildiği, oyun elemanlarının planlanmasında yaş kriterine dikkat edilmediği, bitki kullanımının yetersiz olduğu gibi durumlar tespit edilmiştir. 4 farklı oyun alanının kullanımı ve yeterliliği incelenmiştir. Oyun alanlarının konut bölgesine mesafesi; kullanım sıklığını ve süresini, çocuklar arasındaki iletişimi etkilediği saptanmış, parklar ve parkların oyun elemanlarının kullanımıyla bitkilendirme hususunda kullanıcı eğilimleri incelenmiştir.

Özgüner ve Şahin (2009) tarafından yapılan '*Isparta Kent Merkezindeki Çocuk Oyun Alanlarının Mevcut Durumu ve Çocukların Bu Alanlara Karşı Davranış Biçimleri*' adlı çalışmada; kentleşmeyle gelen oyun alanlarındaki sınırlamanın, çocuklar üzerindeki fiziksel ve ruhsal etkilerine Isparta kenti ölçeğinde değinmiştir. Oyun alanlarının fiziki, yapısal ve bitkisel peyzaj özellikleri çocukların psikolojik, zihinsel ve sosyal gelişimini desteklemede yetersiz kaldığı tespit edilmiş, bu konuda yapılması gerekenler hakkında öneriler getirilmiştir.

Piaget (1962) tarafından yapılan '*The Relation of Afferctivity to Intelligence in the Mental Development of the Child*' başlıklı çalışmada; oyunları zihinsel gelişim olarak 3 başlıkta toplamış ve bunun üzerine bir çalışma yapmıştır. Alıştırmalı (0-2 yaş), sembolik (2-12 yaş), kurallı (12 yaş sonrası) oyun olarak incelemiştir. Alıştırmalı oyunda; çocuk kendini

ve çevresini tanır, objeleri ve bedenini yönetmeyi öğrenirken tekrarlanan eylemlerden faydalanmaktadır. Sembolik oyunda ise; çocuk deneyimleyip, öğrendiği çevreyi oyunlarında taklit etmeye başlar. Kurallı oyunda çocuk mantıklı, hayal dünyasından uzak oyunlar oynamaktadır.

Pola (2015) tarafından yapılan '*Çocuk Oyun Alanlarına Kapsayıcı Yaklaşımlar: İstanbul İçin Bir Değerlendirme*' başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında; İstanbul ölçeğinde bazı ilçelerindeki çocuk oyun alanlarına kapsayıcı tasarım ilkeleri açısından incelenmiş, ikinci olarak İstanbul'da yaşayan bedenen ve yürüme engelli çocukların kapsayıcı parklarla ilgili değerlendirmeleri dinlenmiştir. Çalışmanın sonunda parkların kapsayıcı nitelikte olmadığı tespit edilmiştir. Tüm oyun alanlarının tasarımına dikkat edilmesi gerektiği böylece her yaştaki çocuğun oyun oynama hakkının karşılanabileceği üzerinde durulmuştur.

Samur ve Kızıltepe (2018) tarafından yapılan '*Aydın İlindeki Çocuk Oyun Alanlarının İncelenmesi*' adlı çalışmada; Aydın ilindeki çocuk oyun alanları tasarım ilkeleri bakımından incelenmiştir.

Senyen ve Erdoğan (2019) tarafında yapılan '*Kamusal Çocuk Oyun Alanlarında Güvenliğin Avrupa Standartları Üzerinden Değerlendirilmesi*' adlı çalışmada; parkların ve parktaki oyun elemanlarının güvenilirliğini göstermek amacıyla yapılmıştır. Ankara'daki oyun alanları TS En 1176 seri standartlarına uygunluğunun saptanması amaçlanmıştır. Ankara'nın Çankaya ilçesinde farklı bölgelerde bulunan parklardaki oyun elemanları için standartlar belirlenerek her parkın donanımı için yerinde incelemeler yapılmıştır. Çalışmanın sonunda; incelenen oyun elemanlarında uygunsuzluk belirlenmiş, yapısal bütünlüğün korunmaması ve darbe alanlarının boyut ile özellik yönünden yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Oyun elemanlarında bulunan uygunsuz durumların nelerden oluştuğunu tespit edilerek, onarılması yönünde öneriler sunulmuştur.

Şişman ve Özyavuz (2010) tarafından yapılan '*Çocuk Oyun Alanlarının Dağılımı ve Kullanım Yeterliliği Tekirdağ Örneği*' adlı çalışmada; Tekirdağ örneğinde çocuk oyun alanlarının dağılımı ve kullanım yeterliliği açısından incelenmiştir. Kentteki oyun alanları belirlenip, kişi başına düşen oyun alanı miktarı mahalle ve kent düzeyinde incelenmiştir. Çalışmanın sonunda oyun alanları kullanıcılar tarafından yetersiz ve güvenli bulunmamıştır.

Taştepe vd. (2016) tarafından yapılan '*Kent Merkezlerindeki Ekolojik Temelli Oyun Alanlarının Mekansal Açısından İncelenmesi: Ankara-Antalya Örneği*' adlı çalışmada; Ankara

ve Antalya'daki oyun alanlarının ekolojik temelli oyun alanlarının mekânsal açıdan incelenmiştir. Parklar; canlı-cansız ögeler, topografik ve zemin özellikleri, doğal ve yapay elemanlar, çevre özellikleriyle rekreasyon ile ilgili elemanlar bakımından irdelenmiştir. Doğanın parçası olan bireyin doğayla iletişiminin sağlıklı gelişimine olumlu katkısını belirtmiştir.

Timur vd. (2018) tarafından yapılan '*Çocuk Oyun Alanlarında Çocuk-Oyun-Doğa Bütünleşmesi İçin Tasarım Önerileri*' adlı çalışmada; çocuk oyun alanlarının doğayla bütünleşmesi için tasarım önerileri getirilmiştir. Oyun alanlarında olması gereken tasarım kriterleri ile çocuklara doğa bilincini kazandırmayı amaçlayan peyzaj tasarım öncülerinin neler olması gerektiği konusunda analizler yapılmıştır.

Turgut ve Yılmaz (2010) tarafından yapılan '*Ekolojik Temelli Çocuk Oyun Alanlarının Oluşturulması*' adlı çalışmada; ekolojik temelli çocuk oyun alanlarında, doğa ve doğadaki materyallerin çocuklar tarafından nasıl oyun elemanı olarak kullanılacağına değinilmiştir.

Türkan ve Önder (2011) tarafından yapılan '*Balıkesir Kenti Çocuk Oyun Alanlarının İrdelenmesi*' adlı çalışmada; Balıkesir kentinin çocuk oyun alanları niceliksel ve niteliksel açıdan değerlendirilmiştir. Mevcut oyun alanları bitkisel ve yapısal tasarım açısından da çocukların gelişimini desteklemede yetersiz bulunmuştur. Oyun alanlarının alansal yeterliliği ve kolay ulaşılabilirliği için plan aşamasında, yapısal ve bitkisel donatıların yeterliliği için uygulama aşamasında çalışan yetkili kişilerin bilimsel veriler ışığında konuya gereğince önem vermesi problemin çözümü için zorunlu olduğu kanısına varılmıştır.

Uysal (2014) tarafından yapılan '*Bir Kamusal Mekan Olarak Çocuk Oyun Alanları (Çanakkale)*' adlı çalışmada; yurtdışında yapılmış çocuk oyun alanlarından örnekler verilmiştir. Oyun parkının nasıl olması gerektiğine, dünyada kişi başına düşen oyun alanı miktarı ile Çanakkale'deki oyun alanlarını mahalle ölçeğinde inceleyip, kişi başına düşen miktarı karşılaştırmıştır. Parklardaki donatı elemanlarına değinilmiştir. Oyun alanlarının geliştirilmesi üzerine öneriler getirilmiştir.

Uysal (2015) tarafından yapılan '*Çocuk Oyun Alanlarının Geliştirilmesinde Bir Yerel Katılım Deneyi*' adlı çalışmada; orta ölçekli bir kentte, çocuk oyun alanlarının iyileştirilmesi amacıyla bir araya gelen katılımcıların deneyimleri paylaşılmıştır. Çocukların temsil edilmeyen ve oy vermeyen bir kesim olarak kent yöneticilerince görmezden gelinmesine

değnilmiştir. Çanakkale'deki çocuk oyun alanlarının yeterliliği ve erişilebilirliği, oyun elemanları ve donatıların yeterliliği incelenmiştir.

Ünal (2009) tarafından yapılan '*Çocuk Gelişiminde Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi*' adlı çalışmada; çocuk oyun alanları çeşitlerinde ve çocuk oyun alanlarının öneminden bahsedilmiştir. Geleneksel, çağdaş(heykelsi), macera, yaratıcı, özel oynama-öğrenme ve diğer oyun alanlarının avantaj ve dezavantajları incelenmiştir.

Yeşil ve Beyli (2018) tarafından yapılan '*Çocuk Oyun Alanlarında Detaylı Mekan Analizi: Akyazı Mahallesi*' adlı çalışmada; Akyazı mahallesinde bulunan parkların yüzölçümü, kent mobilyaları, oyun alanı elemanları, bitki kullanımı, güvenlik, bakım unsurları açısından incelenerek her oyun alanı için detaylı bir mekânsal analiz yapılmaya çalışılmıştır.

Yılmaz ve Bulut (2002) tarafından yapılan '*Kentsel Mekanlarda Çocuk Oyun Alanları Planlama ve Tasarım İlkeleri*' adlı çalışmada; oyun aktiviteleri saptanmış, çocuk oyun alanlarının planlama ve tasarım ilkeleri açısından irdelemiştir.

1.2 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Oyun ve oyun alanları çocuğun bedensel, bilişsel ve sosyal gelişimini büyük oranda etkilemektedir. Çocuk, kişiliğinin temellerini küçük yaşlarında atmaya başlar ve bu dönem hayatla ilgili bilgileri hızlı şekilde öğrendiği bir zaman dilimidir. Bu dönemde öğrenilmesi gereken bilgiler oyunla çocuğa aktarılmalıdır. Oyunla; yardımlaşmayı, taklit etmeyi, paylaşmayı, iletişim kurmayı öğrenir. Yetişkin olduklarında büründükleri kimlikler, yaptıkları davranışların temelleri bu oyunlar ve oynamalarına ortam yaratılan oyun alanları sayesinde gerçekleşir (Koçan, 2012). Bu nedenle çocuklar yeterli miktarda, büyüklükte ve uygunlukta parklara sahip olmalıdır; ancak sürekli büyüyen kent dokusunda yeşil alanlar gittikçe azalmakta, bu durumla beraber parklarda azalmaktadır. İstanbul gibi metropoller düşünüldüğünde, açık alanlar çocuklar için yetersiz olmaktadır (Kuşuluoğlu, 2013).

Her ülkede, kişi başına düşen oyun alanı büyüklüğü çeşitlilik göstermiştir. Fransa'da 5 m²/kişi, İngiltere'de 6-8 m²/kişi, Türkiye'de 1-2,5 m²/kişi olarak belirlenmiştir (Uysal, 2014). Rakamlardan da anlaşılacağı üzere çocuk oyun alanlarının ilk eksiği kişi başına düşen oyun miktarının az olmasıdır. Bunun yanı sıra mevcut oyun alanlarının bakımsızlığı, oyun elemanlarının eskiden beri gelen sabit öğelerden (salıncak, kaydırak, tahterevalli, vb.)

oluşması, kullanıcıların isteklerinin dikkate alınmaması, oyun elemanlarında hava koşullarından ve kullanıcılardan kaynaklı bozulmalar oluşması, gerekli bakımın yapılmaması elemanların yaş gruplarına göre ayrılmaması, bitki seçimine önem verilmemesi gibi güncel eksikleri bulunmaktadır.

Çalışma kapsamında İstanbul ilindeki Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunan çocuk oyun alanları incelenmiştir. İlçedeki oyun alanları mahalle düzeyinde belirlenip, çalışma kapsamında araştırılan literatür verilerine dayanarak yeterlilik kriteri değerlendirilmiş, tasarım ilkeleri bakımından incelenmiştir. İlçe geçmişte nüfusu az bir yerleşim yeri iken zamanla sanayi ve ticarete ev sahipliği yapmasıyla birlikte kent niteliği kazanmaya başlamıştır. Artan nüfustan dolayı yapılaşmada orantılı şekilde artmıştır. Sanayi alanlarının çevresinde gelişen gecekondu lardan dolayı ilçede düzensiz gelişme baş göstermiştir. Bilinçsiz büyüme, ilçedeki açık-yeşil alan oluşumunu da etkilemiştir. Giderek artan iş gücü nüfusuyla birlikte çocuk nüfusunda da artış olmaya başlamıştır. İlçedeki bilinçsiz yapılaşmayla birlikte çocuklara kaliteli oyun alanları oluşturmakta bir hedef olmuştur. İlçe barındırdığı nüfusun farkında olup, kentsel dönüşüm projelerine önem vermekte; konut yenilemelerinin yanında okul, hastane, açık-yeşil alan projelerine de çalışmalarında yer vermektedir (Anonim, 2020 a; Anonim, (t.y.) b; Anonim, 2022 c). Bu kentsel dönüşüm projelerinde ilçenin, çocuk oyun alanlarını önemsediklerini göstermek aynı zamanda kapsamlı bir çalışma hazırlanarak, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi (İBB) için örnek bir rehber olabilecek; çok sayıda altyapı ve dönüşüm projelerinin devam ettiği kente, çocuklara sağlıklı ortamlar oluşturmak için bir veri tabanı oluşturmak amaçlanmıştır. Çalışmanın kapsamında ise; mevcut oyun alanındaki elemanların, donatı unsurlarının, alana ulaşılabilirliğinin ve oyun alanının kullanıcılara büyüklük açısından yeterliliğinin değerlendirilmesi ile tasarım ilkeleri doğrultusunda ilçedeki çocuk oyun alanlarını incelenmiştir. Oyun alanlarının olumlu yönlerine değinilmiştir, parkların sorunlarına ve yapılması önerilen hususlar için çözümleri getirilmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Oyun ve Oyunun Faydaları

Türk Dil Kurumu (TDK) 2021'e göre oyun; yetenek ve zeka geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence olarak tanımlanmıştır. Geleceğin mirasçıları olan çocuklar, tüm zamanlarda ve kültürde oyun ihtiyacı duymuşlar ve oynamışlardır. Oyun; çocukların boş zamanlarını değerlendirdikleri bir aktivite değil, hayatı öğrenmelerini sağlayan eğlenceli bir yol olduğu gözlemlenmiştir. Oyun çocuğa, zihinsel, ruhsal, sosyal ve fiziksel olarak değer katmaktadır (Şişman ve Özyavuz, 2010).

Çocuk hissederek, görerek, dokunarak, duyarak çevresini algılar; yaşadığı yerdeki konumunu saptamaktadır. Oyun oynayarak öğrenir. Bedensel, duygusal, sosyal varlık duygularının gelişmesini oyunla sağlar, çevreyle ilişki kurmaktadır. Deneyerek, bireyselleşmeyi ve toplumsallaşmasını öğrenir, doğayı tanımaktadır (Özgen ve Aytuğ, 1992).

Çocuk, kendi dünyasıyla gerçek dünya arasında bağlantıyı oyunla kurmaktadır. Fiziksel olarak gelişmesini oyunlardaki etkinliklerle sağlamaktadır. Oyunun çocuklar üzerindeki faydaları; problem çözme, çevreyi ve objeleri tanıma onların sosyal iletişimlerini geliştirmek olarak sayılabilir. Hayal ettiği oyun karakterini taklit ederek; toplum içerisinde yerini bulmayı öğrenir, çevresini anlar. İyi bir oyuncu olmayı, yenilmeyi, kazanmayı, yaşlılarıyla geçinmeyi, kurallara uymayı öğrenmektedir. Oyun, çocuğun yeteneğini fark etme olanağı sunarken, enerjisini boşaltır, fiziksel olarak gelişimini sağlamaktadır (Yılmaz ve Bulut, 2002).

Oyun, çocukların fiziksel gelişiminin yanında arkadaşlık ilişkileri kurup, sosyalleşmesini, duygusal olarak gelişmesine katkıda bulunur. Çocukluk zamanı, kişiliğinin oluştuğu, hayatına yön veren önemli bir zaman aralığıdır. Oyun, çocukluk süreci boyunca bedensel, duygusal ve sosyal ilerleme açısından önemli bir yere sahiptir (Aklıbaşında vd., 2018).

Bal (2005)'a göre oyun; belli bir amaca yönelik olan ya da olmaya, kurallı-kuralsız gerçekleşebilen, her zaman çocuğun isteyerek ve severek dahil olduğu, fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin temeli olan, gerçek hayatın bir kesiti ve çocuk için etkin öğrenme sürecidir. Çocuklar oyun oynarken paylaşmayı, yardımlaşmayı, çevreyle pozitif

ilişkiler kurmayı, diğer kişilerin haklarına saygılı olmayı ve sorumluluk sahibi olma gibi temel kuralları deneyimleyerek öğrenmektedir.

Çocukların eğitim ve gelişiminde oyunun yeri büyüktür. Yaşamı için gerekli olan birçok davranış, bilgi, beceriyi oyun oynarken öğrenmektedir. Uluğ (1997)'un çalışmasına göre (aktaran Koçyiğit, Tuğluk ve Kök, 2007) oyun; çocuğun kendini ifade etmesidir, deneyimleyerek öğrenme mekanizmasıdır, çocuğun işidir, uyum sürecidir, hayalle gerçek arasında köprüdür, sosyal iletişimini geliştirdiği aktivitedir, iç dünyasını yansıtan aynadır, kişilik gelişimini sağlayan optimum ortamdır, yetişkin hayatına hazırlayan önemli bir araçtır. Çocuğun en temel öğrenme aracından birisi olan oyunla birlikte, çocuğun bedensel, bilişsel, sosyal gelişimi meydana gelmektedir. Çocuğun esas öğrenme aracından birisidir. Oyun oynarken yeni şeyler keşfederek dış dünya ile iletişim kurmakta, kendisini ifade etmenin yollarını öğrenmektedir. Özgür şekilde, güvenli bir ortamda fiziksel gelişimini sürdürmektedir (Pola, 2015). Oyun; zamanın güzel geçmesini, kendini oyalamaya yarayan, kurallı-kuralsız olarak değişen, duygusal, fiziksel, sosyal ve zihinsel açıdan gelişmesini sağlayan, eğlendirdiği kadar da öğrettiği bir süreçtir (Onay ve Şahin, 2019).

Oyun; çocukların beceri kazanmasını, psikomotor gelişimini, insan ilişkilerini ve dilini gelişimini sağlamaktadır. Farklı yaş dönemlerinde farklı oyun ve oyun araçlarıyla yapılan aktiviteler çocuğun gelişiminde önemli bir yere sahiptir (Turgut ve Yılmaz, 2010).

Oyunla çocuk (Bal, 2005);

- Düşünmeyi ve kendi kararlarını almayı,
- Sorumluluk sahibi olmayı, yardımlaşmayı, paylaşmayı,
- Hayal gücünü, becerilerini arttırmayı,
- Odaklanmayı, organize etmeyi,
- Benliğini tanımayı,
- Enerjisini atıp, saldırganlık gibi temel iç gücülerinden arınmayı,
- İnsan ilişkilerini gözlemleyip, deneyimlemeyi,
- Kas gelişimini güçlendirmeyi,
- Çevreyi gözlemlemeyi, tanımayı, problemlerin üstesinden gelmeyi,
- Kendisini ifade etmeyi,
- Toplumun kurallarını öğrenmektedir.

Çocukların oyuna merakı küçük yaşta başlamaktadır. Oyun mekanlarını yakından tanıyarak oyunla dünyayla bağlantı kurmaktadır. Sosyoekonomik durumlar ne olursa olsun çocukların hepsi serbest kaldıklarında benzer şekilde oynamakta, oyun kurmaktadır. Günümüzde oyunların süresi ve doğası değişmiştir. Serbest oyun olanakları azalmıştır, çocukların oyunlara daha az zaman ayırdığı gözlenmiştir. Dış mekandaki oyun alanları daha az kullanılır olmuştur (Aktay ve Kayabaşı, 2020).

Kentlerde, açık-yeşil alan sisteminde çocuk oyun alanları, önemli yere sahiptir, ayrıca çocukların gelişiminde de rol oynamaktadır (Yılmaz ve Bulut, 2002). Çocuk oyun alanı; çocukların kendilerini özgürce ifade edebildikleri yerlerdir (Aksoy, 2011). Çocukların güvenle oynayabildiği, iyi tasarlanmış, düşünülmüş alanlardır. Yetişkin ve çocuklar için faydalıdır (Pola, 2015). Çocuk oyun alanları, çocuklar için kent içerisinde planlanan serbest hareket alanıdır, çocukların özgürleşmesini, doğayla iç içe olmasını, çevre koruma bilincine sahip olmasını, arkadaş edinebilmesini, tek başına ve grup oyunları kurmasına yardımcı olmaktadır (Aklıbaşında vd., 2018).

Çocuk oyun alanlarının çocukların gelişimindeki faydaları (Ünal, 2009);

- Çevreyi tanır, korkudan arınır.
- Fiziksel ve ruhsal gelişiminde yardımcıdır.
- Dikkatini yoğunlaştırmayı öğrenir.
- Sorumluluk bilincini artırır.
- Yardımlaşma, işbirliği duygusu kazanır.
- Toplumda daha girişken olur.

Çocuk oyun alanları; kentin yeşil alan ögesidir. Çocukların oyun oynadıkları, iletişim kurdukları, yetişkinler için ise dinlenerek, nefes alabildiği yerlerdir. Günümüzde artan yapılaşmayla birlikte oyun alanlarının önemi görülmüştür. Oyun alanları; geleceğimiz olan çocukların, kendilerini tanıma, deneyimleme, sosyal ilişkilerini kuvvetlendirme, doğayı keşfetme ve koruma bilincine sahip olabilecekleri yerlerdir. Yaşadığımız dünyayı onlardan ödünç aldığımızı unutmadan, oyun alanlarına sahip çıkmalı, nasıl daha iyi yapabilir ve tasarlayabiliriz diye düşünmemizi gereken yerlerdir.

2.2 Oyunun Sınıflandırılması

2.2.1 Oyunun Yaş ve Zihinsel Gelişime Göre Sınıflandırılması

Genellikle 0-12 yaş grubu çocukluk dönemi olarak nitelendirilmektedir. Ruhsal yapılarına göre; 0-2, 2-6, ve 6-12 yaş gruplarına ayrılmaktadır. Oyun alanlarının tasarımı ve planlaması bu yaşlara göre gruplandırılması çocukların istek ve ihtiyaçlarına nitelikli geri dönüş sağlamaktadır (Şişman ve Özyavuz, 2010).

Çukur (2011) ve Gül (2012)'e göre; 1-3 yaşlarındaki çocuklar yürümeye, hareketlenmeye ve bağımsızlık duyguları gelişmeye başladığı zaman aralıdır. Yakın çevrelerini keşfetmek isterler bu yüzden de ebeveynlerinin gözetiminde olmalıdır. 2 yaşa kadar tek başlarına 24 ayın sonlarına doğruysa 1-2 kişilik grup kurmaktadır. 1-3 yaşlarında; yürüme, koşma, tırmanma, zıplama, atlama ve üç tekerlekli bisiklete binmek etkin aktiviteleridir. 3-6 yaşlarındaysa bağımsızlık, ifade gücü ve hareketlilik artmaktadır. Küçük kaslarını keşfederler. Yaşıtlarıyla ilişki kurmakta, birlikte oyun oynama dönemidir. Bireysellik duyguları gelişmektedir, hareketlerini hızla yapmaktadır. 3-4 kişilik oyun grubuyla oynamaktadır. Cinsiyet gruplaşması yapılmaktadır. 3-6 yaşlarında; önceki döneme ek olarak, sallanma, kayma, atma, kavrama, ipe dizme, yazma, iç içe yerleştirme gibi yeni eylemler etkin aktiviteleridir. 6-12 yaş arasında çocuklar ise gelişen bedensel yapılarından dolayı fiziksel gücün gerekli olduğu oyunlara, spor aktivitelerine ve düşünme yeteneklerini geliştiren oyunlara yönelmektedir. Bu dönem kurallı oyun dönemi olarak adlandırılmaktadır. Çakar (2003)'in çalışmasına göre 6-12 yaşındaki çocuklar; bisiklet/paten sürme, tırmanma, ip atlama, sek sek oynama, top oyunları, bilye oynama, çizgiler ve taşlarla oynanan zeka oyunları gibi başlıca aktiviteleri yapmaktadır (aktaran Aklıbaşında vd., (2018)).

Çocukların oyunlarını zihinsel gelişimlerine göre de sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma için Piaget ve Smilasky aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

Piaget (1962), çocukların oyunları zihinsel gelişim olarak 3 grupta toplamıştır;

- Alistırmalı oyun (0-2 yaş); çocuklar kendilerini ve etraflarını tanıma aşamasındalardır. Çocuk çevresindeki objeleri ve bedenini yönetmeyi öğrenmekte ve öğrendiklerini tekrarlayarak oynamaktadır. Kaşığı bir yere vurup, ses çıkardığında tekrar sesi duyabilmek için farklı eşyalara vurmakta, tekrarlayarak ses oyunları oynayabilmektedir.

- Sembolik oyun (2-12 yaş); etrafında deneyimlediği olayları, kişileri, nesnelere ve hayvanları taklit etmektedir. Çocuk, oyunda kap yokken bile kaptan yalancıkta su içebilmekte veya at gibi davranışlar sergileyebilmektedir. Bu taklitleri yaparken, onun durumları anlayışı, algılayışı farklılaşmakta, gelişmekte ve tamamlayabilmektedir. 7-8 yaşlarından sonrası, oyunun gerçeklere uygun oynanması, oyun kurallarının ve amaçlarının önceden konuşularak kapsamlı olarak belirlenmesine sebep olmuştur.

- Kurallı oyun (12 yaş sonrası); çocuk oyunda daha mantıklı, daha sosyal ve aklında gerçekler daha kesinleşmiştir. Hayal-imge oyunları azalmış ve oyun belli kurallarda oynanmaktadır. Saklambaç, seksek, satranç, dama gibi belli kuralları olan oyunları oynanmaktadır.

Smilasky (1968) yaptığı çalışmalar sonucunda dahil ettiği oyunlar (Yaşam gücü (t.y.));

- İşlevsel oyun; oyun evrelerinin tabanıdır. Psikomotor ve dil becerilerinin denemelerini yapmakta, objeleri amaçlarına uygun kullanılmaktadır.

- Yapı-İnşa oyun; nesnelere nasıl kullanacağını öğrenir, nesnelere yeni şeyler yaratmaktadır.

2.2.2 Oyunun Sosyal İlişkilerin Gelişimine Göre Sınıflandırılması

Parten (1932)'e göre oyun, ilkel sosyal davranışlardan işbirlikçi sosyal davranışlara doğru evrimi göstermektedir. 5 basamakta incelenmektedir (Suman. I.T. (2010));

- Tek başına oyun; çocuk kendi uzuvlarını tanımaya çalışmakta, nesne, sesler ve hareketlerle oynanan oyundur. Sosyal iletişim kurmadan kendi başına oynamakta, çevresinden bağımsız davranmaktadır.

- Oyunu izleme; diğer çocuklarla iletişim kurmadan sadece oynayanları izlemektir.

- Paralel oyun; çocuklar aynı ortamda ve aynı oyuncakları kullanmaktadır; ancak birbirleriyle iletişim halinde değildir, birlikte oynuyor gibi gözükürler ama sadece ortamı ve oyuncakları paylaşırlar (15-24 ay).

- Birlikte oyun; çocuklar fikir alışverişinde bulunmakta, oyuncaklarını paylaşmakta; ama hepsi kendi oyunlarını kurdukları görülmüştür.

- Kooperatif oyun; belli bir amaçları vardır, hepsi buna ulaşmak için birlikte oyun oynamaktadır.

2.3 Oyun Çeşitleri

2.3.1 Öz Yapılarına Göre Oyun Çeşitleri

- İşlevsel oyun (0-3 yaş); ellerini, kollarını hareket ettirip, ses çıkartıp, kendini tanımaya çalışmaktadır. 1 yaş sonrasında; saldırganlık, kirlenme, kırma gibi duyguları baskın yaşanan dönemdir. Su, çamur, kille oynamak bu oyuna dahildir.

- Ben oyun (3-6); kendini merkeze alarak oynamakta, organlarını tanımakta, dikkat ve algılama yeteneklerinin artırılmasında etkili oyundur.

- Hayal oyunu; oyuncaklarını başka nesnelerin yerine koymakta, hayal kurduğu, oyuncaklarıyla iletişim kurduğu oyunlardır.

- Küme oyunu (Grup oyunu); çocukların birlikte oynadığı, iletişim kurduğu oyunlardır. Evini, çevresini tanımaya başlar, komşu ve mahallesindekilerle arkadaşlık kurar (AUZEF, 2020).

2.3.2 Oynandığı Yere Göre Oyun Çeşitleri

- Açık hava oyunları; bahçe, kır, sokak, orman gibi yerlerde oynanan oyunlardır. Su, kum, toprak, gibi doğal maddeleri kullanmak yaratıcılıklarını arttırmaktır. Sürekli hareket halinde olduklarından bedenlerini keşfetmekte ve kullanmayı öğrenmektedir.

- Kapalı ortam (içerde) oyunları; Salon, sınıf, ev gibi yerlerde oynanan oyunlardır (AUZEF, 2020).

2.3.3 Araçlara Göre Oyun Çeşitleri

- Araçta yapılan oyun; belli bir aracın kullanıldığı oyunlardır; denge, minder, blok üzerinde yapılan oyunlar gibi.

- Araçla yapılan oyun; aracın gerektiği oyunlardır; top, çember, ilgi köşeleri gibi

- Araçsız yapılan oyun; araç gerektirmeyen oyunlardır; taklit, şarkı söyleme gibi (AUZEF, 2020).

2.4 Oyun Aktiviteleri

- Tekkaya (2001)'nin çalışmasına göre; çocukların 12 çeşit oyun aktivitesi saptanmıştır (aktaran Yılmaz ve Bulut, 2002);

- Amaçsız vücut dinlendirme (oturma, yürüme, konuşma)

- Amaçlı vücut dinlendirme (okuma, kart oyunu, bebekle oynama)

- Amaçlı hareket (bisiklete binme)
- Araçsız hareket (saklanma, koşma)
- Araçlı hareket (bisiklet, paten)
- Hareketsiz çevre donanımıyla hareket (çite tırmanma, kütüklerde yürüme)
- Hareketsiz oyun elemanlarıyla hareket (salıncak, kaydırak)
- Top oyunu
- Taklit ve rol oyunu
- Temel malzeme aktiviteleri (kum, su)
- Hayvan ve bitkilerle oyun
- Saldırı oyunu

2.5 Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması

Çocuk oyun alanları belli yaş aralıklarına göre ayrılmalıdır. Çocukların güvenliği hem de daha keyifli vakit geçirmeleri için bu durum düşünölmelidir. Çocuk oyun alanları bulundurdukları oyun elemanlarına göre belirli kategorilere ayrılmaktadır. Bu ayrımlar aşağıda incelenmiştir.

2.5.1 Yaş Gruplarına Göre Çocuk Oyun Alanları

Her yaş grubundaki çocuğun bir arada sağlıklı, güvenli oynaması mümkün değildir. Oyun alanları tasarlanırken belli yaş aralığındaki çocuklar bir arada oynayabilecekmiş gibi düşünölmeli, oyun alanlar bölümlere ayrılmalıdır. Yılmaz ve Bulut (2002)'a göre çocuğun gelişme özelliği ele alındığında oyun alanları aşağıdaki gibi kategorize edilmiştir;

- Çocuk oyun bahçelerinde (3-6 yaş); gölgeli alanlar oluşturulmalı, ebeveynlerin çocukların kontrolün sağlayabilmeleri için oturma birimleri gerekmektedir. Yürüme alanı, çeşme, çöp kutuları gibi donatılar ile zararsız bitki kullanımı sağlanmalıdır.

- Oyun alanları (5-16 yaş); organize edilmiş oyun alanlarıdır. İlkokula, ortaokul ve liseye yakın olmalıdır. Çeşitli spor etkinliklerinin yapılması için mini sahalar bulunmalıdır. Yüzmeyi güçleştiren engelli havuzlar, farklı su oyunları bulunmalıdır. Çocuklar oyun oynadıktan sonra mola vermeleri ve ailelerin çocuklarını gözlemleyebilmeleri için kent mobilyaları olmalıdır.

- Oyun arsaları ise (13-19 yaş); genç ve yetişkinlerin rekreasyon alanıdır. Bisikletle ya da yürüyerek ulaşılmalıdır. Okullara yakın konumda olmalıdır.

2.5.2 Yapım Amacına Göre Çocuk Oyun Alanları

Yılmaz ve Bulut (2002) ile Turgut ve Yılmaz (2010)' a göreyse;

- Geleneksel (klasik) oyun alanı; standart oyun elemanları bulunmaktadır, büyük kas aktiviteleriyle motor gelişimine yönelik oyun alanlarıdır. Salıncak en çok bulunan elemandır.
- Çağdaş (heykelsi) oyun alanı; tasarımcılar tarafından tasarlanan, statik oyun alanıdır. Su, fiske, geçit, tepe, yokuş gibi özellikleri barındırmaktadır.
- Macera oyun alanı; kendi oyun alanlarını yaratma fırsatı sağlamakta, hiçbir şey sabit değildir, çocukları yönlendiren ebeveyn bulunmalı, çocukların oyun ihtiyacını en çok karşılayan oyun alanıdır.
- Yaratıcı oyun alanı; kum gibi şekil alabilen malzemeler bulunmaktadır. Problem çözme açısından çocuğa seçenek sunan oyundur. Tekerlekli araç yeri, su-kum alanı, sallanma, tırmanma gibi bölümleri bulunmaktadır.

Acar (2003), Uluğ (2007)'un derlemesine göre çocuk oyun alanları yapım amaçlarına göre 5 grupta incelenmiştir (aktaran Acar, 2017);

- Geleneksel oyun alanları; sık rastlanan çocuk oyun alanı tipidir.
- Çağdaş oyun alanları; estetik olarak tatmin edici, mimar ya da peyzaj mimarları tarafından planlanmıştır. Heykelsi tarzda oluşturulmuştur.
- Macera oyun alanları; çağdaş oyun alanı karşıtı bir oyun alanıdır. Bulundurduğu oyun elemanları sabit değildir. Her şey oyun elemanı olabilir; su, toprak, taş, ip, kürek gibi. Görevli bir personele ihtiyaç vardır.
- Özel oynama öğrenme alanları; engelli çocuklar içindir.
- Çevresel alanlar; kırsal alan elemanlarının kullanıldığı oyun alanlarıdır.

2.6 Çocuk Oyun Alanlarının Yeterlilik Durumu

Günümüzdeki kentleşmeyle yeşil doku, yerini konut ve endüstri bölgelerine bırakmıştır. Ekonomik girişimlerle birlikte nüfus artmıştır ve konut ihtiyacının giderilmesi öncelik olmuştur. Bu yönelim ise yeşil alanların imar planlarında yeterli alan bırakılmamasına, konutlardan arta kalan parsellerin yeşil alan olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur (Koçan, 2012). Kentteki çocuk oyun alanlarının dağılımının homojen olmasına özen gösterilmelidir, şehir ve mahalle üniteleri içerisindeki dağılımları yeterli ve dengeli olmasına dikkat edilmelidir (Şişman ve Özyavuz, 2010).

Çocuk oyun alanlarının büyüklüğü arttıkça, oyun alanına gelebilecek çocuk ve yetişkin sayısını doğru orantılı etkilenmektedir. Mahalle veya ilçe içerisinde yer alan çocuk oyun alanlarının kişi başına düşen oyun miktarıyla, oyun alanlarının yürüme mesafesinde olması, alanlarının kullanımını ve yeterliliğini etkilemektedir. Ziyaretçilerin yakın çevredeki oyun alanlarını tercih etmesini sağlamaktadır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yasası'yla birlikte Çocuk Hakları Bildirgesi (1959) de yayınlanmıştır. Bu bildirgenin 7. Maddesinde; eğitim alanında olduğu gibi eğlence ile oyun alanlarında da tam olanak tanınmalıdır ibaresi bulunmaktadır. 1989 yılında Birleşmiş Milletler Kongresi'nde yenilenen Çocuk Hakları Bildirgesi'nin 31. Maddesi'ne göre; çocukların dinlenip, vakit geçirmeye, yaşlarının gereği oyun oynamaya ve kültür-sanat etkinliklere katılmaya hakları hatırlatılmıştır.

1985 tarihli yönetmeliğin 2 Eylül 1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazete'deki değişikliklere göre, kişi başına düşmesi gereken aktif yeşil alan standardı 10 m² olarak uygun görülmüştür. Bu standardın yerleşim merkezlerine göre dağılımı Çizelge 2.1'de belirtilmiştir (Aksoy, 2001).

Çizelge 2.1. Aksoy (2001)'a göre yeşil alan standardının yerleşme birimlerine göre dağılımı (aktaran Kuşuloğlu, 2013).

5000 nüfuslu ilköğretim ünitesi 15000 nüfuslu mahalle ünitesi 45000 nüfuslu kent ünitesi

1,5 m ² /kişi	4 m ² /kişi	4,5 m ² /kişi
Oyun+çocuk bahçesi	2 m ² mahalle parkı	3,5 m ² park
	2 m ² spor alanı	1 m ² stadyum

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği (2014)'nin Ek.2'sinde belirtildiği üzere; yönetmelikte çocuk bahçesi, oyun alanları ve parkları, aktif yeşil alan kapsamında değerlendirildiği görülmüştür, kişi başına 10 m² (Çizelge 2.2) düşünülmüştür. Planlama sürecinde çocuk oyun alanlarının yeterlilik kriterinin denetlenmesini sağlayacak herhangi bir kurum ya da mekanizma olmadığından ötürü kamulaştırma eylemleri zor ve pahalı olmasından dolayı çocuk oyun alanları kentsel planlama aşamasında önemsenmemektedir.

Çizelge 2.2. Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin Ek.2 verilerine göre kişi başına düşmesi gereken açık-yeşil alan miktarı

(Kaynak:<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140614-2.htm>)

Ek-2 Tablo

Farklı nüfus gruplarında asgari sosyal ve teknik altyapı alanlarına ilişkin standartlar ve asgari alan büyüklükleri tablosu

Çizelge 2.2. Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin Ek.2 verilerine göre kişi başına düşmesi gereken açık-yeşil alan miktarı (devamı)

Ek-2 Tablo		Farklı nüfus gruplarında asgari sosyal ve teknik altyapı alanlarına ilişkin standartlar ve asgari alan büyüklükleri tablosu			
Nüfus grupları		0-75.000	75.001-150.000	150.001-500.000	500.001-
Altyapı alanları		m ² /kişi	m ² /kişi	m ² /kişi	m ² /kişi
Sosyal açık ve yeşil alanlar	Çocuk bahçesi				
	Park				
	Botanik parkı				
	Hayvanat bahçesi	10,00	10,00	10,00	10,00
	Mesire yeri				
	Rekreasyon alanı				

Aileler çocuk oyun alanlarının yürüme mesafesinde olmasını istemektedir. Bakan ve Konuk (1987)'a göre (aktaran Koçan, 2012); Çizelge 2.3'te yaşlarına göre çocukların yürüyebilecekleri uzaklık değerleri verilmiştir. Aynı zamanda oyun alanlarının taşıt trafiğinden uzak, güneşli ve gölgeli alanları olması gerekmektedir.

Çizelge 2.3 Bakan ve Konuk (1987)'a göre farklı yaş grubundaki çocukların gereksinimleri (aktaran Koçan, 2012)

Yaş	Gerekli Alan	Konuta Uzaklık
0-2	En çok 10 anne ve 10 çocuk için: 30-60 m ² Konut başına 2 m ²	30 m.
3-6	Konut başına 2 m ² Öğrenci başına 9 m ²	30-70 m. 150 m.
7-11	Konut başına 4 m ² + yeşil alan Öğrenci başına 2 m ² + 5 m ² yeşil alan Mahalle bahçeleri için konut başına 4m ² +yeşil alan	100-150 m. 200 m. 100-150 m.
12-15	Toplanma eylemi için konut başına 14 m ² Macera gereksinimi için konut başına 14 m ²	En çok 350 m.

Açık ve yeşil alan standardı ülkeler arasında farklı olduğu kadar ülkedeki şehirlerarasında da değişebilen bir olgudur. Yaşayanların yaş, kültür, meslek ve ekonomik durumlarının farklı olmasından dolayı yeşil alan gereksinimleri de farklılık göstermektedir (Çizelge 2.4). Her ülkede ve şehirde açık ve yeşil alan ihtiyacını oluşturan asıl sebepler aynı olmakla birlikte, bu ihtiyaçların derecesi ve bunları karşılamak için gereken arazi potansiyeli, finansman imkanlarıyla toplumun bu konudaki bilinci farklılık göstermektedir. Aynı zaman da her şehrin birbirinden farklı doğal, fiziki, sosyal, kültürel bir strüktüre sahiptir. Her şehrin çevresindeki arazi kullanma şekli ve doğal potansiyeli de farklılıklar göstermektedir. Bu strüktürün açık ve yeşil alanları aynı olsa bile, bütün şehirlere uygulanabilecek ortak ve değişmez prensiplere bağlı standartlar vermek mümkün değildir (Bal, 2005).

Çizelge 2.4 Özhelvacı ve Özer, (1997); Bektaş, (2003)'a göre değişik yaş gruplarına ve uzaklıklarına göre çocukların gereksinimleri (aktaran Bal, 2005).

Yaş	Gerekli Alan	Konuta Uzaklık
0-2	En çok 10 anne ve 10 çocuk için: 30-60 m ² Konut başına 2 m ²	30 m. dolaylarında
3-6	Konut başına 2 m ² Öğrenci başına; 3 m ² bahçe, 1 m ² açık hava dersliği, 1 m ² eğitim bahçesi, 4 m ² dikili alan (toplam 9 m ²)	30-70 m. arasında 150 m.
7-11		Bu gibi yerlerde arasındaki uzaklık en çok 350 m.
12-15	Konut başına 14 m ² (yeşillendirilmiş alanlarla bir arada) Konut başına 14 m ² (yeşil alanlarla bir arada)	En çok 350 m. Gözden uzak ve en çok 350 m
16-20		Kent dışında ya da yakın çevrede

Çocukluk çağı, araştırmacılara göre değişiklik gösterse de genellikle 0-18 yaş arası kabul edilmektedir. Çocukların ruhsal özelliklerine göre 0-3, 3-6 ve 6-14, 14-18 yaşları dikkate alınarak üç grupta toplamak mümkündür. 6-14/18 yaş grubu da kendi içinde 12-15, 15-18 yaş olarak sınıflandırılabilir. Çocukluk çağında oyun, önemli bir konu olduğunu göz

önünde tutarak Çizelge 2.5’te çocuk oyun alanlarının planlanmasında bu üç dönem için oyun anlayışının ve ihtiyaçlarının farklılıkları dikkate alınmıştır (Bal, 2003).

Çizelge 2.5 Gür, (2002)’e göre yaş gruplarına göre alan ihtiyacı ve ulaşılabilirlik mesafesi (aktaran Bal, 2005).

Yaş grupları	Çocuk oyun alanları			Spor tesisleri		Parklar	
	Süre	Uzaklık	İlkeler	Süre	Uzaklık	Mahalle	Konut
3-5	En fazla 1-2 dk.	60-70 m	Algı ve denetim boyutu içinde	Oyun çağındaki çocukların düzenli sportif etkinliklere katılımının sağlanması		Konut birimleri arasında	
6-11	1-2 dk. En fazla 3-4 dk	100-150 m en fazla 350 m	Ağır trafik yolu geçmeden	İlkokul çağı çocuklarının düzenli sportif etkinliklere katılımının sağlanması		Gelecekte daha güvenli olmalarının sağlanması; kentin düğüm noktalarında yer alması	
12-15/18	7-10 dk.	350-800 m		2-3 dk.	250-300 m	5 dk. En fazla 6-10 dk	

Günümüzde olması gereken yeşil alan miktarı gerek kentleşme ve yanlış planlamalarla, gerek nüfus artışı ve göçler sebebiyle önerilen miktar düzeyinde değildir. Gaziosmanpaşa Belediyesi’nin verilerinden de anlaşıldığı üzere günümüzde ilçede kişi başına düşen yeşil alan miktarının 1.05 m²’ye çıkarıldığı belirtilmiştir (Anonim, 2020 b).

2.7 Kentsel Alanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Önemi

Çocuk parkları, kentsel alanların önemli kamusal alanlarından. Bu yerler çocuklar için açık alanda faaliyet yapabilecekleri, sosyal ilişkiler kurabilecekleri alanlardır. Açık yeşil alanlardaki oyun aktiviteleri çocuğu hem mutlu eder hem de bu alanlar kapalı mekanlardan olan; alışveriş merkezi, kafeterya gibi yerlerden daha sağlıklıdır (Nemutlu vd., 2018). Çocuklar ve yanlarında gelen ebeveynler içinde rekreasyon alanı niteliğindedir. İyi düşünülüp, uygun şartlar yaratıldığında küçükten büyüğe, tüm kent sakinlerinin nitelikli zaman geçirebilecekleri kentsel rekreasyon alanları meydana getirilebilir.

İnsanların en değerli varlıkları; çocuklarıdır. Şehir kargaşasından uzak, doğal çocuk oyun alanlarını sunabilmekse yetişkinlerin gayesi olmuştur. Doğa; herkes için öğretici nitelikte olmuştur. Doğadan ilham alınarak tasarlanan açık hava oyun alanları, çocuklara yaşayarak öğrenmeye fırsat vermiştir. Çocuk açık-yeşil alanlarda kendilerini daha huzurlu, rahat hisseder, eğlenerek, hayal güçleri ve yaratıcılıklarıyla kendi oyunlarını kurmuştur (Timur vd., 2018).

Çocuk oyun alanları; iletişim kurmaya başlayan, sosyalleşen çocukların, evlerinin dışında sahiplendiği, kendisini ait hissettiği ilk alandır. Binalarla şekillenen şehir ortamında, çocukların doğayla iletişim kurduğu, oyun elemanlarıyla fiziksel, ruhsal, fizyolojik yapısını geliştiren egzersizler yaptığı yerdir (Bal, 2005).

2.8 Çocuk Oyun Alanlarının Planlama ve Tasarım İlkeleri

İnsanlar için düşünülmüş ve uygulaması yapılmış tasarımlar, tüm bireyleri kapsamalı ve kullanabilir olmalı ki evrensel olabilmelidir (Meşhur ve Tekin, 2018). Çocuklar, fiziksel, sosyal ve kültürel açıdan farklı bireyler olsa da, oyun alanlarından eşit şekilde faydalanma hakkına sahiptir (Muhacir ve Özalp, 2016). Oyun alanlarının peyzaj planlama ve tasarım ilkelerine göre düşünülmesi çocukların gelişim süreçlerinde sosyal, duygusal ve zihinsel bakımdan pozitif etkilemektedir (Aksoy, 2011). Oyun alanlarının, iyi tasarlanmış ve planlanmış olması çocuklar üzerindeki özgüvenini artmış ve onları fiziksel olarak geliştirmiş, dil yetilerini arttırmış, iletişim kurmalarına yardımcı olurmuş, beyin fonksiyonlarıyla sosyal yeteneklerini geliştirmiştir (Türkan ve Önder, 2011).

Çeşitli kaynaklarda belirtildiği gibi oyun alanlarının planlama ve tasarımında dikkat edilmesi gereken bazı kriterler aşağıdaki gibi derlenmiştir (West (1996) aktaran Altay ve Kayabaşı, 2020; Yılmaz ve Bulut, 2002; Bal, 2005; Bulut ve Kılıçaslan, 2009; Aksoy, 2011; Türkan ve Önder, 2011; Duman ve Koçak, 2013; Muhacir ve Özalp, 2016; Aklıbaşında vd., 2018; Meşhur ve Tekin, 2018; Samur ve Kızıltepe, 2018; Timur vd., 2018; Onay ve Şahin, 2019; Min ve Lee (2006) aktaran Altay ve Kayabaşı, 2020).

- Çocukların hareket kapasitesi, fiziksel güç ve objelere olan ilgisi, çocuğun yaşı ve cinsiyetine göre şekillenirken çocukların oyun tercihi de buldukları yaş gruplarına göre farklılaşır. Bunun için oyun alanlarının mekânsal özelliklerinin farklı yaş ve cinsiyetten olan çocukların ihtiyaçlarına cevap verebilecek kapsamda planlanmalıdır.

- Planlamada çocukların yaş evrelerine dikkat edilmelidir. Aynı anda farklı yaş grubundakiler bir arada bulunabilecekken hem kurallı hem de serbest oyunları oynayabilecekleri büyüklükte olmalı, doğal malzemelere ağırlık verilmelidir.

- Yaş gruplaması; 0-3, 4-7, 8-15, 15-18 yaş gruplarına göre tasarlanmalı ve oyun eğilimleri iyi gözlemlenmelidir.

- Oyun alanlarının yerleşim yerlerine yakınlığı, etki alanları, ulaşılabilirlik, trafik güvenliği ve çevresindeki yeşil alanların bulunması gibi kriterler önem taşımaktadır.

- Gürültüden uzak, ulaşım açısından güvenli ve erişilebilir, oksijen bakımından zengin yerler seçilmelidir.

- Oyun alanlarında, çok sayıda çocuğun bir arada bulunabilmeleri, diledikleri gibi oynayabilmeleri ve farklı yaş aralığındaki çocukların ilgisini çekebilecek materyalleri bünyesinde barındırabilmesi için yeterli büyüklükte olmaları önem taşımaktadır.

- Çocuklar evlerinin yakınlarındaki parklarda oynamayı tercih ederler. Oyun alanlarına yürüyerek, trafiksiz ve tehlikeli durum olmadan ulaşılabilir olmalıdır. Evlerin yakınlarında olması çocuklara ebeveynli ya da ebeveynsiz parklardan yararlanma imkanı sunarken, mevsimsel kısıtlamaları da azaltır.

- Çocuk oyun alanları tasarlanırken evrensel olmasına dikkat etmeliyiz. Herkesin kullanabilmesi, parklardan faydalanabilmesi öncelikli planlama ilkesi olmalıdır.

- Tasarım yapılırken; evrensel bir dil kullanılmalıdır ki tüm insanlara hitap edebilmelidir.

- Oyun alanları yoğun trafikten uzak olmalıdır.

- Oyun alanlarının güvenlik elemanı ya da kamera sistemiyle korunması ebeveynlerin tercih ettiği bir durumdur. Dışarıdan gelecek tehlikelerde izole olması beklenmektedir.

- Kuşatma elemanları güvenlik, mekanları ayırma ya da farklı oyun tiplerine olanak tanıma niteliğinde olmalıdır. Gürültüyü izole eden yapısal perdeler ile alçak duvarlar ya da canlı çitlerle sınırlandırılmalıdır.

- Oyun materyallerinin montajı, malzeme niteliği gibi durumlar uygun seçilmelidir.

- Çocuk oyun alanları tasarlanırken ve planlanırken güvenli bir oyun alanı düşünülmelidir. Oyunda yönlendirici olacak kişi oyun sırasında çocuklarla olmalıdır.

- Aktif ve pasif oyunları oynamalarına olanak sağlamalıdır. En sessiz aktiviteyi merkeze yerleştirip, aktif olanlar çeperlerde yer almalıdır.

- Fiziksel, zihinsel, sosyal gelişim için farklı oyunlara gerek vardır.

- Çocuklara oyun kurma ve çevrelerini tanıma olanağı tanınmalıdır.

- Yeşil alanlara sahip çocuk oyun alanları çocukların ilgisini daha çok çekmektedir.

- Topoğrafyanın düz ya da eğimli olması, oyun alanının tasarımını etkilemiştir. Tepeler ve çukurlarda çocuklar kendilerine oyun mekanları yaratabilirler.

- Rüzgar ve güneş oyun alanının planlama sürecini etkilemektedir. Sürekli esen ya da güneş ışığının az olduğu yerlere oyun alanları yapılmamalıdır.

- Oyun alanlarında zemin hem çocukların düşmelerinde yaralanmayacakları kadar koruyan hem de tekerlekli sandalye, yürüteç, bisiklet gibi araçların rahat kullanacağı kadar yeterince sağlam olması gerekmektedir.

- Hem çocukların hem de yetişkinlerin ihtiyaçları dikkate alınarak oyun alanları tasarlanmalıdır. Oturma birimi, yürüme parkuru, spor aletleri, çeşme, çöp kutusu, tuvalet gibi unsurların tasarımda bulunması, oyun alanlarının kullanım süresini ve niteliğini arttırmaktadır. Oyun alanlarının bakımları belli aralıklar yapılmalıdır.

- Tamamlayıcı donatılar; yönlendirme tabelaları, aydınlatma, çit gibi elemanlar alana destek sağlamalıdır.

- Girişler, yollar, işaretler, sınırlamalar olmalı ki alana erişim, alanı kullanım en üst düzeyde olabilmelidir.

- Parklarda yollar bebek arabası, bisiklet, tekerlekli sandalye gibi araçların geçebilmesi için en az 1,5 m. genişliğinde olması gerekmektedir.

- Bitkisel materyallerin çocuk oyun alanında kullanımı, çocukların sosyal ilişkilerini kuvvetlendirirken, hayal güçlerini genişletir. Çevre ve iklim şartları göz önünde bulundurularak bitkisel materyaller seçilmelidir. Geniş yapraklı ağaçlar tercih edilirken; iri meyveli, dal düşüren, çocukların boylarında, dikenli ve zehirli bitkiler kullanılmamalıdır. Küçük çiçeklerin bulunduğu alanlarda çocukların bitkileri tanımlarına ortam hazırlanmaktadır.

- Çocukların doğayla ilişki kurması, öğrenmesini geliştirir. Öğretici ve ilgi uyandırıcı bitkilendirme çocuklar üzerinde etkinlik yapma isteği uyandırmalıdır.

- Doğru malzeme kullanımı; sentetik ürünlerden kaçınılmalı, doğal, ahşap malzeme kullanımına öncelik verilmelidir. En uygun oyun eleman malzemesi ahşaptır.

- Oyun elemanları çeşitlilik bakımından incelendiğinde tüm yaş aralığına hitap eden oyun elemanları oyun alanlarında bulundurulmalıdır. Tırmanma araç gereçleri, salıncak, kaydırak, kum havuzu, tahterevalli, yürüyüş ve bisiklet yolları bulunmalıdır. Hem eğlenceli hem de öğretici olmasına dikkat edilmelidir.

2.8.1 Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi

Çocuk oyun alanlarında öncelikli kriterlerden birisi ise uygun yer seçimidir. Ulaşımı kolay, güvenli, ebeveynlerin ve çocukların düşünüldüğü oyun alanları, kullanıcılar tarafından tercih edilecektir. Oyun alanları, çocuklar ve yanlarında gelen ebeveynler içinde rekreasyon alanı niteliğindedir. Tüm kent sakinlerinin nitelikli zaman geçirebilecekleri kentsel rekreasyon alanları meydana getirilebilir.

Oyun alanı, konutlara ve okullara uygun uzaklık ve büyüklükte olmalıdır. Araçla ya da yürüyerek kolay ulaşılabilir olmalıdır. Hem güvenlik hem de gürültüyle hava kirliliğinden uzak olması için trafikten uzak alanlar seçilmelidir. Alanın eğimi ve drenaj durumu göz önünde bulundurularak yer seçilmeli, sağlıklı drenaj sistemi oluşturulmalıdır (Yılmaz ve Bulut, 2002; Bulut ve Kılıçaslan, 2009; Duman ve Koçak, 2013; Aklıbaşında vd., 2018).

Gürültüden uzak, ulaşım açısından güvenli ve erişilebilir, oksijen bakımından zengin yerler seçilmeli. Girişler, yollar, işaretler, sınırlamalar olmalı ki alana erişim, alanı kullanım en üst düzeyde olabilmelidir (Onay ve Şahin, 2019).

2.8.2 Çocuk Oyun Alanlarında Güvenlik ve Dayanıklılık

Günümüzde kentlerde yaşayan çocuklar ruhsal ve fiziki olarak gelişebilmeleri, doğayla iletişim halinde olabilmesi için çocuk oyun alanlarının önemi gün geçtikçe daha da fark edilmiştir. Çocuk oyun alanları tasarlanırken ve planlanırken güvenli bir oyun alanı düşünülmelidir (Aklıbaşında vd., 2018).

Yer seçiminden sonra ise güvenlik, oyun alanlarının planlama ve tasarım sürecinde en önemli faktördür. Ufak yaş aralığındaki çocuk oyun alanlarında güvenlik ön plana gelmiştir. Değişik yaş aralığındaki çocukların ayrı oynaması tavsiye edilmektedir. Fakat değişik yaş aralığındaki çocuklar aynı oyun alanında oynayacaklarsa, güvenlik en küçük yaş grubundakilere göre ayarlanmalıdır (Bulut ve Kılıçaslan, 2009; Kuşuluoğlu, 2013).

Çocukların oyun kazaları, çoğunlukla yaralanma ile sonuçlanırken bazen de çocukları ölüme götüren önemli kazalardır. Oyun alanlarında, zeminin bozuk ve elverişsiz olması, oyun elemanlarındaki planlama hatalarıyla ve bakımsızlığı, çocukların oyun elemanlarını doğru kullanmaması ve oyun alanında trafiğe karşı önlem alınmaması kazalara sebep vermektedir (Onay ve Şahin, 2019; Yılmaz ve Bulut, 2002).

Oyun alanlarında zemin kaplaması malzemenin dayanıklılığı hava koşullarına, basınca ve yıpranmaya karşı direnciyle ölçülmüştür. En çok kullanılan zemin malzemeleri kum, çakıl, toprak, ağaç kabuğu, ahşaptır. Yapay zemin malzemesi ise; çim yüzey, dökme beton, beton plaklar, karo mozaik, ateş tuğlası, asfalttır (Bal,2005).

2.8.3 Çocuk Oyun Alanlarının Bakımı ve Onarımı

Oyun alanlarında zemin kaplamalarının, oyun ve donatı elemanlarının düzenli aralıklarla onarımı yapılmalıdır. Kırılan, eskiyen parçalar değiştirilmeli, ahşap malzemeler bozulduklarında çapakları zımparalanmalıdır. Sürdürülebilir ve hijyenin sağlanması için oyun alanlarının genel temizliği yapılmalıdır. Yeşil alanların sulaması, budaması gibi bakımları ihmal edilmemelidir (Aklıbaşında vd., 2018).

Çocuk oyun alanları tasarım aşamasından sonra düzenli olarak denetlenmeli, kırık, paslı vb. oyun eleman ve donatılarının bakımı yapılmalı, yaralanmaları önleyecek tedbirler alınmalıdır (Bulut ve Kılıçarslan, 2009).

2.8.4 Çocuk Oyun Alanlarının Standartları

Oyun alanı elemanları hakkında hazırlanan standartlara bakıldığında güvenlik en önemli unsurdur. TS EN 1176-1 tek başına güvenlik standardıdır (Senyen ve Erdoğan, 2019).

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile Senyen ve Erdoğan (2019)'ın çalışmasından yararlanılarak çocuk oyun alanı standartları aşağıda belirtilmiştir.

- TS EN 1176-1 (2018): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri – Bölüm 1: Genel güvenlik kuralları ve deney yöntemleri

EN 1176'nın bu bölümü, kalıcı olarak kurulan halka açık oyun alanı ekipmanı ve yüzey kaplaması için genel güvenlik gereksinimlerini belirtir. Belirli oyun alanı ekipmanı parçaları için ek güvenlik gereksinimleri, bu standardın sonraki bölümlerinde belirtilmiştir. EN 1176'nın bu bölümü, bütün çocuklar için oyun alanı ekipmanlarını içermektedir. Küçük çocukların ve daha az yetenekli çocukların gözetim gereksinimi tam olarak kabul edilerek hazırlanmıştır. Her bir kaydırak tipi, standartta verilen doğrusal ve açısız ölçüler ile serbest boşluk ölçülerini karşılamalı, çocuğun başlama bölümünden düşmesini engelleyecek yöntemler uygulanmalıdır. Kaydıraklar ile ilgili risklerden biri de giysi veya saç yakalanmasıdır. Serbest düşme yüksekliğine göre belirlenen darbe alanlarına ek olarak kaydırak çıkış tipine göre ilave darbe alanları standarda uygun olarak hesaplanmalı ve donanımın kurulacağı alan bu ölçüler ışığında belirlenmelidir.

- TS EN 1176-2 (2018): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri - Bölüm 2: Salıncaklar için ilâve özel güvenlik kuralları ve deney yöntemleri

Salıncaklarda, tekli bağımsız oturma bölümleri içeren atlıkarıncalarda veya oturma tipi kablolu taşıma düzeneklerine kullanılan oturaklar, uygun deney düzeneğinde deneye tabii tutulduğunda ivme değerleri ve yüzey sıkışması standardın ilgili maddesine uygun olmalı, asılma sistemindeki bileşenlerde kalıcı hasar ve şekil bozuklukları meydana gelmemelidir.

- TS EN 1176-3 (2017): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri - Bölüm 3: Kaydıraklar için ilâve özel güvenlik kuralları ve deney yöntemleri

Kaydırakların ve bağlı oldukları yapıların hiçbir parçası giyecek veya saç yakalanmasına olanak vermeyecek şekilde olmalıdır.

- TS EN 1176-4 (2017): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri - Bölüm 4: Kablolu taşıma tesisatları için ilâve özel güvenlik kuralları ve deney yöntemleri

Atlıkarıncaların dönme hızı ile kablolu taşıma tesisatlarının hızı standartlarda verilen değerleri aşmamalıdır.

- TS EN 1176-5 (2023): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri - Bölüm 5: Atlıkarıncalar için ilave özel güvenlik kuralları ve deney yöntemleri

Bu belge, çocuklar tarafından kalıcı kurulum için amaçlanan karuseller için ek güvenlik gerekliliklerini belirtir. Ana oynatma işlevinin dönmediği durumlarda, uygun olduğu şekilde EN 1176'nın bu bölümündeki ilgili gereksinimler kullanılabilir. Bu belge, motorlu karuseller, panayır alanı karuseleri veya tırmanma tamburları için geçerli değildir.

- EN 1176-6 (2017): Oyun alanı ekipmanı ve yüzey kaplaması - Bölüm 6: Sallanan ekipman için ek özel güvenlik gereksinimleri ve test yöntemleri

Verilen koşullara göre tahterevallinin eksen eğimi ve eksenin ana hattan sapması, darbe sönümlenme özellikleri ile tek noktaya bağlı sallanma elemanlarının yayda yaptığı sıkışma, tip özelinde genel güvenlik kuralları haricinde dikkat edilmesi gereken hususların başında gelmektedir. Elemanın ana gövde formundan çıkıntı yapan parçalar yaralanmalara sebebiyet vermeyecek şekilde yuvarlatılmış olmalıdır. Bu belge, çocuklar tarafından kalıcı kurulum için amaçlanan karuseller için ek güvenlik gerekliliklerini belirtir. Ana oynatma işlevinin dönmediği durumlarda, uygun olduğu şekilde EN 1176'nın bu bölümündeki ilgili gereksinimler kullanılabilir. Bu belge, motorlu karuseller, panayır alanı karuseleri veya

tırmanma tamburları için geçerli değildir. Atıkların dönme hızı ile kablolu taşıma tesisatlarının hızı standartlarda verilen değerleri aşmamalıdır.

- TS EN 1176-7 (2020): Oyun alanı elemanları ve zemin düzenlemeleri - Bölüm 7: Kurulum, muayene, bakım ve işletme için kılavuz

2.9 Bitkilendirme ve Bitki Seçimi

Kentleşmenin artması, doğal alanların azalmasına sebep olmuştur. Bundan dolayı çocuk oyun alanlarında planlanıp uygulanacak bitkilendirme, hem çocukların hem de kentlerin sağlığına fayda olacaktır (Kuşuluoğlu, 2013).

Özgüç (1998)'e göre; geniş yapraklı ağaçlar kullanılması gerekirken, iri meyvelere sahip (atkestenesi), dal düşüren ağaçlar (ıhlamur) ve çocuk boyutunda bitkiler kullanılmamalıdır (aktaran Muhacir ve Özalp, 2016; Yılmaz ve Bulut, 2002). Çevre koşulları önemsenerek bitkilendirme yapılmalıdır. Trafiğin yoğun olduğu yerlerde çitlerle önlem alınmalıdır. Bitkilerle mekan yaratma olgusu güdülmelidir. İlkbahar ve sonbaharda güneşten yararlanacak şekilde ağaçlandırma yapılmalıdır (Yılmaz ve Bulut, 2002).

Ahıskalı (1998)'ya göre; dikenli ve zehirli bitkiler çocuk oyun alanında bulunmamalıdır. *Nerium oleander* (Zakkum), *Ilex aquifolium* (Çoban püskülü) gibi bitkiler çocuk oyun alanlarında bulundurulmamalıdır (aktaran Yılmaz ve Bulut, 2002; Aklıbaşında vd., 2018).

Önder ve Memlük (1997)'e göre oyun alanlarında bitki seçiminde dikkat edilecekler (aktaran Türkan ve Önder (2011):

- Bitkilerle mekan oluşturma olgusu düşünülmelidir. Geniş yapraklı ağaçlara yer verilmelidir. Bahar aylarının güneşinden yararlanacak şekilde tasarlanmalıdır. Hızlı gelişen darbelere dayanıklı herdem yeşil bitkiler seçilmeli, renk, öbek, boyut çeşitliliği önemsenmelidir.

- Yaprak, meyve ve çiçekleri zehirli ve dikenli bitkiler uygulanmamalıdır.
- Çalı türü bitkiler rüzgar önleme, kamuflej için kullanılmalı, güneş ışınlarını engelleyeceği için çok geniş taçlı ağaç ve çalılar geri planda, ebeveynlerin oturacağı kısımlarda kullanılmalı, oyun alanı içinde ve çevresinde alçak ve küçük taç çapı olan ağaç ve çalılar tercih edilmelidir.

- Gürültü ve tozu engelleyici tasarımlar düşünülmalıdır.
- Çim alanlara yer verilmelidir.
- Bitkilerden kuşatma elemanı yapılmı, görsel hareketlilik ve estetik kazandırmalı, çevresindeki açık mekanlarla uyumlu olmalıdır.

Çocukların güneş ışığından faydalanması sağlanmalı, hem de fazla güneşten sakınacağı gölgeli alanlar, ağaçlar, yapay malzemeler ile kent mobilyaları oluşturulmalıdır. Oyun elemanlarının yanında, çocukların oyununu engelleyen ve güneş ışığını kesen bitkiler kullanılmamalıdır. Çiçekli ağaç, çalı ve çiçek parterleri oyun alanı çekici kılacaktır (Aklıbaşında vd., 2018).

Arslan vd., (2000) ile Herrington vd., (2010) göre oyun alanlarında kullanılacak bitkiler; (*Acer campestre* (Ova akçaağacı), *Acer rubrum* (Kırmızı akçaağaç), *Aesculus carnea* (At kestanesi), *Chaenomeles japonica* (Süs ayvası), *Cercis siliquastrum* (Erguvan), *Cornus alba sibirica* (Süs kızılçığı), *Euonymus japonica* (Japon taflanı), *Forsythia intermedia* (Altın çanağı), *Gardenia jasminoides* (Gardenya), *Hibiscus syriacus* (Ağaç hatmi), *Magnolia grandiflora* (Büyük çiçekli manolya), *Phoenix canariensis* (kanarya adaları hurma ağacı-feniks), *Picea orientalis* (Doğu Ladini), *Pinus strobus* (Veymut çamı), *Pinus sylvestris* (Sarıçam), *Platanus occidentalis* (Batı çınarı), *Prunus serrulata* (Süs kirazı), *Prunus cerasifera* (Süs eriği), *Salix babylonica* (Salkım söğüt-Babil söğüdü), *Sophora japonica* (Japon soforası), *Symphoricarpus albus* (Beyaz inci)) gibi dikenleriyle zarar vermeyen, zehirli olmayan, oyunu güvenli yapan bitkiler tercih edilmelidir (aktaran Bulut ve Kılıçarslan, 2009; Yeşil ve Beyli, 2018).

Sürmen (1998)'e göre çocuk oyun alanlarında bitkilendirme tasarım ve uygulamasında önem verilecekler hususlar aşağıdaki gibidir (aktaran Bal, 2005).

- Hızlı büyüyen, fiziksel darbe ve böcek hastalıklarına karşı dayanıklı, genelde herdem yeşil, uzun ömürlü türler tercih edilmelidir.
- Ağaçlar, güneş ışınlarından koruyucu fakat alanı tamamen güneş ışınlarından yoksun bırakmayacak tepe çapında ve geri planda kullanılmalıdır. Oyun alanı ve etrafında çocuğu rahatsız etmeyecek olan küçük çaplı ve çalı türleri kullanılmalıdır. Örneğin, *Thuja orientalis*, *Spirea billiardi* "rosea".
- Yaprak ve meyvelerini döken ağaç türlerinin bulunması, çocukların kayıp düşmesi, rahat hareket edemeyeceği için kullanılmamalıdır (*Morus alba* gibi).

- Yaprak, meyve ve çiçekleri zehirli bitkiler kullanılmamalıdır. Aynı şekilde dikenli, baticı bitkilerde kullanılmamalıdır (*Taxus baccata*, *Nerium oleander*, gibi).
- Çiçekleri ya da kokuları arı gibi huzursuz eden hayvanların ilgisini çeken türden olmamalıdır (*Morus alba*, *Prunus laurocerasus*, *Eleagnus angustifolia*, *Robinia pseudoacacia* gibi).
- Görsel etki, renkli çiçekli bitkiler çocukların zarar vermeyeceği, ulaşamayacağı yerlerde kullanılmalıdır.
- Kuşların ve küçük hayvanların bulunduğu yeşil alanlar yaratılması doğa ile çocuk arasındaki bağı güçlenmesi bakımından önemlidir.
- Toz ve gürültü gibi çevre kirleticilerini önleyici planlamalar yapılmalıdır. Bitkisel dokunun oksijen kaynağı olduğu unutulmamalıdır.
- Rüzgarı engelleme, kamuflaj için çalı türleri tercih edilmelidir.
- Düz geniş çim alanlara da yer verilmelidir ki; koşup oynayabilsinler, kendilerini geliştirebilsinler.
- Kuşatma elemanları bitkisel dokuyla oluşturulduğu takdirde alana görsel şölen ve estetik kazandıracak ve diğer yeşil alanlarla uyum içinde sınırlar ortaya koyacaktır.

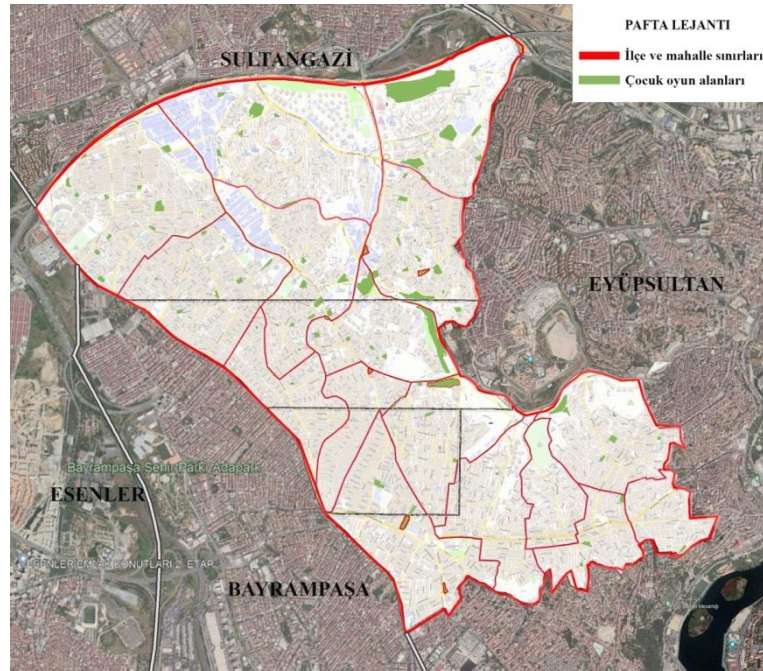
3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

Gaziosmanpaşa, İstanbul'un Avrupa Yakası'nda bulunan bir ilçesidir (Şekil 3.1). Araştırmanın materyali Gaziosmanpaşa İlçesi sınırları içerisindeki 16 mahallede yer alan 85 çocuk oyun alanıdır (Şekil 3.2).

Şekil 3.1. İstanbul ilinde Gaziosmanpaşa ilçesinin Türkiye’de ve İstanbul’daki görünümü (Orijinal,2022)

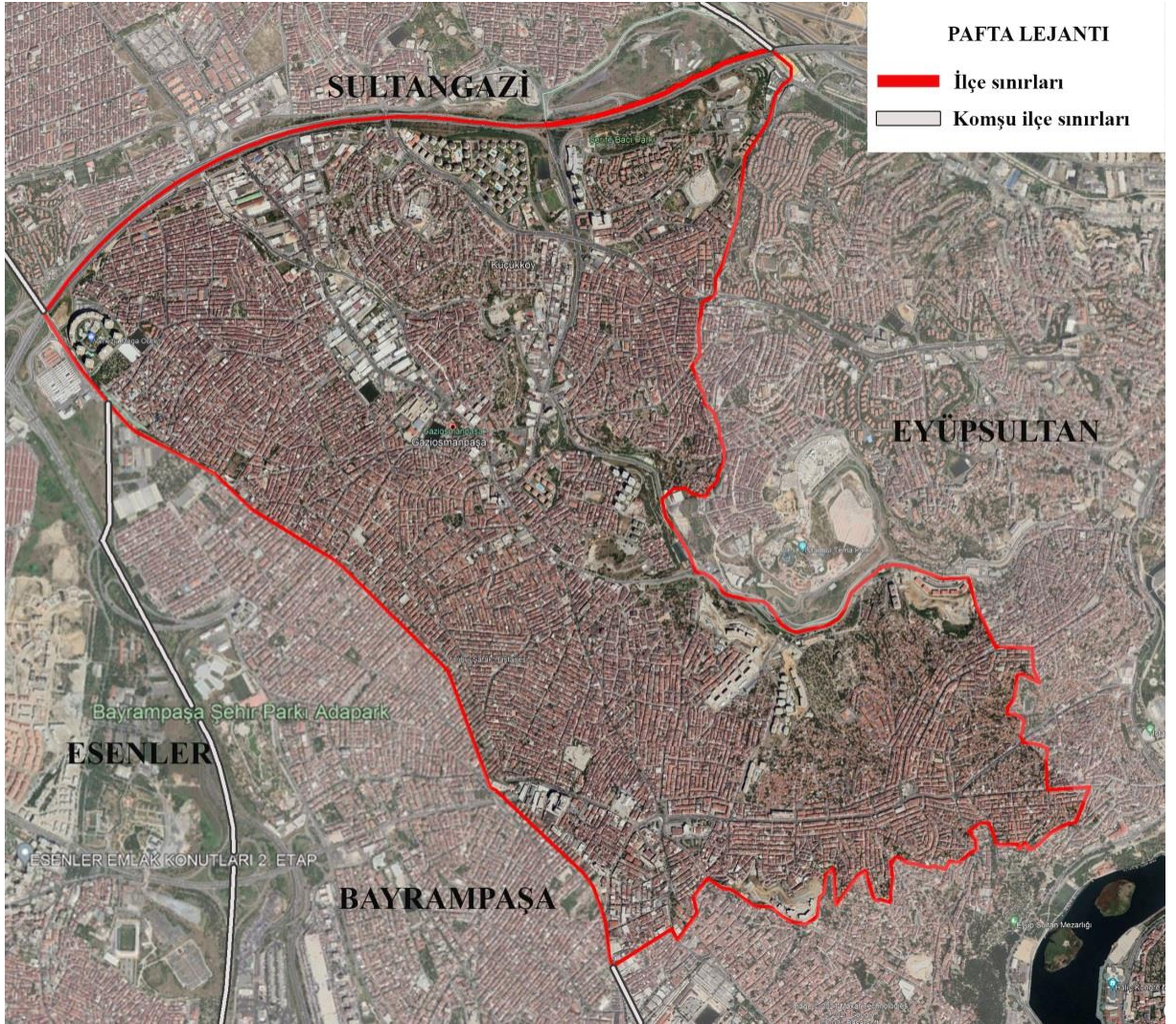

Şekil 3.2. Gaziosmanpaşa ilçesinin 16 mahallesi ile 85 çocuk oyun alanı ve yüzölçümleri (Orijinal,2022)

3.2 Araştırma Alanının Doğal Peyzaj Özellikleri

3.2.1 Coğrafi Konum

Gaziosmanpaşa, Marmara Bölgesi'nde bulunan İstanbul ilinin Avrupa kıtasında bulunan bir ilçesidir. Dünyadaki konumu ise, $41^{\circ}4'24''$ kuzey enlemi ve $28^{\circ}54'17''$ doğu boylamlarında yer almaktadır (Anonim, 2022 a). Kuzeyinde Sultangazi, doğu ve güneyinde Eyüpsultan, batısında ise Bayrampaşa ve Esenler ilçeleriyle komşudur (Şekil 3.3).

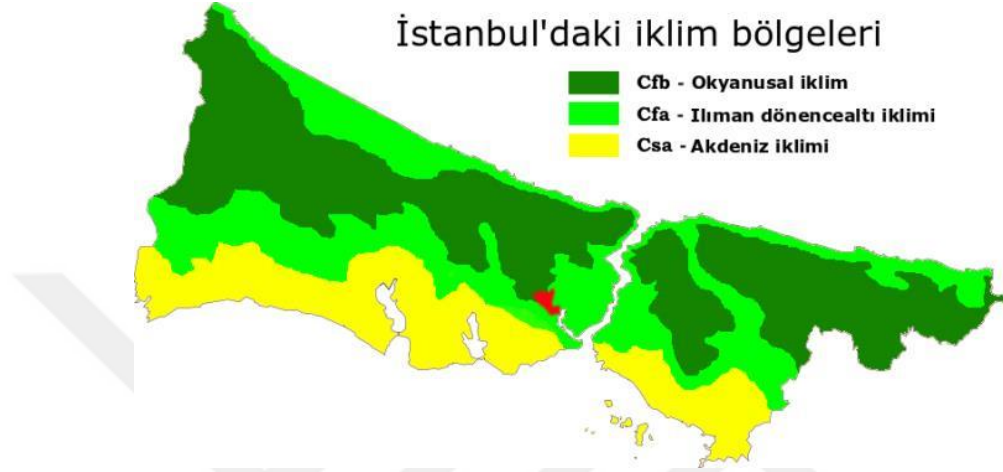
Şekil 3.3. Gaziosmanpaşa ilçesi ve komşu ilçeleri (Orijinal,2022)

3.2.2 Topoğrafik Yapı

Yüzölçümü 1173 hektar olup, ilçenin denizden yüksekliği 104 metredir. 38 km² toprak büyüklüğüne sahiptir (Anonim, (t.y.) a; Anonim, 2022 a).

3.2.3 İklimsel Özellikleri

İstanbul'un genelinde görülen ılıman iklim Gaziosmanpaşa ilçesi içinde de görülmektedir. Gaziosmanpaşa Boğaz kıyılarına ve güneye yakın konumda bulunduğu için Köppen iklim sınıflandırmasına göre (Şekil 3.4), ılıman dönence ile okyanusal iklim etkisi altındadır (Anonim, 2022 a).

Şekil 3.4. Köppen iklim sınıflandırmasına göre İstanbul ve Gaziosmanpaşa ilçesinin konumu (Anonim, 2022 b; Orjinal,2*022)

Yazları sıcak ve nemli; kışları soğuk, yağışlı ve bazen karlıdır. Nemden dolayı, hava sıcak olduğundan daha sıcak; soğuk olduğundan daha soğuk hissedilir. Gaziosmanpaşa ilçesine ait yıllık sıcaklık ve yağış değerleri aşağıdaki Çizelge 3.1'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.1 Gaziosmanpaşa ilçesine ait yıllık ölçüm periyodu, 1991-2021 (Anonim, t.y.b.)

Gaziosmanpaşa	Yıllık (1991-2021)
Ortalama Sıcaklık (°C)	14,8
En Düşük Sıcaklık (°C)	11,78
En Yüksek Sıcaklık (°C)	18
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	60,6
Nem (%)	72,16%
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	8,3
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	6,5

3.2.4 Bitki Örtüsü

Gaziosmanpaşa ilçesi, İstanbul'un batısında yer alan bir ilçedir ve İstanbul'un çeşitli bölgelerinde görülen bitki örtüsü, Gaziosmanpaşa ilçesi içinde geçerlidir. Bu ilçede yer alan bitki örtüsü, Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde yer alan İstanbul iklimine uyum sağlamıştır. Yayla ve tepeler çıplak değildir. İlçe boğaza yakın olmasından dolayı kuru ve çam ağaçları gözlemlenmektedir (Anonim, 2021 a; Anonim, 2021 b).

3.3 Araştırma Alanının Kültürel Peyzaj Özellikleri

3.3.1 Tarihi Yapısı

İstanbul'un geç dönem yerleşimlerinden olan ve daha önce Taşlıtarla ve Küçükköy mevki olarak bilinen Gaziosmanpaşa 1950'lerden sonra gelişmiştir. İlçenin merkezine Taşlıtarla denir. Bu adlandırmaysa, toprağı kıraç ve taşlı olduğundan halk arasında söylenerek böyle bilinmiştir. 1950 yıllarına kadar küçük bir yerleşkeyken zor koşullarda yaşayan ailelerin yerleşmesi için konut yapılmıştır. Kurtuluş Savaş'ından sonra 1952 Balkan göçüyle birlikte Yunanistan, Bulgaristan, Romanya'dan gelen Türk vatandaşlar bu konutlara yerleştirilmiş ve yapılaşma hızla artarak 1963 yılında ilçe olmuştur. Balkan göçü, gecekondulaşmayı da beraberinde getirmiştir. İlçe adını Plevne Kahramanı olan Gazi Osman Paşa'dan almıştır (Anonim, 2020 a; Anonim, (t.y.)a; Anonim, 2022 b). 2008 yılında artan nüfustan dolayı Arnavutköy ve Sultangazi Belediyeleri oluşturularak, ilçenin yüzey alanı azaltılmıştır.

3.3.2 Nüfus Dağılımı

İlçe 16 mahalleden oluşmaktadır. 2008 yılında Arnavutköy ve Sultangazi ilçe niteliği kazanınca Gaziosmanpaşa'nın nüfusu 1/3 oranında azalmıştır (Anonim, 2020 a; Anonim, 2022 b). İlçenin nüfusundaki azalma 1.103.048'ken ilçelerin ayrılmasıyla 460.675 kişiye düşmüştür (Çizelge 3.2).

Çizelge 3.2. Yıllara göre Gaziosmanpaşa ilçesinin nüfus dağılımı (Anonim, 2020 a; Anonim, 2022 b)

Yıl	Toplam	Şehir	Kır
1965	89.538	69.599	19.939
1970	125.667	89.778	35.889
1975	160.949	97.118	63.831
1980	219.026	101.810	117.216
1985	289.841	279.127	10.714

Çizelge 3.2. Yıllara göre Gaziosmanpaşa ilçesinin nüfus dağılımı (Anonim, 2020 a; Anonim, 2022 b) (devamı)

Yıl	Toplam	Şehir	Kır
1990	393.667	354.186	39.481
2000	752.389	658.756	93.633
2007	1.013.048	890.522	122.526
2008	460.675	460.675	Veri yok
2009	461.230	461.230	Veri yok
2010	474.259	474.259	Veri yok
2011	482.553	482.553	Veri yok
2012	488.258	488.258	Veri yok
2013	495.006	495.006	Veri yok
2014	498.120	498.120	Veri yok
2015	501.546	501.546	Veri yok
2016	499.959	499.959	Veri yok
2017	497.959	497.959	Veri yok
2018	487.046	487.046	Veri yok
2019	491.962	491.962	Veri yok
2020	487.778	487.778	Veri yok

İlçedeki 0-18 yaş aralığındaki çocuk sayısı mahallelere göre Çizelge 3.3'te belirtilmiştir. Çizelgeye göre; 2021 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde ilçede yaşayan 18 yaş altı çocuk sayısı %25,97'dir.

Çizelge 3.3. Gaziosmanpaşa ilçesinin mahallelere göre 18 yaş altı nüfus verileri (Anonim, 2022 c göre hazırlanmış Özgün, 2022).

Gaziosmanpaşa'nın Mahalleleri	18 yaş ve altı	Toplam Nüfus
Bağlarbaşı Mahallesi	6.329	28.234
2021 Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi	12.972	50.480
Fevzi Çakmak Mahallesi	6.013	23.057

Çizelge 3.3. Gaziosmanpaşa ilçesinin mahallelere göre 18 yaş altı nüfus verileri (Anonim, 2022 c göre hazırlanmış Özgün, 2022) (devamı).

Gaziosmanpaşa'nın Mahalleleri	18 yaş ve altı	Toplam Nüfus
Hürriyet Mahallesi	6.337	28.104
Karadeniz Mahallesi	21.476	73.525
Karayolları Mahallesi	13.108	40.202
Karlıtepe Mahallesi	4.316	19.156
Kazım Karabekir Mahallesi	12.915	44.581
Merkez Mahallesi	6.561	29.501
2021 Mevlana Mahallesi	6.308	23.489
Pazariçi Mahallesi	2.709	12.945
Sarıgöl Mahallesi	5.617	25.254
Şemsipaşa Mahallesi	5.653	24.753
Yenidoğan Mahallesi	1.635	8.074
Yeni Mahalle	10.153	36.913
Yıldıztabya Mahallesi	5.955	24.828

Barbaros Hayrettin Paşa, Karadeniz, Karayolları, Kazım Karabekir ve Yeni Mahalle'ler çocuk sayısı 10.000'in üzerinde olduğu görülmektedir. Mahallelerde yaşayan yetişkin ve çocuk sayısındaki oran neredeyse 4'te 1 oranlarında olduğu tespit edilmiştir.

3.3.3 Ekonomik Durumu

Gaziosmanpaşa eskiden nüfusu az olan, geçimini hayvancılıkla sağlayan kırsal alanken; günümüzde göçün çoğunu barındıran, sanayi ve ticarete de ev sahipliği yapan gelişmiş, kentleşmiş bir ilçe niteliği kazanmıştır (Anonim, 2020 a; Anonim, t.y.a; Anonim, 2022 a).

Ekonomik hayatın temelini küçük esnaf ve dış üretim faaliyetleri oluşturmaktadır. İlçede 498 küçük ölçekli, 145 orta ölçekli ve 18 büyük ölçekli işletme bulunmaktadır. Avize, oto motor tamiri, metal işleri, konfeksiyon, tora-tesviye ve elektronik tesisatçılığında faaliyet gösteren işletmelere yer verilmiştir. İlçeye bağlı köylerde kırsal nüfus geçimini tarımdan sağlamaktadır; ancak tarımsal üretim her geçen gün azalmaktadır. Günümüzde ilçede, inşaat

sektörü hakim, eski gecekondular yerini planlı yapılaşmaya bırakmaktadır. İlçede inşaat malzemesi satan perakendeci ya da toptancı mağazalarına, hafriyatçılara ve marangozlara da yer verilmiştir (Anonim, 2022 a).

3.3.4 Çevre Sorunları

İlçedeki en büyük çevre sorunu; gecekondulaşmadan kaynaklı plansız kentleşmedir. Bu bilinçsiz büyüme, ilçenin eski yerleşim alanlarında niteliksiz büyümeye sebep olmuş ve yaşayan insanların yaşam kalitelerini düşürdüğü gözlemlenmiştir. Gecekondulaşma, nitelikli kamusal alan oluşturamama ve yaşayan insanlara yeterli yeşil alan bırakamamak gibi problemleri beraberinde getirmiştir. Sanayileşmeyle birlikte etrafında artan gecekondulaşması, iş yerlerinin yakınında yer almasından dolayı hava kalitesindeki düşüklük yaşayan insanları da etkilemiştir.

3.3.5 Çocuk Oyun Alanları

Araştırmanın materyalini oluşturan kamusal çocuk oyun alanları, ilçede 85 adet olup, toplamda 238.159,76 m² alan kaplamaktadır. Mahallelerde bulunan çocuk oyun alanları ve yüzölçümü bilgileriyle 0-18 yaş arasındaki birey sayısı Çizelge 3.4'te listelenmiştir.

Çizelge 3.4. Gaziosmanpaşa ilçesindeki parkların buldukları mahallere göre dağılımı, parkların toplam alanı, mahallede yaşayan 18 altı yaşayan dağılımı ile kişi başına düşen alan

Mahalle adı	Park adı	Alan (m ²)	0-18 Yaş yaşayan
Bağlarbaşı Mahallesi	48-1 Sokak Parkı	3.693,35	6.329
	Emek Sk. Parkı		
	Ertuğrul Gazi Parkı		
	Fahreddinpaşa Parkı		
	Keçesuyu Caddesi Parkı		
	Şehit Ayhan Akgün Parkı		
Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi	1017 Sk. (Kutadgu Bilig) Parkı	6.416,1	12.972
	1031 Sokak Parkı		
	1181-1 Sokak Parkı		
	1088 Sokak Parkı		
	Mahmut Saim Akal Parkı Papatya Parkı		
	Şehit Hakan Arlon Parkı		
Hürriyet Mahallesi	289 Sokak Parkı	799,2	6.337
	Hürriyet Parkı		

Çizelge 3.4. Gaziosmanpaşa ilçesindeki parkların buldukları mahallere göre dağılımı, parkların toplam alanı, mahallede yaşayan 18 altı yaşayan dağılımı ile kişi başına düşen alan (devamı)

Mahalle adı	Park adı	Alan (m ²)	0-18 Yaş yaşayan
Fevzi Çakmak Mahallesi	761/1 Sokak Parkı	29.205,1	6.013
	769 Sokak Parkı		
	770 Sokak Parkı		
	774 Sokak Parkı		
	Fevzi Çakmak Parkı		
	Kırçeşme Parkı		
	Sedat Balkanlı Parkı		
Karadeniz Mahallesi	1130 Sokak Parkı	19.599,5	21.476
	1204 Sokak Parkı		
	1215 Sokak Parkı		
	Erguvan Park		
	Ertuğrul Gazi Caddesi Parkı		
	Hamidiye Caddesi Parkı		
	Mehmet Akif Caddesi Parkı		
	Mehmet Niyazi Özdemir Parkı		
	Menekşe Parkı		
	Namık Kemal Caddesi Parkı		
	Orman Kahramanları Parkı		
	Şehit Eren Bülbül Parkı		
	Şehit Gökhan Topçu Parkı		
Karayolları Mahallesi	651 Sokak Parkı	15.444,73	13.108
	Fatih Caddesi Parkı		
	Galeri Caddesi Parkı		
	Karayolları Spor Parkı		
	Kudüs Parkı		
	Savcı Şehit Mehmet Selim Kiraz Parkı		
Karlıtepe Mahallesi	Göçmenler Sokak Parkı	1.603	4.316
	İhsan Çıkmazı Parkı		
	İnkılap Caddesi Parkı		
Merkez Mahallesi	Başkanlık Parkı	4.479,69	6.561
	Nasreddin Hoca Parkı		
	Şehit Tosun İpek Parkı		

Çizelge 3.4. Gaziosmanpaşa ilçesindeki parkların buldukları mahallere göre dağılımı, parkların toplam alanı, mahallede yaşayan 18 altı yaşayan dağılımı ile kişi başına düşen alan (devamı)

Mahalle adı	Park adı	Alan (m ²)	0-18 Yaş yaşayan
Mevlana Mahallesi	901 Sokak Parkı	103.321,69	6.308
	Fetih Parkı		
	Mevlana Park		
	Muhsin Yazıcıoğlu Parkı		
	RTE - Gençlik Parkı		
	Şehit Sezer Yüksel Parkı		
	Şehit Recep Bodur Parkı		
Kazımkarabekir Mahallesi	23 Nisan Parkı	20.047,93	12.915
	805 Sokak Parkı		
	827 Sokak Parkı		
	849 Sokak Parkı		
	857 Sokak Parkı		
	917 Sokak Parkı		
	919 Sokak Parkı		
	920 Sokak Parkı		
	922 Sokak Parkı		
	Çınar Parkı		
	Dilber Hatun Parkı		
	Fetih Gençlik Parkı		
	Şehit Komiser Bülent Üstün Parkı		
Pazariçi Mahallesi	Şehit Tamer Vardar Sokak	3.887,85	2.709
Sarıgöl Mahallesi	Yayla Sokak Parkı	339,49	5.617
Şemsi Paşa Mahallesi	1 Sokak Parkı	870,19	5.653
Yeni Mahalle	501 Sokak Parkı	12.293,64	10.153
	535 Sokak Parkı		
	Cebeci 1 Parkı		
	Dumlupınar Parkı		
	Küçükköy Merkez Parkı		
	Şehit Hakan İmamoğlu Parkı		
	Şehit Hüseyin Kültüfan Parkı		
	Şehit Mustafa Gümüş Parkı		
	Şehit Mustafa Karakaş Parkı		
Yenidoğan Mahallesi	-	-	-

Çizelge 3.4. Gaziosmanpaşa ilçesindeki parkların buldukları mahallere göre dağılımı, parkların toplam alanı, mahallede yaşayan 18 altı yaşayan dağılımı ile kişi başına düşen alan (devamı)

Mahalle adı	Park adı	Alan (m ²) 0-18 Yaş yaşayan	
Yıldıztabya Mahallesi	Çamlık Parkı	17.408	5.955
	Gündoğdu Sokak Parkı		
	Ortancalı Sokak Parkı		
	Süzer Sokak Parkı		
	Şehit Engin Danyıldız Parkı		
	Temaşa Sokak Parkı		

3.4 Yöntem

Araştırma kapsamında Gaziosmanpaşa ilçesindeki 16 mahallede bulunan 85 adet çocuk oyun alanı incelenmiştir. İlçedeki tüm mahalle ve parkların seçilmesinin sebebi; kapsamlı bir çocuk oyun alanı envanteri oluşturabilmektir. Gaziosmanpaşa için oluşturulan bu envanter, İstanbul Büyükşehir Belediyesi için de örnek bir rehber olabilecek; çok sayıda altyapı ve dönüşüm projelerinin devam ettiği kente, çocuklar için sağlıklı ortamlar oluşturmak için bir veri tabanı oluşturacaktır. Araştırmanın yöntemi dört aşamadan oluşmaktadır;

- Konuyla ilgili literatür araştırmaları
- İlçede yer alan çocuk oyun alanlarının tespiti ve çalışma altlığı hazırlama
- Alan çalışması
- Sonuçların değerlendirilmesi

3.4.1 Literatür Araştırması

Çalışma alanı ve çalışma konusuyla ilgili yayımlanmış, örnek olacak tez, makale, bildiri, kitap, dergi vb. yerli ve yabancı kaynaklar incelenmiştir. Bu kapsamda; oyun ve oyun çeşitleri, çocuk oyun alanları ve çeşitleri, çocuk oyun alanlarının yeterliliği, çocuk oyun alanlarının planlama ve tasarım ilkeleri gibi kavramlar hakkında gerekli araştırmalar yapılmıştır.

3.4.2 İlçede Yer Alan Çocuk Oyun Alanlarının Tespiti ve Çalışma Altlığı Hazırlama

Çalışmanın bu aşamasında, tezin amacına uygun olarak, ilçeye ait Uygulama İmar Planlı haritalar ile Yandex Haritalardan elde edilen ilçe görüntüleri birleştirilerek ilçeye ait nitelikli bir altlık oluşturulmuştur. İlçede bulunan oyun alanlarının mevcut durumu analiz edilmiştir. İlçenin çocuk oyun alanlarını gösteren haritalar, alan çalışmasında elde edilen fotoğraflar ile gözlemlenen çevresel durumlar, çalışma alanı ile ilgili yapılan çeşitli araştırma,

rapor, tez gibi yazılı kaynaklardan (yeterlilik kriterleri için; Gül ve Koçak, 2001; Koçan, 2012; Kuşuloğlu, 2013; Uysal, 2014; Önder ve Polat,2013; Şişman ve Özyavuz, 2010; Özgen ve Aytuğ, 1992; tasarım ilkeleri içinse; Aşur, 2019; Nemutlu vd., 2018; Bal, 2005; Ünal, 2009) ulaşılan bilgilerin derlenmesiyle çocuk oyun alanlarına ait çalışma altlığı oluşturulmuştur. Bu kısımda yararlanılan yardımcı materyaller aşağıda belirtilmiştir;

- İstanbul Büyük Şehir Belediyesi'nden elde edilen Uygulama İmar Planlı haritalar,
- Türkiye İstatistik Kurumu'ndan ilçede yaşayan çocukların mahalle kapsamındaki sayıları
- Gaziosmanpaşa Belediyesi'nin Park ve Bahçeler Müdürlüğü resmi internet sitesinden elde edilen çocuk oyun alanları, sahip oldukları oyun elemanları ve alan büyüklükleri,
- Harita verileri ve ilgili haritaların görselleştirilmesinde kullanılan Yandex Haritalardan birleştirilen tüm ilçe haritası, Autocad 2017 ve Adobe Photoshop cc, PlantNet programları,
- TÜİK 2021 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları'ndan mahallerde yaşayan 18 yaş altı birey sayısı (Anonim, 2022 c)

Çalışma kapsamında, ilçedeki oyun alanları mahalle ölçeğinde, iki temel başlık bakımından incelenmiştir. İlk olarak, mahalledeki oyun alanlarının çocuk başına düşen miktarları ile her parkın mahalledeki konutlara ulaşılabilirlik durumu; ikinci olarak ise literatür çalışmalarından derlenen tasarım kriterlerinin her park için incelenmiştir.

Oyun alanları, yeterlilik bakımından incelenirken; her parkın merkezinden 350 metre yarıçapa sahip çemberler çizilerek, parkların mahalledeki ulaşabileceği konutlar saptanmıştır (Koçan, 2012). Böylece parklara en çok yürünebilecek mesafenin 350 metre olduğu kabul edilmiş ve 350 m yürüme uzaklığına göre yeterlilik durumu incelenmiştir. Mahalledeki parkların alan büyüklükleriyle mahallede yaşayan çocuk sayısı birbirine oranlanarak, kişi başına düşen oyun alan miktarı bulunarak, ikinci yeterlilik durumu incelenmiştir (Kuşuloğlu, 2012; Şişman ve Özyavuz, 2010).

Çocuk oyun alanları, tasarım ilkeleri açısından incelenirken birçok tez ve makaleden elde edilen kriterler, ilçe kapsamında incelenmesi gereken başlıklar derlenerek Çizelge 3.5 hazırlanmıştır. Gaziosmanpaşa ilçesinin bilgilerine ulaşılmış ve derlenmiştir. İlçe hakkındaki bilgiler için gerekli durumlarda ilgili kişi ve kuruluşlar ile görüşülmüştür.

3.4.3 Alan Çalışması

İlçe içerisinde yer alan çocuk oyun alanlarının harita üzerinde tespitinden sonra alan çalışmalarına başlanmıştır. Bu çalışma kapsamında Çizelge 3.5'deki belirtilen kriterler doğrultusunda incelemeler yapılarak her oyun alanı için 'Alan Gözlem Formu' hazırlanmış ve çocuk oyun alanlarının mevcut durumları ortaya çıkartılmıştır.

Çizelge 3.5. Gaziosmanpaşa ilçesindeki oyun alanlarının tasarım kriterleri bakımından incelenme örneği (Aşur, 2019; Nemutlu vd., 2018; Bal, 2005, Ünal, 2009; Yılmaz ve Bulut 2002; Duman ve Koçak 2013)

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	PARK 1	PARK 2	PARK 3
Topoğrafya	Parkların düz, yolla hem zemin, kademeli ya da şevli alanlara konumlanması durumu incelenmiştir		
Kuşatma Elemanı	Parkların, trafik gibi tehlikeli durumlardan; duvar, çit, tel gibi unsurla izole olma durumu incelenmiştir		
Tamamlayıcı Donatı	Oyun alanlarında çöp kovası, aydınlatma elemanları ve oturma birimlerinin olması, malzeme yapısı ve durumları incelenmiştir		
Yapım Amacına Göre	Çocuk oyun alanlarının bulundurduğu oyun elemanlarına göre geleneksel, çağdaş, macera ve yaratıcı oyun olma durumları incelenmiştir		
Oyun Elemanları	Oyun alanlarındaki oyun eleman sayısı, çeşitliliği ve durumları incelenmiştir		
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Oyun elemanlarının fiberglas, metal ya da ahşap malzeme kullanımları incelenmiştir		
Zemin Kaplaması	Kauçuk, taş, çim, toprak ya da kum gibi malzeme kullanım durumu incelenmiştir		
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Oyun alanlarında saha, yüzme platformu, yürüme parkuru gibi unsurları barındıranlar tüm yaş aralığına hitap ederken, sadece oyun grubu olan parklarsa küçük yaş aralığına hitap ettiği kabul edilmiştir.		
Bitkisel Unsurlar	Oyun alanlarındaki yeşil doku incelenirken yaprağını döken ya da herdem yeşil şeklinde genelleme yapılarak incelenmiştir.		

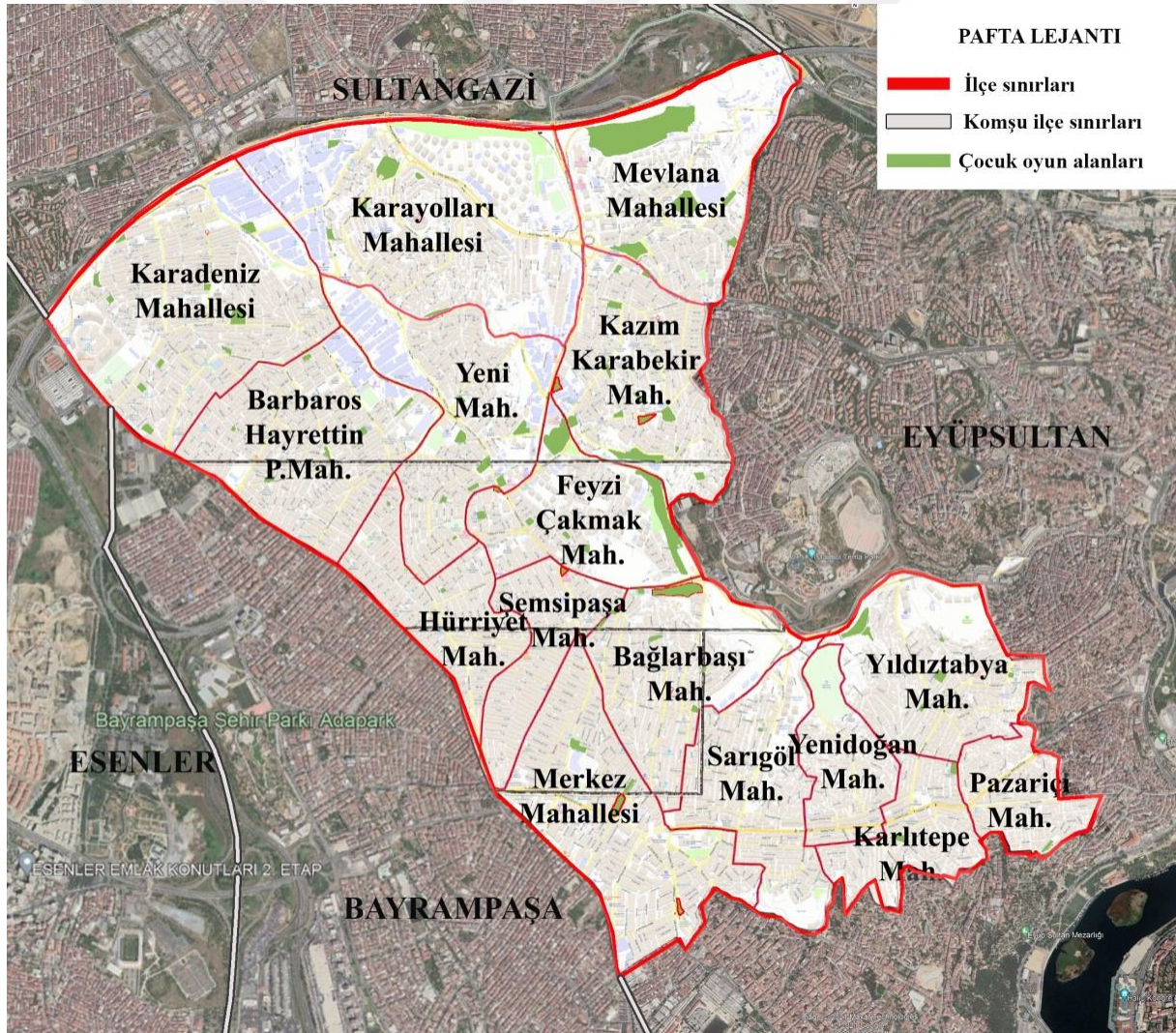
3.4.4 Sonuçların Değerlendirilmesi

Çalışma alanlarında yapılan analizler sonucunda çocuk oyun alanlarının yeterliliği mahalle ölçeğinde; kişi başına düşen oyun alan miktarı ile oyun alanlarının mahalledeki konutlara yürünebilir mesafede olma durumları değerlendirilmiştir. Oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenirken de oluşturulan kriterler doğrultusunda ilçedeki oyun alanları incelenmiştir. Eksik ya da hatalı olan kriterlere dikkat çekilmiştir. İlçedeki oyun alanlarında olumlu bulunan noktalar da belirtilmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesindeki 16 mahalle bulunmaktadır. İlçenin geneline bakıldığında; yeni yerleşim yeri olan kuzeydeki mahalleler de daha çok oyun alanı bulunmaktadır. Merkez ve Bağlarbaşı Mahallesi'nin etrafındaki eski mahalleler gecekondulaşma, çarpık, plansız büyümeden dolayı oyun alanları az ya da Yenidoğan Mahallesinde olduğu gibi yoktur (Şekil 4.1).

İlçedeki 85 çocuk oyun alanı mahalle ölçeğinde yeterliliği ve kişi başına düşen oyun alan miktarı ile tasarım ilkeleri bakımından incelenmiş, parklara alan gezisi yapılmış, belediyenin internet sitesinden parkların bilgileriyle karşılaştırılmış, yerinde gözlemler doğrultusunda çocuk oyun alanları alfabetik sırayla incelenmiştir.

Şekil 4.1. Gaziosmanpaşa'daki mahalle ve parkların konumları

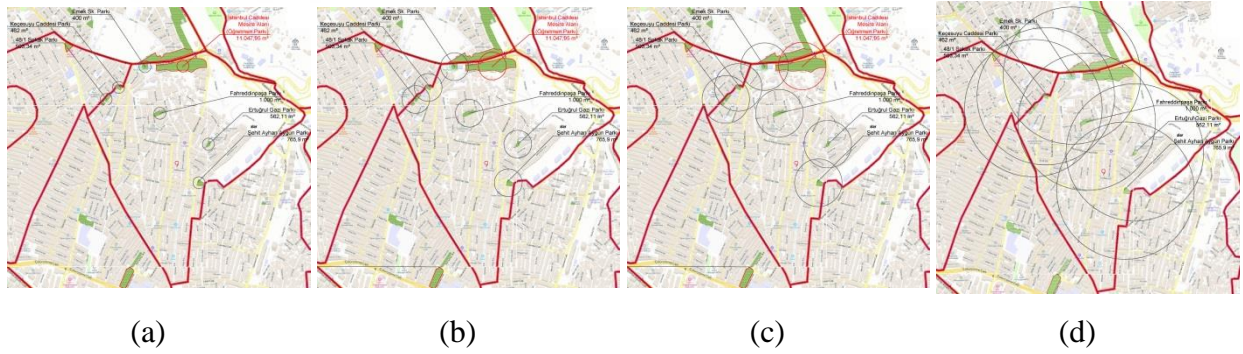
4.1 Bağlarbaşı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Bağlarbaşı Mahallesi, Gaziosmanpaşa İlçesi'nin en eski yerleşimidir. Kuzeyinde Fevzi Çakmak, Kazımkarabekir ve Şemsipaşa Mahalleleri, doğu ve güneyinde; Sarıgöl ve Merkez Mahalleri, batısında Eyüp Sultan ilçesine ait alışveriş ve eğlence merkezi bulunmaktadır.

Bağlarbaşı Mahallesi'nde 48-1 Sokak, Emek Sokak, Ertuğrul Gazi, Fahreddinpaşa, Keleşuyu Caddesi, Şehit Ayhan Akgün Parkı olmak üzere 6 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.2) bulunmaktadır.

Bağlarbaşı Mahallesi'nde bulunan 6 çocuk oyun alanı Şekil 4.2'de çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlar için yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 3.693,35 m² oyun alanı bulunan Bağlarbaşı Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 6.329'dir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,58 m²'dir. Bağlarbaşı Mahallesi'nde bulunan 6 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.2).

Şekil 4.2. Bağlarbaşı Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m - 70 m - 120m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Mahalledeki oyun alanları, bulunduğu arazilere homojen yayılmış, güvenlik açısından çitlerler sarılmıştır. Emek Sokak Parkı'nda ise güvenlik bakımından parkın etrafında çit gibi koruyucu donatı elemanı bulunmamaktadır. Oyun alanlarının çoğunluğunda donatıcı eleman olan çöp kovası, oturma birimi ve aydınlatma ünitesi bulunmaktadır. 48-1 ve Emek Sokak Parklarında çöp kovası ile aydınlatma elemanlarına yer verilmemiş; ayrıca Emek Sokak Park'ında oturma birimine de rastlanmamıştır. Bağlarbaşı Mahallesi'nde bulunan oyun alanları yapım amaçlarına göre incelendiğinde geleneksel (klasik) oyun alanlarıdır. 48-1

Sokak Parkı'nda bulunan zincirden tırmanma duvarından dolayı yapım amacına göre yaratıcı oyun alanı olarak nitelendirilir (Şekil 4.3). Parklarda bulunan oyun elemanlarının malzemeleri; plastik ve metaldir. Oyun alanlarının zeminde kullanılan malzemeleriye; kauçuk, taş, beton kaplama ve çimle kaplanmıştır. Bitkilendirme açısından ise yaprağını döken ağaçlar çoğunluktadır; ancak iğne yapraklı, herdem yeşil ağaçlar ile çalı grupları da kullanılmıştır. 48-1 Sokak Park'ında *Acer pseudoplatanus* (Dağ Akçaağacı), Fahreddin Paşa Park'ında *Nerium oleander* (Zakkum) kullanılmıştır. Mahalledeki oyun alanları genellikle küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. Şehit Ayhan Akgün Parkı basketbol sahası bulunduğu için birçok yaş aralığındaki kullanıcılara hizmet verebilir (Çizelge 4.1).

Çizelge 4.1. Bağlarbaşı Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun48-1 Sokak Parkı (503,34 m ²)	Emek Sokak Parkı (400 m ²)	Ertuğrul Gazi Parkı (562,11 m ²)	Fahreddin Paşa Parkı (1000 m ²)	Keçesuyu Caddesi Parkı (462 m ²)	Şehit Ayhan Akgün Parkı (765,9 m ²)
Topoğrafya	Düz, yolla hem zemin	Düz, konut kısmından girişi dik	Yoldan aşağıda; ilk kademede oyun elemanları, ikinci alt kademede ise ilkokula giriş yer alıyor.	Düz	Düz	Yoldan aşağıda 2 kademeli olan parkın ilk kotu oyun elemanları ikinci kotu basketbol sahası
Kuşatma Elemanı	Metal, kısa boylu çit	Yok	Metal, yüksek çit	Metal, yüksek çit	Metal, yüksek çit	Metal, yüksek çit ve taş örme duvar
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi yok	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi yok	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap, yarım ay oturma alanı var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Ahşap-metal çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Klasik ve yaratıcı (zincirden tırmanma duvarı)	Geleneksel ve yaratıcı (zemin toprak)	Geleneksel	Klasik	Geleneksel	Geleneksel
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -2 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -4 adet spor aleti (Şekil 4.3)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.3)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -3 adet spor aleti (Şekil 4.4)	- 1 adet oyun grubu - 2 adet çiftli salıncak -4 adet spor aleti (Şekil 4.4)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.5)	- 1 adet oyun grubu - 2 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli - 1 adet basketbol sahası (Şekil 4.5)

Çizelge 4.1. Bağlarbaşı Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

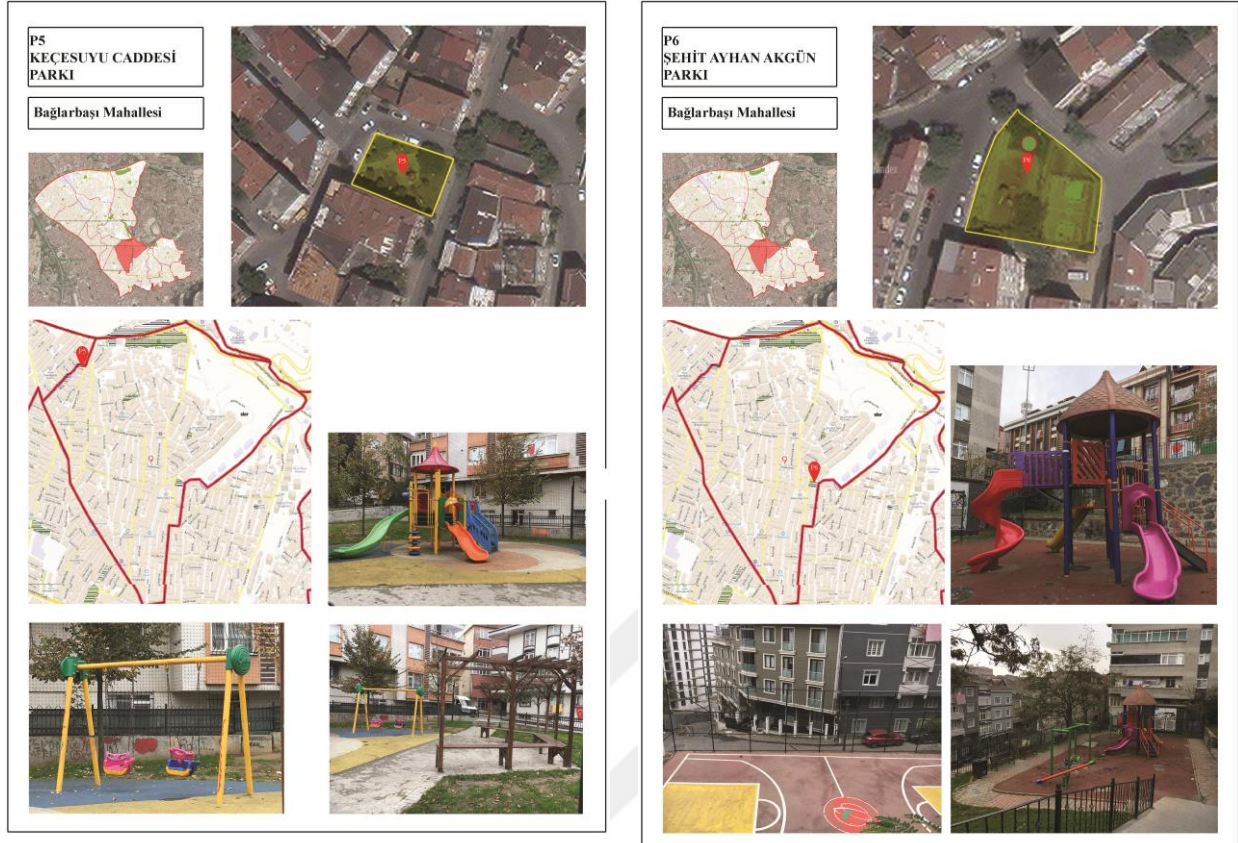
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanı (503,34 m ²)	Emek Sokak Parkı (400 m ²)	Ertuğrul Gazi Parkı (562,11 m ²)	Fahreddin Paşa Parkı (1000 m ²)	Keçesuyu Caddesi Parkı (462 m ²)	Şehit Ayhan Akgün Parkı (765,9 m ²)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk ve taş kaplama	Toprak, çim ve taş kaplama	Yapboz kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, dökme beton ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş, beton kaplama ve çim
Yaş gruplarına göre alanları	Küçük yaş oyun alanına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)	Küçük ve büyük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-15 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Catalpa bignoniodes</i> (Katalpa) <i>Acer pseudoplatanus</i> (Dağ Akçaağacı) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Fraxinus excelsior</i> (Adi Dişbudak) <i>Morus alba</i> 'Fruitless' (Çınar Yapraklı Meyvesiz Dut) <i>Quercus robur</i> (Saplı Meşe)	<i>Fraxinus excelsior</i> (Adi Dişbudak)	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Gleditsia triacanthos</i> (Gladiçya)	<i>Nerium oleander</i> (Zakkum) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya)	<i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya) <i>Tilia x euchlora</i> (Kırım İhlamuru)	<i>Gleditsia triacanthos</i> (Gladiçya) <i>Tilia x euchlora</i> (Kırım İhlamuru) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya) <i>Buxus microphylla</i> (Küçük yapraklı Şimşir)

Şekil 4.3. 48-1 Sokak Parkı ile Emek Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Şekil 4.4. Ertuğrul Gazi Parkı ile Fahreddin Paşa Park'ının uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Şekil 4.5. Keçesuyu Caddesi Parkı ile Şehit Ayhan Akgün Park'ının uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.2 Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nin kuzeyinde Karadeniz Mahallesi, doğusunda Yeni Mahalle, güneyinde Hürriyet Mahallesi, batısında ise Bayrampaşa ilçesi bulunmaktadır.

Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde 1017 Sokak, 1031 Sokak, 1088 Sokak, 1181-1 Sokak, Mahmut Saim Akal, Papatya, Şehit Hakan Arlon Parkı olmak üzere 7 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.6) bulunmaktadır.

Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde bulunan 7 çocuk oyun alanı Şekil 4.6'da çocukların yaş aralıklarına göre konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Haritalar ile oyun alanlarının; konutlardan erişme durumunu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanların yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 6.416,1 m² oyun alanı bulunan Barbaros Hayrettin Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 12.972'dir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,49 m²'dir. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde bulunan 7 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.6).

(a)

(b)

(c)

(d)

Şekil 4.6. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Oyun alanlarından 1071 Sokak, 1031 Sokak, 1088 Sokak, 1181/1 Sokak Parkları araziye homojen dağılırken, Mahmut Saim Akal, Papatya, Şehit. Hakan Arlon Parkları kademeli şekilde dağılmıştır. Kademeli yerleşen parklarda oyun ve donatı elemanları ayrı yerlerde ya da farklı kotlarda konumlandığı tespit edilmiştir. Güvenlik açısından parklar tuğla duvar ve metal çitlerle çevrelenmiştir. 1181/1 Sokak Park'ında; tuğla duvar ile metal çit üzerine jiletli tel ile çevrelenmiştir (Şekil 4.8). Oyun alanları, donatı elemanlar açısından incelendiğinde; oturma birimi 1031 Sokak ile Şehit Hakan Arlon Park'larında yok, 1071 Sokak, 1181/1 Sokak, Mahmut Saim Akal ve Papatya Parklarında ahşap, 1088 Sokak Park'ında ise beton materyallerinin kullanıldığı görülmüştür. Parklardan sadece Şehit Hakan Arlon Park'ında çöp kovası olduğu tespit edilmiştir. Aydınlatma elemanı ise sadece Şehit Hakan Arlon Park'ında bulunmamıştır. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları yapım amaçlarına göre incelendiğinde geleneksel (klasik) oyun alanlarıdır. Mahmut Saim Akal Park'ında bulunan ipli tırmanma duvarından dolayı yapım amacına göre yaratıcı oyun alanıdır (Şekil 4.9). Parklarda bulunan oyun elemanlarının malzemeleri ise; plastik ve metalden oluştuğu gözlemlenmiştir. Oyun alanlarının zemin malzemesi ise; kauçuk, taş kaplama, beton ve çimden oluştuğu tespit edilmiştir. Oyun alanları, hitap ettiği yaş gruplarına göre incelendiğinde hem küçüklere hem de tüm yaş aralığındaki çocuklara hitap ettiği görülmüştür. Bitkilendirme bakımından parklar incelendiğinde; çoğunluğunda herdem yeşil ve yaprağını döken ağaçlar bulunmuştur. Papatya ve Şehit Hakan Arlon Parkları'nda ise iğne yapraklı ağaçlara yer verilmiştir (Çizelge 4.2).

Çizelge 4.2. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	1017 Sokak Parkı (902 m ²)	1031 Sokak Parkı (568 m ²)	1088 Sokak Parkı (418 m ²)	1181/1 Sokak Parkı (1.892 m ²)	Mahmut Saim Akal Parkı (1.472 m ²)	Papatya Parkı (506,1 m ²)	Şht. Hakan Arlon Parkı (658 m ²)
Topoğrafya	Düz, yolla hem zemin, 3 parçaya ayrılmış; ilkinde basketbol sahası ve oyun grubu, ikincisinde salıncak ve spor aletleri, son kısımda oturma birimlerine yer verilmiştir.	Düz, sağlık ocağı ile yolun arasında	Düz	Düz, yoldan alçakta; merdivenle oyun alanına iniliyor	Yoldan aşağıda 2 kademeli bir park; ilk kotu sert zemin ve oturma birimleri, alt kot ise oyun grubu, tırmanma ipten kule ve basketbol sahası	Yoldan aşağıda 2 kademeli parkın ilk kotu oturma birimleri alt kot ise oyun elemanlarına yer almıştır	Yoldan yukarıda olankademeli; üstte tahterevalli alt kısımda oyun grubu yer almıştır
Kuşatma Elemanı	Metal, yüksek çit	Tuğla duvar ve metal yüksek çit	Alçak tuğla duvar	Tuğla duvar, metal çit, jilet tel	Tuğla duvar, metal çit	Tuğla duvar, metal çit	Alçak metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Beton bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Oturma birimi yok Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi yok
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı (ipli tırmanma kulesi)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -2 adet çiftli salıncak -4 adet spor aleti - 1 adet basketbol sahası (Şekil 4.7)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -5 adet spor aleti (Şekil 4.7)	- 1 adet oyun grubu - 2 adet çiftli salıncak (Şekil 4.8)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -7 adet spor aleti, 1 adet basketbol sahası (Şekil 4.8)	- 1 adet oyun grubu -1 adet ipli tırmanma kulesi -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.9)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.9)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -5 adet spor aleti (Şekil 4.10)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal, ip	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal

Çizelge 4.2. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

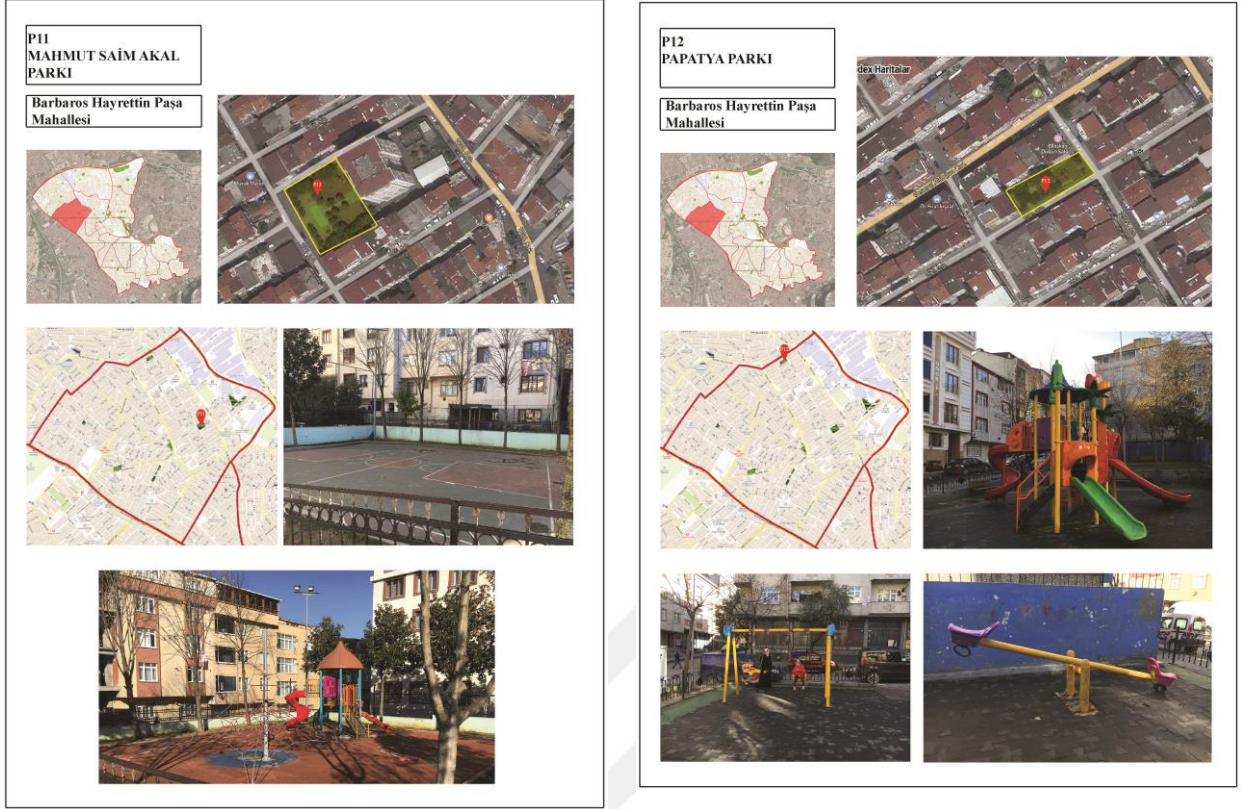
Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	1017 Sokak Parkı (902 m ²)	1031 Sokak Parkı (568 m ²)	1088 Sokak Parkı (418 m ²)	1181/1 Sokak Parkı (1.892 m ²)	Mahmut Saim Akal Parkı (1.472 m ²)	Papatya Parkı (506,1 m ²)	Şht. Hakan Arlon Parkı (658 m ²)
Zemin Kaplaması	Karo kauçuk ve taş kaplama	Dökme kauçuk, beton (taş dokusu verilmiştir) ve çim	Yapboz (taş dokusu verilmiştir)	Karo kauçuk, karo taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme ve yapboz kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük ve büyük yaş aralığına hitap etmekte (0- 15 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte	Küçük ve büyük yaş aralığına hitap etmekte (0- 15 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç)	<i>Broussonetia papyrifera</i> (Çin Dutu)	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç)	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç)	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç)	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç)
	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç)	<i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı)	<i>Acer platanoides-globosum-</i> (Top Akçaağaç)	<i>Betula pendula</i> 'Youngii' (Sarkık Dallı Huş)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük çiçekli Manolya)	<i>Catalpa bungei</i> (Çin Katalpası)	<i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı)
	<i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını)	<i>Catalpa bignonioides</i> (Katalpa)				<i>Picea pungens</i> cv. 'Glauca' (Mavi Ladin)	<i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)
	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük çiçekli Manolya)						

Şekil 4.7. 1017 Sokak Parkı ile 1031 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Şekil 4.8. 1088 Sokak Parkı ile 1088/1 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Şekil 4.9. Mahmut Saim Akal Parkı ile Papatya Parkı'nın ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

Şekil 4.10. Şehit Hakan Arlon Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal, 2022)

4.3 Fevzi Çakmak Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Fevzi Çakmak Mahallesi'nin kuzeyinde Yeni ila Kazım Karabekir Mahalleleri, doğusunda Kazımkarabekir, güneyinde Bağlarbaşı, Şemsipaşa Mahallesi, batısında ise Hürriyet Mahallesi bulunmaktadır.

Fevzi Çakmak Mahallesi'nde 761/1 Sokak, 769 Sokak, 770 Sokak, 774 Sokak, Fevzi Çakmak, Kırçeşme, Sedat Balkanlı Parkı olmak üzere 7 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.11) bulunmaktadır.

Fevzi Çakmak Mahallesi'nde bulunan 7 çocuk oyun alanı Şekil 4.11'de çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlar için yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 29.205,1 m² oyun alanı bulunan Fevzi Çakmak Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 6.013'tür (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 4,85 m²'dir. Fevzi Çakmak Mahallesi'nde bulunan 7 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.11).

Şekil 4.11. Fevzi Çakmak Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Fevzi Çakmak Mahallesi'nde oyun alanları Çizelge 4.3'e göre yarısı düz alana yarısı ise şevli alanda kademeli olarak konumlanmıştır. Mahalledeki oyun alanlarında kuşatma elemanı olarak metal çitler ve tuğla duvar üzerine metal çitler kullanılmıştır. Fevzi Çakmak Mahallesi'ndeki oyun alanlarının donatı elemanları incelendiğinde; oturma birimleri tümünde ahşap bank, 774 Sokak ila Sedat Balkanlı Parklarında ahşap pergola, Fevzi Çakmak Park'ında ise beton amfi tespit edilmiştir. Parkların çoğunluğunda çöp kovası bulunmamakta ancak; Fevzi Çakmak, Kırçeşme ve Sedat Balkanlı Parkları'nda çöp kovası bulunmuştur. Aydınlatma elemanlarına ise parkların çoğunda yer verilmiş sadece 774 Sokak Parkı'nda görülmemiştir. Mahalledeki parklar yapım amacına göre hepsi geleneksel oyun alanıyken; 761/1 Sokak

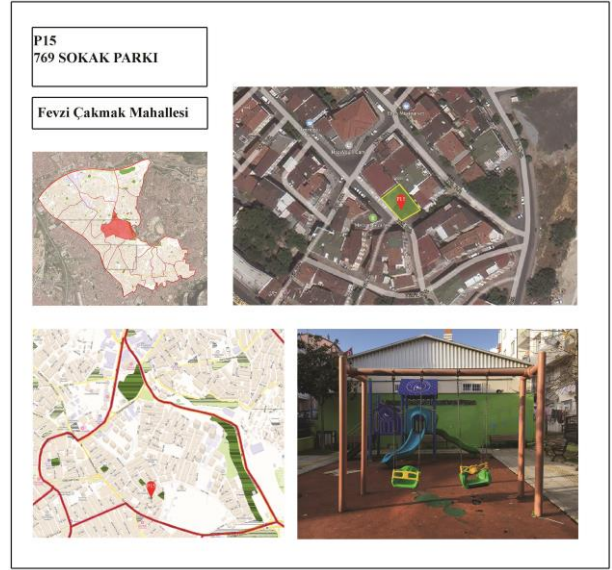
Park'ındaki kum alanı, 770 Sokak'ındaki tırmanma kulesi, 774 Sokak'ındaki engelli oyun duvarı ve Sedat Balkanlı Park'ındaki tırmanma kulesinden dolayı parklar yapım amacına göre yaratıcı özelliğine de sahip olduğu görülmüştür. Oyun alanındaki oyun elemanları çoğunlukla; oyun grubu, çiftli salıncak, tahterevalli gibi klasik, motor becerilerini hareket ettiren oyun elemanları bulundururken, yaratıcı oyun grubuna dahil edilebilecek tırmanma kulesi, engelli oyun duvarı, trambolin gibi oyun elemanlarıysa mahalledeki parklarda yer aldığı tespit edilmiştir. Fevzi Çakmak Mahallesi'ndeki oyun elemanlarının malzemeleri plastik (fiberglas), metal ve halattan oluşmaktadır. Parklardaki zemin kaplaması ise; karo ve dökme kauçuk, taş kaplama, beton, kum, çim gibi materyallerden meydana gelmiştir. Parkların çoğunda saha ve klasik oyun elemanları birlikte olduğu için tüm yaş aralığındaki çocuklara hitap ettiği gözlemlenmiştir. 761/1 Sokak, 769 Sokak ve 770 Sokak Park'ları ise küçük yaş aralığındaki çocuklar içindir. Mahalledeki parkların tümünde yaprağını döken ve herdem yeşil ağaçlar tespit edilmiştir. 774 Sokak, Fevzi Çakmak, Kırçeşme ve Sedat Balkanlı Parklarında ise iğne yapraklı ağaçlar kullanılmıştır (Çizelge 4.3).

Çizelge 4.3. Fevzi Çakmak Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

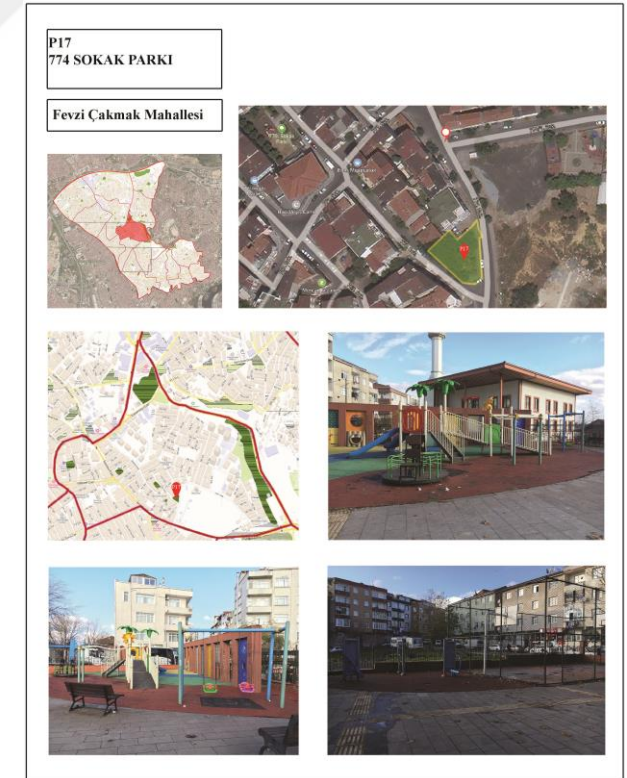
Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	761/1 Sokak Parkı (756,56 m ²)	769 Sokak Parkı (252,15 m ²)	770 Sokak Parkı (676 m ²)	774 Sokak Parkı (947,49 m ²)	Fevzi Çakmak Parkı (1.592,9 m ²)	Kırçeşme Parkı (23.700 m ²)	Sedat Balkanlı Parkı (12.800 m ²)
Topoğrafya	Hafif şevli, oyun alanı düz alanda konumlanmış tır.	Düz, yolla hem zemin	Düz	Düz	Kademeli, üst kotta oyun grupları alt kotta futbol sahası ve spor aletleri yer almıştır.	Yola doğru şevli, oyun grupları üstte, spor aletleri alt kotta yer almıştır.	Yoldan yukarıda, düz alana yayılmıştır.
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar, metal çit	Tuğla duvar ve metal yüksek çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit	Metal çit	Metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank ve ahşap pergola var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi yok	Beton amfi ve ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank ve ahşap pergola var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel ve yaratıcı (kum alanı)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel yaratıcı (tırmanma kulesi)	Geleneksel ve yaratıcı (engelli oyun duvarı)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı

Çizelge 4.3. Fevzi Çakmak Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	761/1 Sokak Parkı (756,56 m ²)	769 Sokak Parkı (252,15 m ²)	770 Sokak Parkı (676 m ²)	774 Sokak Parkı (947,49 m ²)	Fevzi Çakmak Parkı (1.592,9 m ²)	Kırçeşme Parkı (23.700 m ²)	Sedat Balkanlı Parkı (12.800 m ²)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.12)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.12)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet ipli duvar ve 1 tırmanma kulesi -6 adet spor aleti (Şekil 4.13)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet engelli oyun aleti -1 adet basketbol sahası -4 adet spor aleti (Şekil 4.13)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet futbol sahası -3 adet spor aleti (Şekil 4.14)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -2 adet tahterevalli -8 adet spor aleti -650 m. yürüyüş ve bisiklet parkuru (Şekil 4.14)	-1 adet oyun grubu, çiftli salıncak, tahterevalli -2 adet tırmanma kulesi ve trambolin -6 adet spor aleti, 1 adet futbol ve basketbol sahası yürüyüş ve bisiklet yol (Şekil 4.15)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas), metal ve kum	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal, halat	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas)ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal, halat
Zemin Kaplaması	Karo kauçuk, taş kaplama, kum ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Karo kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, beton ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk ve çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Catalpa bignonioides</i> (Katalpa) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Catalpa bignonioides</i> (Katalpa) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük çiçekli Manolya) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Büyük çiçekli Manolya)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük çiçekli Manolya) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Büyük çiçekli Manolya)	<i>Picea orientalis</i> (Doğu Ladini) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Büyük çiçekli Manolya) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Büyük çiçekli Manolya)	<i>Calocedrus decurrens</i> (Kaliforniya Su Sediri) <i>Catalpa bignonioides</i> (Katalpa) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Morus alba</i> 'Fruitless' (Çınar Yapraklı Meyvesiz Dut) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük çiçekli Manolya) <i>Picea orientalis</i> (Doğu Ladini) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı)	<i>Gleditsia triacanthos</i> (Gladiçya) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	<i>Abies nordmanniana</i> (Nordmannia) <i>Nordmanniana-Pinaceae</i> (Kafkasya Gökarnarı) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını)

Şekil 4.12. 761/1 Sokak Parkı ile 769 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.13. 770 Sokak Parkı ile 774 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.14. Fevzi Çakmak Parkı ile Kırçeşme Parkı'nın ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.15. Sedat Balkanlı Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

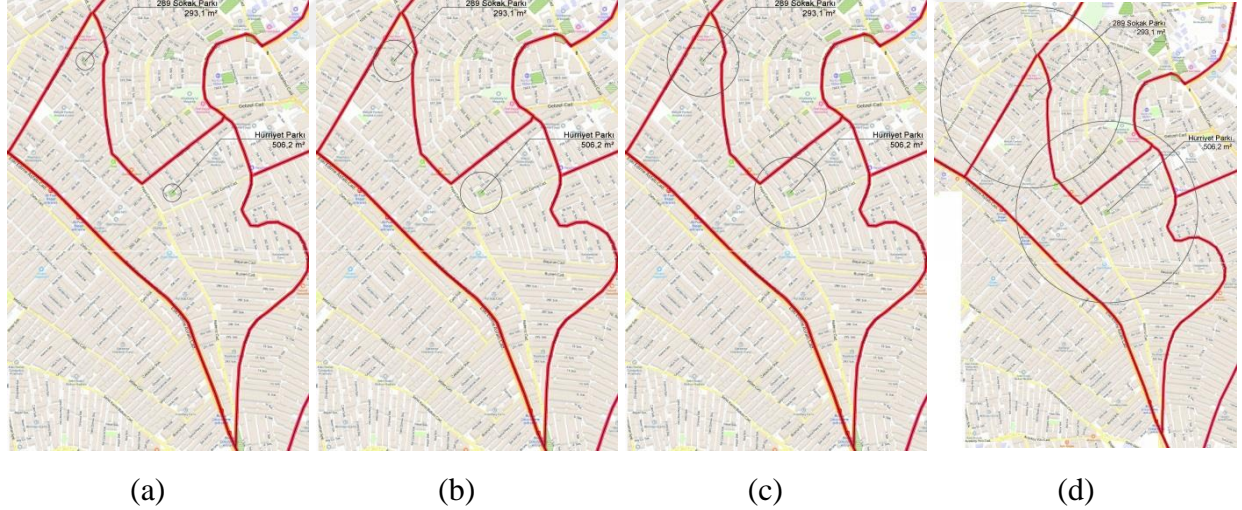
4.4 Hürriyet Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Hürriyet Mahallesi'nin kuzeyinde Barbaros Hayrettin Paşa ile Yeni Mahalleleri, doğusunda Fevzi Çakmak ile Şemşipaşa Mahallesi, güneyinde ve batısında Bayrampaşa ilçesi bulunmaktadır.

Hürriyet Mahallesi'nde 289 Sokak ile Hürriyet Parkı olmak üzere 2 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.16) bulunmaktadır.

Hürriyet Mahallesi'nde bulunan 2 adet çocuk oyun alanı Şekil 4.16' da çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 799,3 m² oyun alanı bulunan Hürriyet Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 2021 yılında yapılan 6.337'dir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,12 m²'dir. Hürriyet Mahallesi'nde bulunan 2 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.16).

Şekil 4.16. Hürriyet Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Mahalledeki oyun alanlarının ikisi de araç yolundan aşağıda kalmıştır, merdivenle inilmiştir. Kuşatma elemanı olarak her ikisinde de tuğla duvar üzeri metal çit kullanılmıştır. Hürriyet Mahallesi'ndeki parklarda, ahşap oturma birimi kullanılmıştır. Her iki parkta da aydınlatma ünitesi yer almıştır. Çöp kovası ise; Hürriyet Park'ta yoktur. Mahalledeki parkların ikisi de yapım amacına göre incelendiğinde geleneksel oyun alanıdır ve oyun

elemanları; oyun grubu, salıncak ile tahterevallidir. Oyun elemanlarının malzemeleriye metal ve plastik olduğu gözlemlenmiştir. Mahalledeki parklar küçük yaş aralığındaki çocuklar için uygundur ancak; büyük yaştaki çocuklarında kullandığı tespit edilmiştir. 289 Sokak Park’ında herdem yeşil ağaçlar bulunurken, Hürriyet Park’ında yaprağını döken ağaçlar bulunmuştur (Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4. Hürriyet Mahallesi’nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	289 Sokak Parkı (293,1 m²)	Hürriyet Parkı (506,2 m²)
Topoğrafya	Düz, konutların arasında, yoldan alçakta kalmıştır (merdivenle inilmektedir)	Düz, yoldan alçakta kalmıştır (merdivenle inilmektedir)
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar, metal çit	Tuğla duvar, metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu (Şekil 4.17) -1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.17) -1 adet tahterevalli (Şekil 4.17)	- 1 adet oyun grubu (Şekil 4.17) - 1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.17) -1 adet tahterevalli (Şekil 4.17) -5 adet spor aleti (Şekil 4.17)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Karo kauçuk, yaş kaplama, çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük ve büyük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)	Küçük ve büyük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Celtis australis</i> (Adi Çitlenbik) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya)	<i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı)

Şekil 4.17. 289 Sokak Parkı ile Hürriyet Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

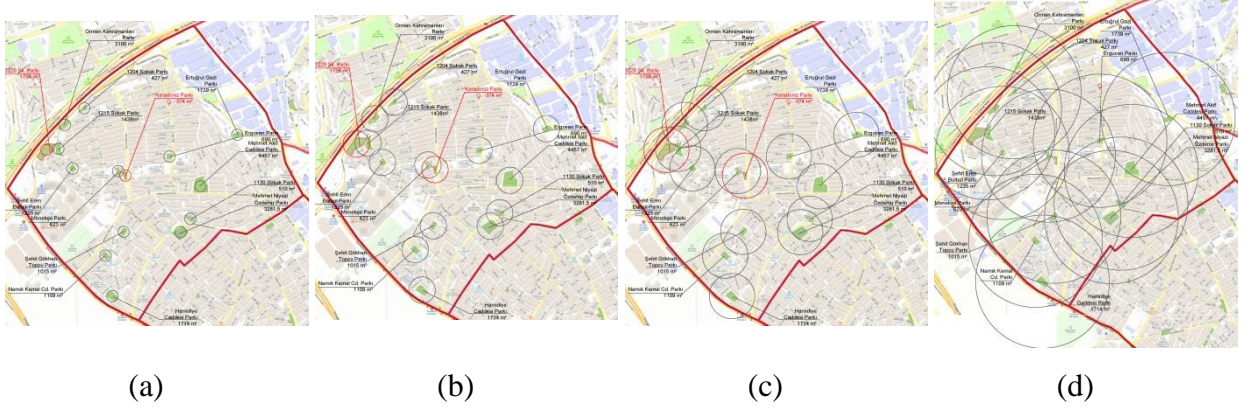
4.5 Karadeniz Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Karadeniz Mahallesi'nin kuzeyinde Barbaros Hayrettin Paşa ile Yeni Mahalleleri, doğusunda Fevzi Çakmak ile Şemşipaşa Mahallesi, güneyinde ve batısında Bayrampaşa ilçesi bulunmaktadır.

Karadeniz Mahallesi'nde 1130 Sokak, 1204 Sokak, 1215 Sokak, Erguvan, Ertuğrul Gazi, Hamidiye Caddesi, Mehmet Akif Caddesi, Mehmet Niyazi Özdemir, Menekşe, Namık Kemal Caddesi, Orman Kahramanları, Şehit Eren Bülbül, Şehit Gökhan Topçu Parkı olmak üzere 13 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.18) bulunmaktadır.

Karadeniz Mahallesi'nde bulunan 13 çocuk oyun alanı Şekil 4.18'de çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesinde durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlar için yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 19.599,5 m² oyun alanı bulunan Karadeniz Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 21.476'dır (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,91 m²'dir. Karadeniz Mahallesi'nde bulunan 13 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.18).

Şekil 4.18. Karadeniz Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Karadeniz Mahallesi'ndeki oyun alanlarının yarısı yolla hem zeminken yarısı araziye kademeli şekilde yerleşmiştir. Mahalledeki oyun alanları trafikten ayrılmış, çitlerle korunmakta, güvenli alanda yer almıştır. 1204 Sokak Park'ı hariç; yoldan yukarıda, şev ile yoldan ayrılmıştır. Parklarda tamamlayıcı donatı olarak hepsinde oturma birimi, ahşap banklara yer verilmiştir. Mehmet Akif Ersoy, Mehmet Niyazi Özdemir, Menekşe, Orman Kahramanları, Şehit Eren Bülbül Parkları'nda ahşap pergola ve ahşap uzun banklar da bulunmuştur. Gece güvenlik için aydınlatmalarda parklarda tespit edilmiştir. 1130 Sokak, Ertuğrul Gazi Caddesi, Hamidiye Caddesi, Namık Kemal Caddesi ve Şehit Gökhan Topçu Parkları'nda çöp kovasının olmadığı tespit edilmiştir. Karadeniz Mahallesi'ndeki oyun alanlarının hepsi yapım amacına göre geleneksel oyun alanı olduğu görülmüştür. Geleneksel oyun alanı olmalarının yanında bazı parkların yaratıcı ve heykelsi oyun elemanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Mehmet Akif Caddesi Park'ının halattan köprüsü, Mehmet Niyazi Özdemir ve Menekşe Park'larındaki tırmanma duvarlarıyla yaratıcı oyun alanıyken, Orman Kahramanları Park'ındaki atlı, raylı dönenceyle heykelsi oyun elemanlarını içerdiği gözlemlenmiştir. Parkların geleneksel yapıya sahip olmasından dolayı oyun elemanları hepsinde oyun grubu, salıncak, tahterevallı gibi temel kas hareketlerini geliştiren oyun elemanları yer almıştır. Oyun alanlarında tırmanma duvarı, dönence, spor aletleriyle basketbol sahaları görülmüştür. Mahalledeki oyun elemanlarının malzemelerinin çoğunluğu plastik, metalken 1130 Sokak, Mehmet Niyazi Özdemir, Şehit Eren Bülbül Parkları'nda ahşap malzeme, Mehmet Akif Caddesi, Mehmet Niyazi Özdemir Parkları'nda ise halat malzemeleri görülmüştür. Parkların zemin kaplamasında güvenlik açısından önerilen kauçuk kaplama yer almıştır. Aynı zamanda taş kaplama, beton üzeri taş görüntüsü verilmiş zemin malzemelerinin yanında yumuşak yüzey olarak çim kaplamalara da yer verilmiştir. Karadeniz Mahallesi'ndeki parkların yarısı küçük yaş grubundakilere hitap ederken diğer yarısı ise içinde basketbol

sahası ile rekreasyon alanları (pergola ve yürüyüş yolu gibi unsurlar) bulunduğu için büyük ve tüm yaştaki çocuklara hitap ettiği görülmüştür. Parklarda bitkisel unsur olarak genelde herdem yeşil ve yaprağını döken ağaçlar kullanılmıştır. Ertuğrul Gazi Caddesi, Hamidiye Caddesi, Mehmet Akif Caddesi, Menekşe, Namık Kemal Caddesi Parkları'nda iğne yapraklı ağaçlara, Mehmet Niyazi Özdemir, Orman Kahramanları, Şehit Eren Bülbül Parkındaysa çalı formuna da rastlanılmıştır (Çizelge 4.5). 48-1 ve Hamidiye Sokak Park'ında *Acer pseudoplatanus* (Dağ Akçaağacı) kullanılmıştır.

Çizelge 4.5. Karadeniz Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	1130 Sokak Parkı (510 m ²)	1204 Sokak Parkı (427 m ²)	1215 Sokak Parkı (1.438 m ²)	Erguvan Parkı (690 m ²)	Ertuğrul Gazi Cad. Parkı (1.739 m ²)	Hamidiye Caddesi Parkı (1.714 m ²)	Mehmet Akif Cad. Parkı (4.457 m ²)
Topoğrafya	Düz, yolla hemzemin	İki kademeli; Düz alt kotta oyun elemanları üst kotta spor aletleri yer almıştır.	Düz	Oyun alanı düz zeminde, bitkilendirme ise yukarıda kalmıştır.	İki kademeli; alt kot oyun elemanları, üst kot basketbol sahası ve oturma elemanları	Düz, yolla hemzemin	Alana kademeli yayılmıştır. Üst kotta oyun elemanları ile oturma grupları altta basketbol sahası
Kuşatma Elemanı	Metal çit	Yok	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit	Metal yüksek çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank ve ahşap pergola var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel(Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı (halattan köprü)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.19)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -3 adet spor aleti (Şekil 4.19)	-1 adet oyun grubu ve tahterevalli, 2 adet çiftli salıncak -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.20)	-1 adet oyun grubu, çiftli salıncak, 1 adet tahterevalli -4 adet spor aleti (Şekil 4.20)	-1 adet oyun grubu, çiftli salıncak, tahterevalli -1 adet basketbol sahası, 6 adet spor aleti (Şekil 4.21)	-1 adet oyun grubu, 2 adet çiftli salıncak, 1 adet tahterevalli -5 adet spor aleti, 1 adet basketbol sahası (Şekil 4.21)	-1 adet oyun grubu, 2 adet çiftli salıncak ve tahterevalli -5 adet spor aleti, 1 adet basketbol sahası (Şekil 4.22)

Çizelge 4.5. Karadeniz Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

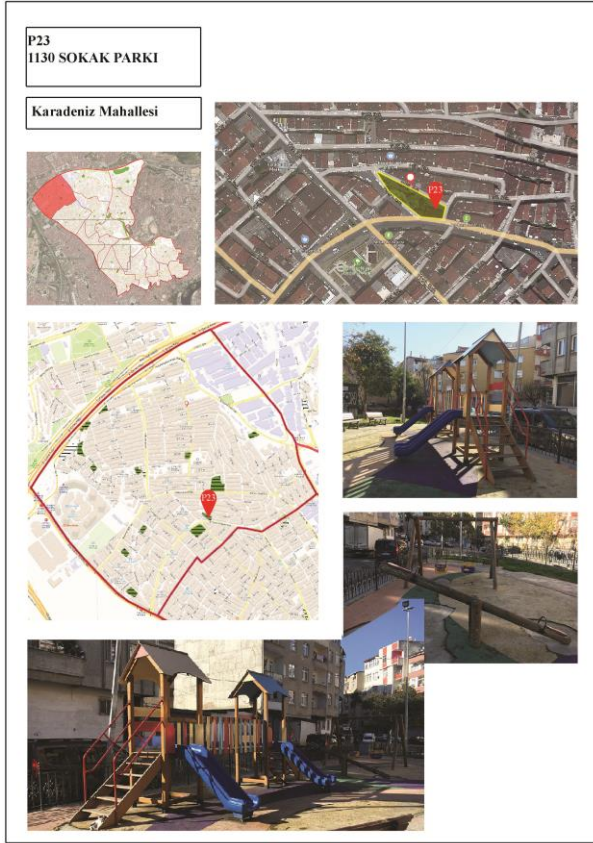
Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	1130 Sokak Parkı (510 m ²)	1204 Sokak Parkı (427 m ²)	1215 Sokak Parkı (1.438 m ²)	Erguvan Parkı (690 m ²)	Ertuğrul Gazi Cad. Parkı (1.739 m ²)	Hamidiye Caddesi Parkı (1.714 m ²)	Mehmet Akif Cad. Parkı (4.457 m ²)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Ahşap ve plastik (fiberglas)	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal, halat
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, beton (taş döşeme izi verilmiş), çim	Karo kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, beton ve çim	Dökme kauçuk, beton (taş döşeme izi verilmiş), çim	Beton, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	<i>Acer pseudoplatanus</i> (Dağ Akçaağacı) <i>Fraxinus excelsior</i> (Adi Dişbudak) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı)	<i>Celtis australis</i> (Adi Çitlenbik) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya)	<i>Celtis australis</i> (Adi Çitlenbik) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Cupressus arizonica</i> (Arizona Servisi) <i>Cupressus sempervirens</i> (Adi Servi) <i>Eunonymus fortunei</i> 'Emerald'n Gold' (Yayılıcı Taflan) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya)	<i>Acer platanoides</i> – globosum- (Top Akçaağaç) <i>Fraxinus ornus</i> (Çiçekli Dişbudak) <i>Gleditsia triacanthos</i> (Gladiçya) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya)	<i>Buxus microphylla</i> (Küçük Yapraklı Şimşir) <i>Buxus sempervirens</i> (Adi Şimşir) <i>Chamaecyparis lawsoniana</i> (Yalancı Servi) <i>Cupressus sempervirens</i> (Adi Servi) <i>Fraxinus ornus</i> (Çiçekli Dişbudak) <i>Phormium tenax</i> (Yeni Zelanda Keteni) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Prunus cerasifera</i> (Kiraz Eriği)

Çizelge 4.5. Karadeniz Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

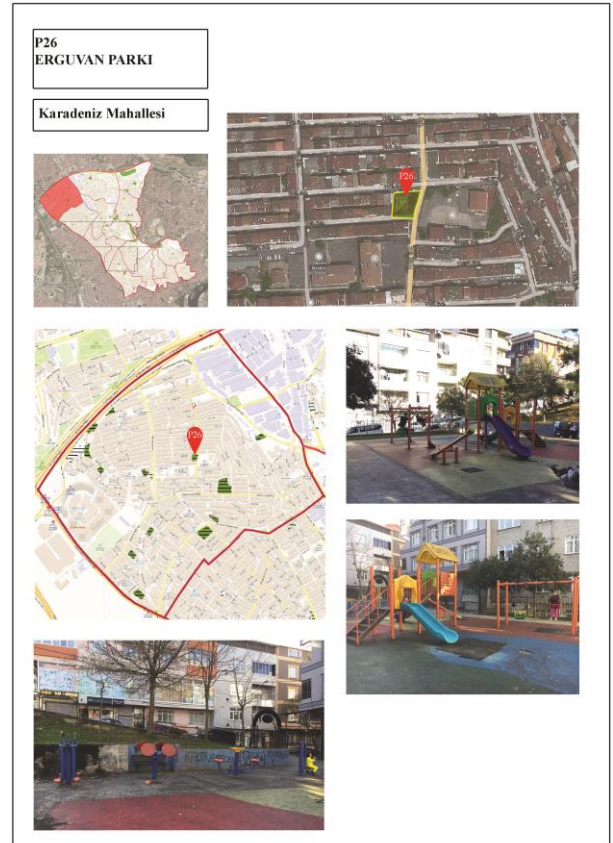
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	Mehmet Niyazi Özdemir Parkı (3.281,5 m²)	Menekşe Parkı (623 m²)	Namık Kemal Cad. Parkı (1.109 m²)	Orman Kahramanları Parkı (3.100 m²)	Şht. Eren Bülbül Parkı (1.235 m²)	Şht. Gökhan Topçu Parkı (1.015 m²)
Topoğrafya	İki kademeli; üst kot basketbol sahası, alt kot oyun elemanları	İki kademeli; üst kot oturma birimleri alt kot oyun elemanları	Düz	Bir tarafı yolla hemzemin, diğer tarafı TEM ile yüksek şevli, set oluşturmuştur	Düz	Düz	
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit ve istinat duvarı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, kovası, aydınlatma)	Ahşap uzun bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank ve ahşap uzun bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank ve ahşap pergola var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap uzun bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	
Yapım Amacına Göre	Geleneksel ve yaratıcı (tırmanma duvarı)	Geleneksel ve yaratıcı (eğri tırmanma duvarı)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -2 adet çiftli salıncak -9 adet spor aleti -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.22)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -4 adet spor aleti -1 adet eğri tırmanma duvarı (Şekil 4.23)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -2 adet tahterevalli -5 adet spor aleti (Şekil 4.23)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -1 adet atlı, raylı dönence -1 adet tek potalı basketbol sahası, 8 adet spor aleti (Şekil 4.24)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -2 adet tahterevalli -5 adet spor aleti (Şekil 4.24) -120 m yürüyüş yolu	- 1 adet oyun grubu - 2 adet çiftli salıncak -6 adet spor aleti (Şekil 4.25)	
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas), metal, ahşap ve halat	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Ahşap ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, beton(taş kaplama görünümlü), çim	Karo ve dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, beton (taş görünümü verilmiş) ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	

Çizelge 4.5. Karadeniz Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

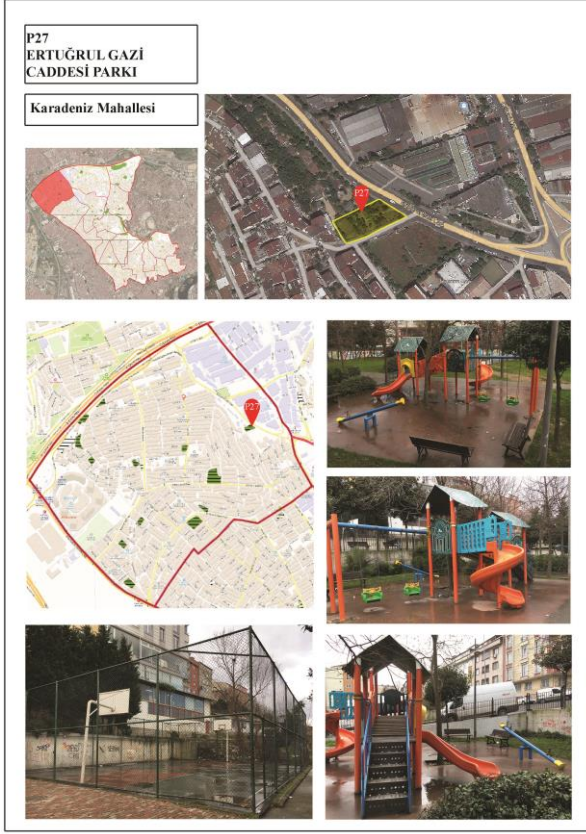
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	Mehmet Niyazi Özdemir Parkı (3.281,5 m ²)	Menekşe Parkı (623 m ²)	Namık Kemal Cad. Parkı (1.109 m ²)	Orman Kahramanları Parkı (3.100 m ²)	Şht. Eren Bülbül Parkı (1.235 m ²)	Şht. Gökhan Topçu Parkı (1.015 m ²)
Yaş gruplarına göre alanları	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş), yürüyüş yolunun olması tüm yaş aralığını da kapsamaktadır.	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Euonymus fortunei</i> 'Emerald'n Gold' (Yayılıc Taflan) <i>Osmanthus heterophyllus</i> (Koku Çiçeği) <i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya)	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Prunus cerasifera</i> (Kiraz Eriği) <i>Quercus robur</i> (Saplı Meşe)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı 'Umbraculifera Akasya') (Top Akasya)	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Camellia japonica</i> (Japon Kamelyası) <i>Eunoymus fortunei</i> 'Emerald'n Gold' (Yayılıc Taflan) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya) <i>Osmanthus heterophyllus</i> (Koku Çiçeği) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Prunus cerasifera</i> (Kiraz Eriği)	<i>Celtis australis</i> (Adi Çitlenbik) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Salix matsudana</i> (Tirbişon Söğüdü) <i>Spartium junceum</i> (Katır tırnağı)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Salix matsudana</i> (Tirbişon Söğüdü)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Salix matsudana</i> (Tirbişon Söğüdü)

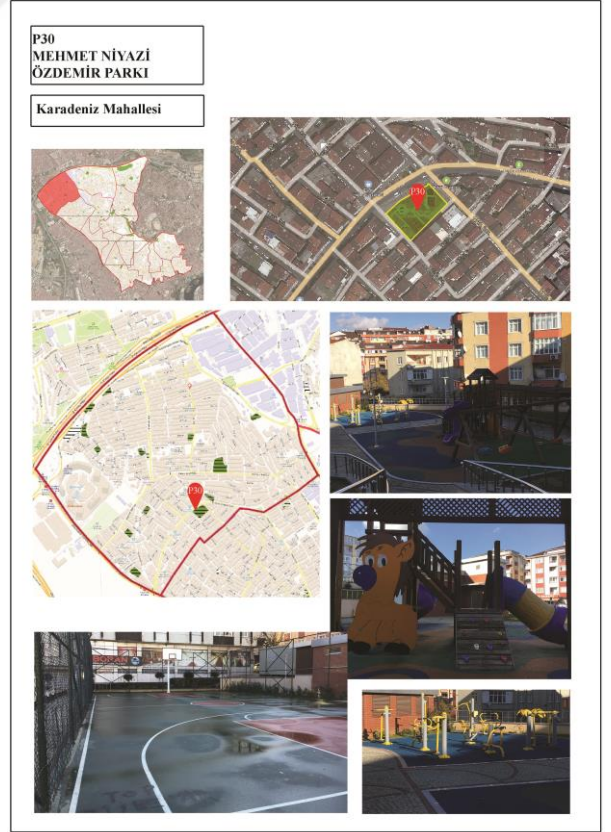
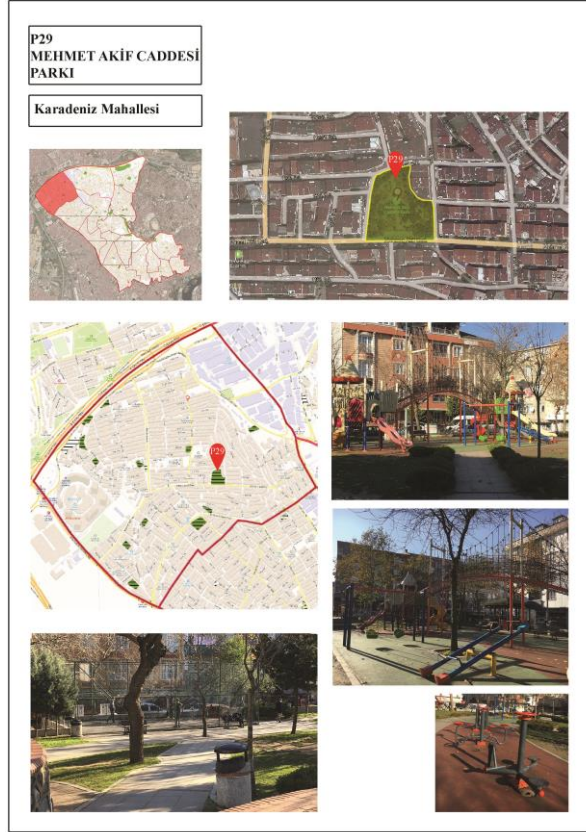
Şekil 4.19. 1130 Sokak Parkı ile 1204 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.20. 1215 Sokak Parkı ile Erguvan Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.21. Ertuğrul Gazi Caddesi Parkı ile Hamidiye Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.22. Mehmet Akif Caddesi Parkı ile Mehmet Niyazi Özdemir Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.23. Menekşe Parkı ile Namık Kemal Caddesi Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.24. Orman Kahramanları Parkı ile Şehit Eren Bülbül Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.25. Şehit Gökhan Topçu Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

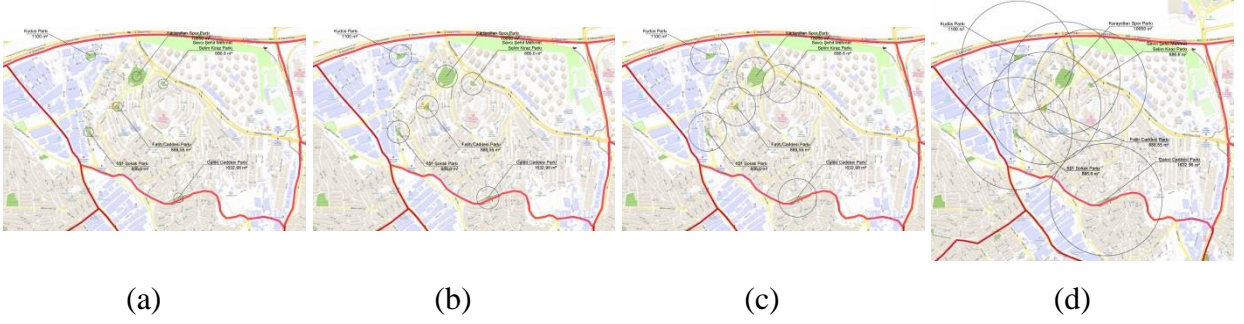
4.6 Karayolları Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Karayolları Mahallesi'nin kuzeyinde Sultangazi ilçesi, doğusunda Mevlana ile Kazım Karabekir Mahallesi, güneyinde Yeni Mahalle, batısında Karadeniz Mahallesi bulunmaktadır.

Karayolları Mahallesi'nde 651 Sokak, Fatih Caddesi, Galeri Caddesi, Kudüs, Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz, Karayolları Spor Parkı olmak üzere 6 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.26) bulunmaktadır.

Karayolları Mahallesi'nde bulunan 6 çocuk oyun alanı Şekil 4.26'da çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 15.444,73 m² oyun alanı bulunan Karayolları Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk 13.108'dir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 1,17 m²'dir. Karayolları Mahallesi'nde bulunan 6 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.26).

Şekil 4.26. Karayolları Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Oyun alanlarının çoğunluğu yola hem zemin şekilde oluşmuştur. Galeri Caddesi, Savcı Şehit Mehmet Selim ve Karayolları Spor Parkları ise kademeli şekilde alana yayıldığı gözlemlenmiştir. Mahalledeki parklar metal çit ile kuşatılmış ve araç trafiğinden ayrılmış, çocuklar için güvenli alan yaratılmıştır. Karayolları Mahallesi'ndeki oyun alanlarında tamamlayıcı donatı olarak oturma birimleri; ahşap ve metal bank olarak hepsinde bulunmuştur. Çöp kovası sadece Savcı Şehit Mehmet Selim Parkında varken diğer parklarda çöp kovası tespit edilememiştir. Parkların hepsinde aydınlatma elemanları yer almıştır. Mahalledeki parkların hepsi yapım amaçlarına göre geleneksel yapıya sahipken Fatih Caddesi ile Karayolları Spor Parkları yaratıcı oyun alanları olarak da adlandırılır; çünkü parkların zemini kum kaplama bulunurken, tırmanma basamakları da oyun alanlarında tespit edilmiştir. Yapım amaçlarına göre geleneksel yapıdaki olan parkların hepsinde oyun grubu, salıncak ve tahterevalli bulunurken Fatih Caddesi Parkı'nda basketbol ve futbol sahası Karayolları Spor Parkı'ndaysa hem saha hem de geçici yüzme havuzun da yer aldığı görülmüştür. Karayolları Mahallesi'ndeki parkların, oyun elemanlarının malzemeleri plastik (fiberglas) ve metalden oluşmaktadır; ancak Kudüs Park'ı ahşap oyun grubundan oluşmuştur. Parkların zemin malzemeleri oyun açısından çocuklar için güvenli kauçuktan oluşurken, yürüme yerler dökme betondan oluşmuş, taş görünümü verilmiştir. Mahalledeki parkların çoğunluğu küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap ettiği tespit edilmiştir; ancak Fatih Caddesi ve Karayolları Spor Parkları'nda basketbol ve futbol sahaları olduğu için yaş aralığı daha yüksek kesime hitap ettiği görülmüştür. Karayolları Mahallesi'ndeki parkların hepsinde yaprağını döken ağaçlar tespit edilmiştir aynı zamanda herdem yeşil ağaçlar varken, iğne yapraklı ağaçlarında Kudüs, Savcı Şehit Mehmet Selim ve Karayolları Spor Parkları'nda bulunduğu görülmüştür (Çizelge 4.6). Karayolları Spor Park'ında *Acer pseudoplatanus* (Dağ Akçaağacı) ve *Nerium oleander* (Zakkum) ağaçları tespit edilmiştir.

Çizelge 4.6. Karayolları Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

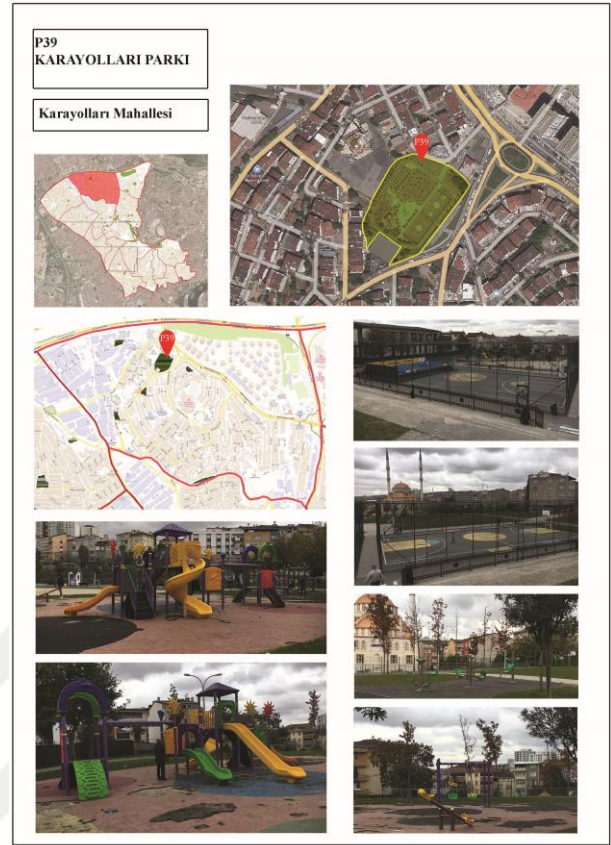
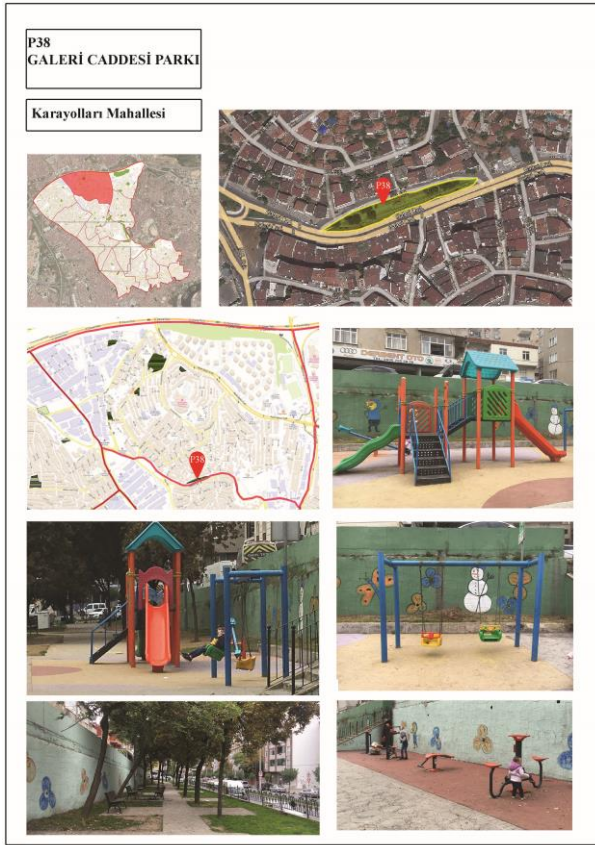
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanları (886,6 m ²)	651 Sokak Parkı (888,55 m ²)	Fatih Caddesi Parkı (1.632,98 m ²)	Galeri Caddesi Spor Parkı (1.0050 m ²)	Karayolları (1.100 m ²)	Kudüs Parkı (886,6 m ²)	Savcı Şehit Mehmet Selim Parkı (886,6 m ²)
Topoğrafya	Düz yolla hem zemin	Düz yolla hem zemin	Düz, yoldan yukarıda	Düz, yoldan aşağıda kalmıştır	Düz, yolla hemzemin	Hafif eğimli arazi	
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit	Metal çit	Metal çit	Metal çit	Metal çit	
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Metal bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap uzun bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	
Yapım Amacına Göre	Geleneksel(Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı (zemin kum kaplama)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı (tırmanma basamakları)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel(Klasik)	
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.27)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.27)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -4 adet spor aleti (Şekil 4.28)	- 1 adet oyun grubu, tahterevalli ve 2 adet çiftli salıncak -6 adet spor aleti ve 1 adet basketbol sahası -1 adet futbol sahası (demonte yüzme havuzu)(Şekil 4.28)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.29)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -3 adet spor aleti (Şekil 4.29)	
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Ahşap, metal ve plastik (fiberglas)	Plastik (fiberglas) ve metal	
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, beton(taş kaplama görünümlü), çim	Kum, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, beton (taş görünümlü) ve çim	Dökme kauçuk, beton (taş görünümlü) ve çim	Dökme kauçuk, beton (taş görünümlü) ve çim	Dökme kauçuk, beton (taş görünümlü) ve çim	
Yaş gruplarına göre alanları	Küçük yaş oyun alanına hitap eden oyun alanı(0-3 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş oyun alanına hitap eden oyun alanı(0-3 yaş)	Küçük yaş oyun alanına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)	

Çizelge 4.6. Karayolları Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

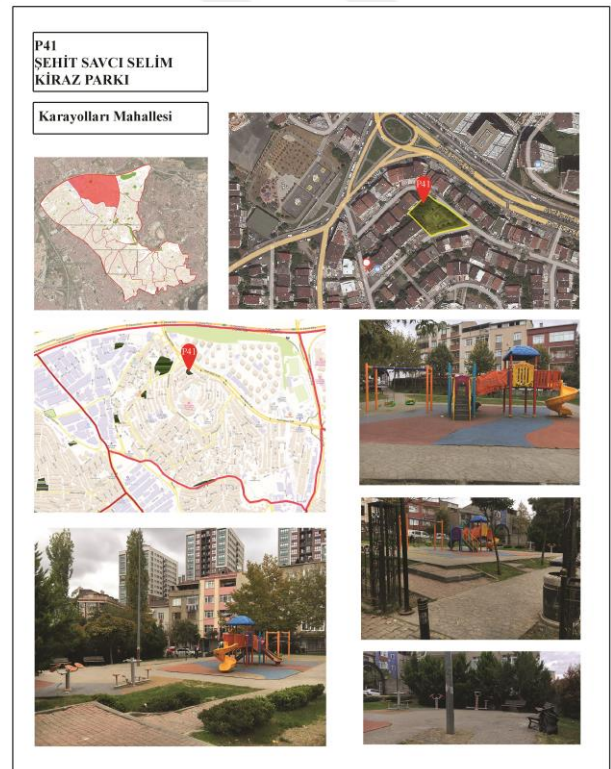
Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	651 Sokak Parkı (886,6 m ²)	Fatih Caddesi Parkı (888,55 m ²)	Galeri Caddesi Parkı (1.632,98 m ²)	Karayolları Spor Parkı (1.0050 m ²)	Kudüs Parkı (1.100 m ²)	Savcı Şehit Mehmet Selim Parkı (886,6 m ²)
Bitkisel Unsurlar	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Catalpa bignonioides</i> (Katalpa) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya) <i>Quercus robur</i> (Saplı Meşe)	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya) <i>Quercus robur</i> (Saplı Meşe)	<i>Acer 'Royal Red'</i> (Kraliyet Kırmızısı Çınar) <i>Acer pseudoplatanus</i> (Dağ Akçaağacı) <i>Nerium oleander</i> (Zakkum) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya)	<i>Camellia japonica</i> (Japon Kamelyası) <i>Cedrus deodara</i> 'Pinaceae' (Himalaya Sediri) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	<i>Buxus microphylla</i> (Küçük Yapraklı Şimşir) <i>Chamaecyparis lawsoniana</i> (Yalancı Servi) <i>Fraxinus ornus</i> (Çiçekli Dişbudak) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)

Şekil 4.27. 651 Sokak Parkı ile Fatih Caddesi Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.28. Galerî Caddesi Parkı ile Karayolları Spor Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.29. Kudüs Parkı ile Savcı Şehit Mehmet Selim Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

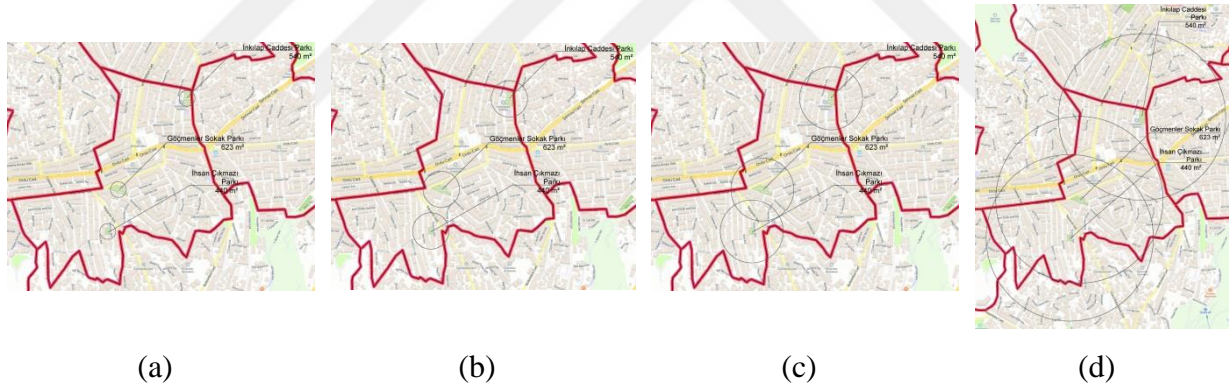
4.7 Karlitepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Karlitepe Mahallesi'nin kuzeyinde Yıldıztabya Mahallesi, doğusunda Pazariçi Mahallesi, güneyinde Eyüp ilçesi, batısında ise Sarıgöl Mahallesi bulunmaktadır.

Karlitepe Mahallesi'nde Göçmenler Sokak, İhsan Çıkmazı ve İnkılap Caddesi Parkı olmak üzere 3 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.30) bulunmaktadır.

Karlitepe Mahallesi'nde bulunan 3 çocuk oyun alanı Şekil 4.30'da çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 1603 m² oyun alanı bulunan Karlitepe Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 4316'dır (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,37 m²'dir. Karlitepe Mahallesi'nde bulunan 3 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.30).

Şekil 4.30. Karlitepe Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Oyun alanları, yoldan yukarıda, kademeli olarak yayılmıştır; sadece İnkılap Caddesi Park'ı yol ile hem zemin olduğu görülmüştür. Mahalledeki parklar metal çitlerle kuşatılıp, trafikten izole edilmiştir. Karlitepe Mahallesi'ndeki parkların tamamlayıcı donatılarında oturma birimleri bulunmuştur. Çöp kovası sadece Göçmenler Sokak Park'ında görülmüştür. Aydınlatma ise tüm parklarda bulunmuştur. Tüm parklar yapım amacına göre geleneksel oyun alanlarıdır. Bundan dolayı oyun elemanları; oyun grubu, salıncak, tahterevallidir. Mahalledeki parkların oyun eleman malzemeleri ise plastik ve metalden oluştuğu görülmüştür. Zemin kaplama malzemesi ise çocuklar oyun oynarken en az tehlike yaratan kauçuk malzeme kullanılmıştır. Yürüme yerlerine beton dökülüp taş doku verilmiştir. Parklarda saha yada

rekreasyon alanları bulunmadığı için küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. Karlitepe Mahallesi'ndeki parklarda yaprağını döken ve herdem yeşil ağaçlarla, kuşatma elemanlarının etrafında çalılarının olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.7).

Çizelge 4.7. Karlitepe Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	OyunGöçmenler Sokak Parkı (623 m ²)	İhsan Çıkmazı Parkı (440 m ²)	İnkılap Caddesi Parkı (540 m ²)
Topoğrafya	İki kademeli; her iki katında da oyun elemanı yer almıştır. Alt kısımda spor aletlerine de yer verilmiştir.	İki kademeli, yoldan yukarıda; ilk kot oyun elemanları ikinci kot oturma birimleri	Düz, yoldan yukarıda
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit	Metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap-beton uzun bank, ahşap saçaklı bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel(Klasik)	Geleneksel(Klasik)	Geleneksel (Klasik)
Oyun Elemanları	-2 adet oyun grubu, 3 adet çiftli salıncak, 2 adet tahterevalli, 1 adet döner kase, 4 adet spor aleti (Şekil 4.31)	- 1 adet oyun grubu, 1 adet çiftli salıncak, 1 adet tahterevalli, 3 adet spor aleti (Şekil 4.31)	- 1 adet oyun grubu , 1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.32)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme ve karo kauçuk, taş kaplama, çim	Karo kauçuk, beton (taş görünümü verilmiş) ve çim	Dökme kauçuk, beton (taş görünümü verilmiş) ve çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-3 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Cupressus macrocarpa</i> (Monteri Servisi) <i>Nerium oleander</i> (Zakkum) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya)	<i>Euonymus fortunei</i> 'Emerald'n Gold (Yayılcı Taflan) <i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Nerium oleander</i> (Zakkum) <i>Osmantus heterophyllus</i> (Koku Çiçeği) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Prunus cerasifera</i> (Kiraz Eriği)	<i>Laurus nobilis</i> (Defne)

Şekil 4.31. Göçmenler Sokak Parkı ile İhsan ÇıkmaZI Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.32. İnkılap Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

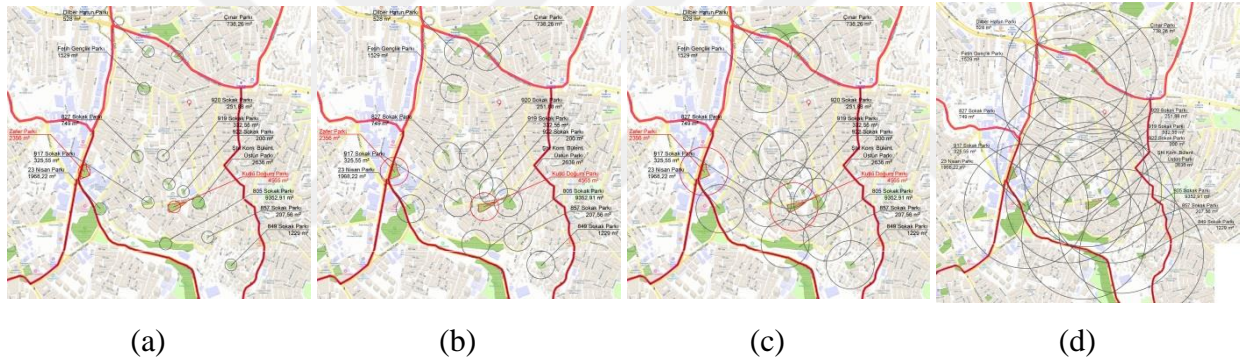
4.8 Kazımkarabekir Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kazım Karabekir Mahallesi'nin kuzeyinde Mevlana Mahallesi, doğusunda Eyüp Sultan ilçesi, güneyinde Bağlarbaşı Mahallesi, batısında ise Karayolları, Fevzi Çakmak ile Yeni Mahalle bulunmaktadır.

Kazım Karabekir Mahallesi'nde 23 Nisan, 805 Sokak, 827 Sokak, 849 Sokak, 857 Sokak, 917 Sokak, 919 Sokak, 920 Sokak, 922 Sokak, Çınar, Dilber Hatun, Fetih Gençlik, Şehit Komiser Bülent Üstün Parkı olmak üzere 13 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.33) bulunmaktadır.

Kazım Karabekir Mahallesi'nde bulunan 13 çocuk oyun alanı Şekil 4.33'te çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 20.047,93 m² oyun alanı bulunan Kazım Karabekir Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 12.915'tir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 1,55 m²'dir. Kazım Karabekir Mahallesi'nde bulunan 13 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.33).

Şekil 4.33. Kazım Karabekir Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 ya, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Oyun alanlarının çoğunluğu düz, yolla hem zemin şekilde yayılmıştır. 917 Sokak ile Fetih Park'ıysa oyun alanları kademeli olarak araziye yayılmıştır. Kazım Karabekir Mahallesi'ndeki oyun alanlarının çoğunda güvenlik açısından kuşatma elemanı metal çitler, tuğla duvar üzeri metal çit bulunurken bazılarında kullanılmamıştır. Bu parklar 805 Sokak, 849 Sokak, 922 Sokak ile Şehit Komiser Bülent Üstün Park'larında kuşatma elemanın olmadığı tespit edilmiştir. Parkların yolla hem zemin olmasından dolayı yaya kaldırımıyla araç trafiğinden ayrılmıştır. Mahalledeki oyun alanlarında tamamlayıcı donatı elemanlarından oturma birimi çoğunda bulunmakta; ancak 919 Sokak Park'ında oturma birimine yer verilmemiştir. Çöp kovası ise çoğu parkta yoktur; sadece 23 Nisan, Fetih Gençlik Park'larında çöp kovaları tespit edilmiştir. Oyun alanlarının hepsinde aydınlatma elemanlarına yer verilmemiştir. Kazım Karabekir Mahallesi'ndeki oyun alanlarının çoğu yapım amacına göre

klasik oyun alanlarıdır. 919 Sokak ile 922 Sokak Park'larındaki oyun elemanları; tırmanmalı dönence ile zemin kaplamasının kum olmasından dolayı yapım amacına göre yaratıcı oyun alanlarıdır. Parkların çoğu yapım amacına göre klasik oyun alanları olduğu için bulundukları oyun elemanları da ortak özellik göstermektedir. Oyun grubu, salıncak, tahterevalli gibi oyun elemanları bulunurken bazı parklarda spor aletleri, basketbol ile futbol sahaları da tespit edilmiştir. 922 Sokak Park'ında bir adet tırmanmalı dönence, Fetih Gençlik Park'ında ise yaylı tavşan ile dönen oturma farklı oyun elemanı olarak yer almıştır. Oyun alanlarındaki, oyun elemanlarının malzemeleri ise çoğunlukla plastik (fiberglas) ve metalken, bazı parklarda halat ile ahşap malzemeler de kullanılmıştır. Parklardaki zemin kaplamasının çoğunluğu; çocukların güvenliği için uygun olan kauçuk malzemeyken, yürüme yolları; taş kaplama yapılmıştır. Yumuşak zeminlerde ise çim kullanılmıştır. Mahalledeki oyun elemanları çoğunluğunda basketbol ile futbol sahası bulunmadığı için parklar bulundurduğu oyun elemanlarından dolayı küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. Kazım Karabekir Mahallesi'ndeki parkların sadece 919 Sokak ile 922 Sokak Parklarında bitkilendirme unsuru kullanılmamıştır. Diğer parklarda ise yaprağını döken, herdem yeşil ve iğne yapraklı ağaçlara yer verilmiştir (Çizelge 4.8). Dilber Hatun Park'ında ise *Nerium oleander* (Zakkum) bitkisi de kullanılmıştır.

Çizelge 4.8. Kazım Karabekir Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	23 Nisan Parkı (1.968,22 m ²)	805 Sokak Parkı (9.352,91 m ²)	827 Sokak Parkı (749 m ²)	849 Sokak Parkı (1.229 m ²)	857 Sokak Parkı (207,56 m ²)	917 Sokak Parkı (325,55 m ²)	919 Sokak Parkı (332,5 m ²)
Topoğrafya	Düz, yoldan yukarıda	Düz yolla hem zemin	Düz, konutların arasında	Düz	Düz	Düz, iki kademeli alt kot basketbol sahası üst kot oyun alanıdır.	Düz, yoldan yukarıda
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Yok	Metal çit	Yok	Metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Metal bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı (kum zemin)

Çizelge 4.8. Kazım Karabekir Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	23 Nisan Parkı (1.968,22 m ²)	805 Sokak Parkı (9.352,91 m ²)	827 Sokak Parkı (749 m ²)	849 Sokak Parkı (1.229 m ²)	857 Sokak Parkı (207,56 m ²)	917 Sokak Parkı (325,55 m ²)	919 Sokak Parkı (332,5 m ²)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -5 adet spor aleti -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.34)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.34)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -9 adet spor aleti (Şekil 4.35)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -3 adet spor aleti (Şekil 4.35)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -1 adet tahterevalli (Şekil 4.36)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak (-1 adet tel potalı basketbol sahası (Şekil 4.36)	- 1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.37)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Karo kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Kum, çim
Yaş gruplarına göre alanları	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı (0-3 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Picea pungens</i> cv. 'Glauca' (Mavi Ladin)	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökknar) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökknar) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Salix matsudana</i> (Tirbişon Söğüdü) <i>Thuja occidentalis</i> (Batı Mazısı)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Populus alba</i> (Akkavak) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Salix bsbylonica</i> (Salkım Söğüt)	Yok

Çizelge 4.8. Kazım Karabekir Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

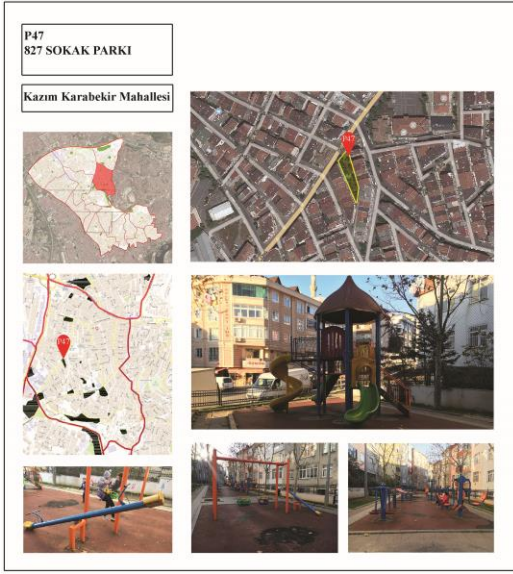
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanı (920 Sokak Parkı) (251,86 m ²)	922 Sokak Parkı (200 m ²)	Çınar Parkı (738,26 m ²)	Dilber Hatun Parkı (528 m ²)	Fetih Gençlik Parkı (1.529 m ²)	Şht. Komiser Bülent Üstün Parkı (2.636 m ²)
Topoğrafya	Düz	Düz yolla hem zemin	Düz, yolla hemzemin	Düz	Düz, 3 kotta yerleşmiştir. Üst ve orta kot oyun elemanları, en alt kotta basketbol sahası yer almıştır.	Düz
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Yok	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Yok
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Beton üzeri ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap uzun bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)	Yaratıcı (tırmanmalı dönence)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.37)	- 1 adet tırmanmalı dönence (Şekil 4.38)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.38)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -5 adet spor aleti (Şekil 4.39)	- 2 adet oyun grubu - 2 adet çiftli salıncak -2 adet tahterevalli -1 adet yaylı tavşan ve 1 adet dönen oturak -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.39)	- 1 adet oyun grubu - 1 adet çiftli salıncak -1 adet futbol sahası (Şekil 5.40)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal, halat	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal ve ahşap
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Karo kauçuk, taş kaplama, çim	Karo kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, beton (taş görünümü verilmiş) ve çim

Çizelge 4.8. Kazım Karabekir Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

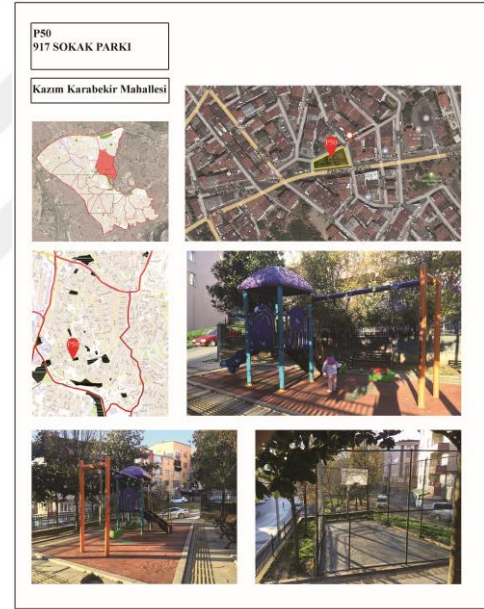
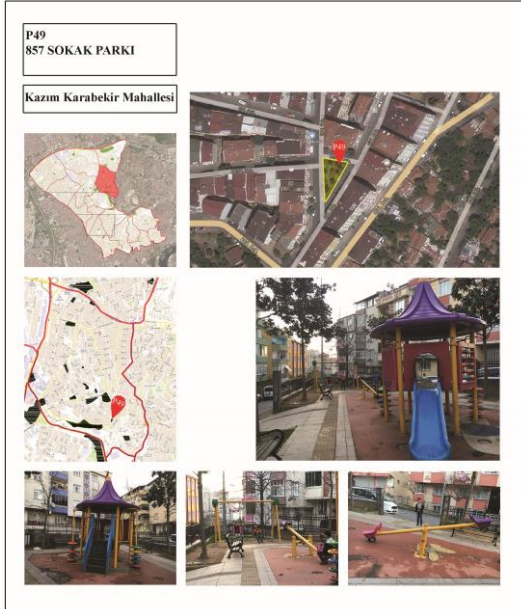
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	920 Sokak Parkı (251,86 m ²)	922 Sokak Parkı (200 m ²)	Çınar Parkı (738,26 m ²)	Dilber Hatun Parkı (528 m ²)	Fetih Gençlik Parkı (1.529 m ²)	Şht. Komiser Bülent Üstün Parkı (2.636 m ²)
Yaş gruplarına göre alanları	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-3 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	Yok	<i>Cupressus macrocarpa</i> (Monteri Servisi) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Hadera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Laurus nobilis</i> (Defne) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Nerium oleander</i> (Zakkum)	<i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Prunus cerasifera</i> (Kiraz Eriği) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya)

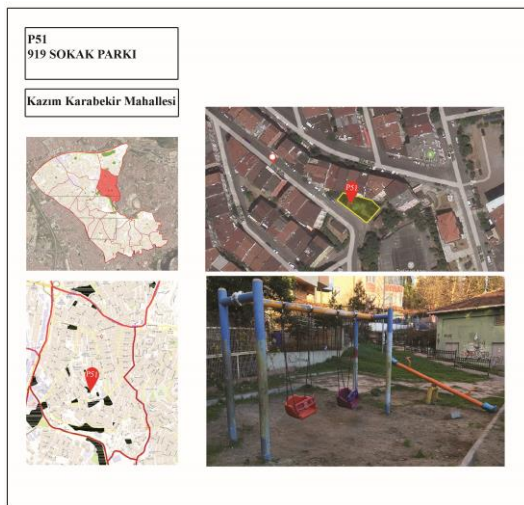
Şekil 4.34. 23 Nisan Parkı ile 805 Sokak Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.35. 827 Sokak Parkı ile 849 Sokak Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

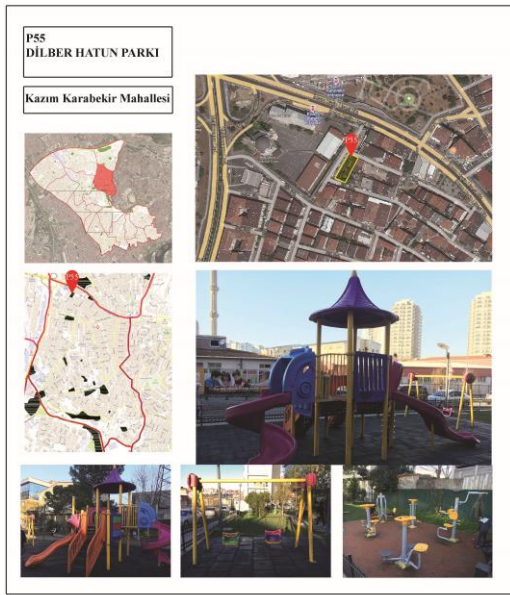
Şekil 4.36. 857 Sokak Parkı ile 917 Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.37. 919 Sokak Parkı ile 920 Sokak Parkı uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.38. 922 Sokak Parkı ile Çınar Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.39. Dilber Hatun Parkı ile Fetih Gençlik Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.40. Şehit Komiser Bülent Üstün Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

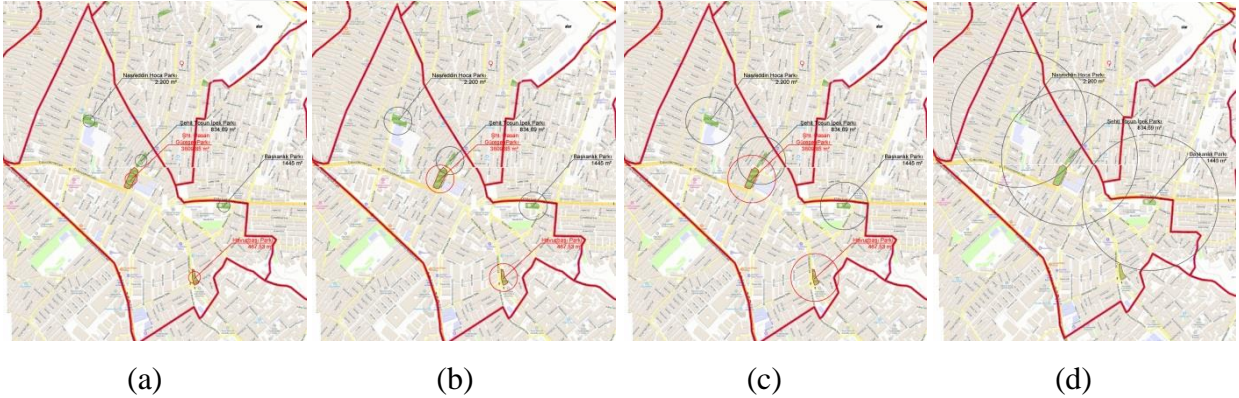
4.9 Merkez Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Merkez Mahallesi'nin kuzeyinde Şemsipaşa ile Bağlarbaşı Mahallesi, doğusunda Sarıgöl Mahallesi, güneyinde ve batısında Bayrampaşa ilçesi bulunmaktadır.

Merkez Mahallesi'nde Şehit Tosun İpek, Nasreddin Hoca ve Başkanlık Parkı olmak üzere 3 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.41) bulunmaktadır.

Merkez Mahallesi'nde bulunan 3 çocuk oyun alanı Şekil 4.41'de çocukların mesafe yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 4.479,69 m² oyun alanı bulunan Merkez Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 2021 yılında yapılan 6.561'dir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,68 m²'dir. Merkez Mahallesi'nde bulunan 3 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.41).

Şekil 4.41. Merkez Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Oyun alanlarının hepsi yolla hem zemin, düz şekilde yayılmıştır. Mahalledeki oyun alanlarının hepsinde metal çitten kuşatma elemanı kullanılmıştır. Merkez Mahallesi'ndeki oyun elemanlarında tamamlayıcı donatılardan oturma birimi ile çöp kovası yer almamıştır. Aydınlatma elemanı ise Başkanlık ile Şehit Tosun İpek Park'larında bulunmuştur. Yapım amacına göre parklar geleneksel oyun alanlarıdır. Nasreddin Hoca Park'ının zemini toprak bırakıldığı için yaratıcı oyun alanıdır. Geleneksel oyun alanı olan mahalledeki parkların oyun elemanları; oyun grubu, salıncak, tahterevallı olarak tespit edilmiştir. Başkanlık Park'ında basketbol sahası diğerlerinden farklı olarak yer almıştır. Merkez Mahallesi'ndeki oyun

elemanları, plastik ve metal malzemeden oluşmuştur. Oyun alanlarındaki zemin kaplaması her parkta farklılık göstermiştir. Yapboz kauçuk, toprak, taş kaplama, dökme beton (taş görünümü verilmiş) ve çim gibi malzemeler kullanılmıştır. Başkanlık Park'ında basketbol sahası ve diğer oyun elemanları olduğu için tüm yaş aralığındaki çocuklara hitap eden mahalledeki tek parktır. Diğer parklar ise küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmiştir. Merkez Mahallesi'ndeki parklarda yaprağını döken ağaçlar hepsinde bulunurken, Başkanlık ve Şehit Tosun İpek Parkları'nda herdem yeşil ve iğne yapraklı ağaçlarda tespit edilmiştir (Çizelge 4.9).

Çizelge 4.9. Merkez Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	Başkanlık Parkı (1445 m²)	Nasreddin Hoca Parkı (2200 m²)	Şehit Tosun İpek Parkı (834,69 m²)
Topoğrafya	Düz, yolla hemzemin	Düz, yoldan yukarıda	Düz, yolla hemzemin
Kuşatma Elemanı	Metal çit	Metal çit	Metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, kovası, aydınlatma)	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi yok	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel(Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı (zemini toprak)	Geleneksel (Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -2 adet tahterevalli -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.42)	- 1 adet oyun grubu - 2 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.42)	- 1 adet oyun grubu -1 adet salıncak kazığı ve 1 adet tahterevalli kazığı (Şekil 4.43)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Yapboz kauçuk ve çim	Toprak ve taş kaplama	Dökme kauçuk beton (taş görünümü verilmiş) ve çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına hitap eden oyun alanı(0-6 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı)	<i>Fraxinus ornus</i> (Çiçekli Dişbudak) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Ficus carica</i> (İncir) <i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)

Şekil 4.42. Başkanlık Parkı ile Nasreddin Hoca Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.43. Şehit Tosun İpek Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

4.10 Mevlana Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Kuzeyinde Sultangazi; güneyinde Kâzım Karabekir; doğusunda Karayolları; batısında Eyüpsultan ilçesine bağlı Akşemsettin mahalleleri bulunmaktadır.

Mevlana Mahallesi'nde Recep Tayyip Erdoğan Gençlik, Muhsin Yazıcıoğlu, Fetih, Şehit Recep Bodur, Mevlana, 901 Sokak ve Şehit Sezer Yüksel Parkı olmak üzere 7 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.44) bulunmaktadır.

Mevlana Mahallesi'nde bulunan 7 çocuk oyun alanı Şekil 4.44'te çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 103.321,69 m² oyun alanı bulunan Mevlana Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 6.308'dir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 16,37 m²'dir. Mevlana Mahallesi'nde bulunan 7 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.44).

Şekil 4.44. Mevlana Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Oyun alanlarının çoğunluğu düz alanda yer almıştır. Recep Tayyip Erdoğan Parkı ise eğimli arazide kademeli şekilde konumlanmıştır. Mahalledeki parkların hepsinde kuşatma elemanı; metal çit ve tuğla duvar tespit edilmiştir. Mevlana Mahallesi'ndeki tamamlayıcı donatılardan oturma birimi olarak çoğunda ahşap bank bulunmaktadır; ancak 901 Sokak Park'ında yer verilmemiştir. Recep Tayyip Erdoğan, Şehit Sezer Yüksel ve Fetih Parklarında ahşap pergola tespit edilmiştir. Fetih Park'ında oturma birimi olarak amfinin de yer aldığı görülmüştür. Parkların hepsinde çöp kovası ve aydınlatma elemanı yer almıştır. 901 Sokak

Park'ında aydınlatma elemanına rastlanılmamıştır. Oyun alanlarının çoğu geleneksel yapım amacına göre tasarlanmıştır. Muhsin Yazıcıoğlu Park'ı yaratıcı, Recep Tayyip Erdoğan Gençlik Park'ı ise yaratıcı ve çağdaş yapım amacına göre tasarlandığı saptanmıştır. Geleneksel yapım amacına göre tasarlandığı için çoğunluğunda; oyun grubu, salıncak, tahterevalli gibi oyun elemanları varken macera salıncağı, trambolin, su parkı, atlı raylı dönence gibi yaratıcı ve çağdaş oyun elemanlarına da rastlanılmıştır. Parkların bazılarında spor aletleriyle sahalara yer verilmiştir. Mahalledeki oyun alanlarının malzemeleri ise çoğunda metal ile plastikten (fiberglas), bazı parklarda halatta rastlanılmıştır. Mevlana Mahallesi'ndeki oyun alanların zemin kaplaması çocukların güvenliği açısından kauçuk kaplama yapılmıştır. Yürüme yolları taş kaplama ve yumuşak alanlardaysa çime rastlanılmıştır. Mahalledeki Muhsin Yazıcıoğlu, Recep Tayyip Erdoğan ve Şehit Sezer Yüksel Parkları tüm yaş aralığındakilere hitap ederken kalanı da küçük yaş aralığındaki çocuklar için uygundur. Parklarda yaprağını döken, herdem yeşil ve iğne yapraklı ağaçlar yer almıştır. Ölçü olarak büyük parklarında yalancı hurma ve çalı gruplarına da yer verilmiştir (Çizelge 4.10).

Çizelge 4.10. Mevlana Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	901 Sokak Parkı (206,78 m ²)	Fetih Parkı (8.077,23 m ²)	Mevlana Parkı (2.636,31 m ²)	Muhsin Yazıcıoğlu Parkı (10.239,28 m ²)	Recep Tayyip Erdoğan Gençlik Parkı (79.627,27 m ²)	Şehit Recep Bodur Parkı (1.284,82 m ²)	Şehit Sezer Yüksel Parkı (1.250 m ²)
Topoğrafya	Düz, yolla hemzemin, konutların arasında	Düz, yoldan yukarıda	Düz, yol kenarından hafif şevli	Düz, yoldan yukarıda	Kademeli yerleşmiştir; giriş oturma alanları, alt kot oyun elemanları, bir alt kot ise oyun alanları, sahalaları var	Düz, yoldan yukarıda	Düz, yolla hem zemin
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Tuğla duvar	Metal çit	Taş duvar üzeri metal çit	Metal çit	Metal çit	Metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Oturma birimi yok Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi yok	Amfi, ahşap bank ve pergola var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank ve ahşap pergola var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank ve ahşap pergola var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var

Çizelge 4.10. Mevlana Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	901 Sokak Parkı (206,78 m ²)	Fetih Parkı (8.077,23 m ²)	Mevlana Parkı (2.636,31 m ²)	Muhsin Yazıcıoğlu Parkı (10.239,28 m ²)	Recep Tayyip Erdoğan Gençlik Parkı (79.627,27 m ²)	Şehit Recep Bodur Parkı (1.284,82 m ²)	Şehit Sezer Yüksel Parkı (1.250 m ²)
Yapım Amacına Göre	Gelenekse (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı	Geleneksel, yaratıcı ve çağdaş	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.45)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tilt -6 adet spor aleti -Ahşap bank ve pergola ile amfi (Şekil 4.45)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.46)	-1 adet oyun grubu ve piramit ip tırmanma -4 adet çiftli salıncak ve 1 adet hareketli oyun duvarı -1 adet macera salınacağı ve 1 adet tahterevalli -1 adet basketbol ve futbol sahası -2 adet trambolin -15 adet spor aleti, ahşap banklar (Şekil 4.46)	-3 adet oyun grubu -5 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -1 adet su parkı -1 adet basketbol ve futbol sahası -18 adet spor aleti -Yürüyüş ve bisiklet yolu (Şekil 4.47)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -6 adet spor aleti (Şekil 4.47)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet atlı, raylı dönence -4 adet spor aleti (Şekil 4.48) -1 adet basketbol ve futbol sahası (Şekil 4.48)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal ve halat	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Karo kauçuk, taş kaplama, dökme beton ve çim	Yapboz kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme ve karo kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim
Yaş gruplarına göre alanları	Küçük yaş aralığına oyun alanı (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığına oyun alanı (0-6 yaş) ancak rekreasyon alanının bulunması tüm yaş için	Küçük yaş aralığına oyun alanı (0-3 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığına oyun alanı (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığına hitap etmekte (0-18 yaş)

Çizelge 4.10. Mevlana Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	901 Sokak Parkı (206,78 m ²)	Fetih Parkı (8.077,23 m ²)	Mevlana Parkı (2.636,31 m ²)	Muhsin Yazıcioğlu Parkı (10.239,28 m ²)	Recep Tayyip Erdoğan Gençlik Parkı (79.627,27 m ²)	Şehit Recep Bodur Parkı (1.284,82 m ²)	Şehit Sezer Yüksel Parkı (1.250 m ²)
Bitkisel Unsurlar	<i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	<i>Acer platanoides</i> (Kraliyet Kırmızısı) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Fraxinus ornus</i> (Çiçekli Dişbudak) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı)	<i>Acer platanoides</i> (Kraliyet Kırmızısı) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Buxus microphylla</i> (Küçük Yapraklı Şimşir) <i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Trachycarpus fortunei</i> (Çin Palmiyesi) <i>Robiania pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya)	<i>Betula alba</i> (Ak Huş) <i>Buxus sempervirens</i> (Adi Şimşir) <i>Dracena indivisa</i> (Mavi Yapraklı Dresena) <i>Euonymus fortunei</i> (Yayılıcı Taflan) <i>Fraxinus ornus</i> (Çiçekli Dişbudak) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) Phoenix canariensis (Kanarya Adaları Hurma Ağacı) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Prunus cerasifera</i> (Kiraz Eriği)	<i>Abies concolor</i> (Gümüşü Gökknar) <i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç) <i>Acer platanoides</i> (Kraliyet Kırmızısı Çınar Yapraklı Ağaç) <i>Dracena indivisa</i> (Mavi Yapraklı Drasena) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Gleditsia triacanthos</i> (Gladiçya) <i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Osmanthus heterophyllus</i> (Koku Çiçeği) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Robiania pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Olea europaea</i> var. 'europaea' (Zeytin)	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç) <i>Acer platanoides-globosum</i> (Top Akçaağaç) <i>Betula alba</i> (Ak Huş) <i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Robiania pseudoacacia</i> 'Umbraculifera' (Top Akasya)	<i>Acer pseudoplatanus</i> (Yalancı Çınar Yapraklı Akçaağaç) <i>Cornus alba</i> (Kırmızı Kabuklu Süs Kızılcığı) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Salix matsudana</i> (Tirbişon Söğüdü)

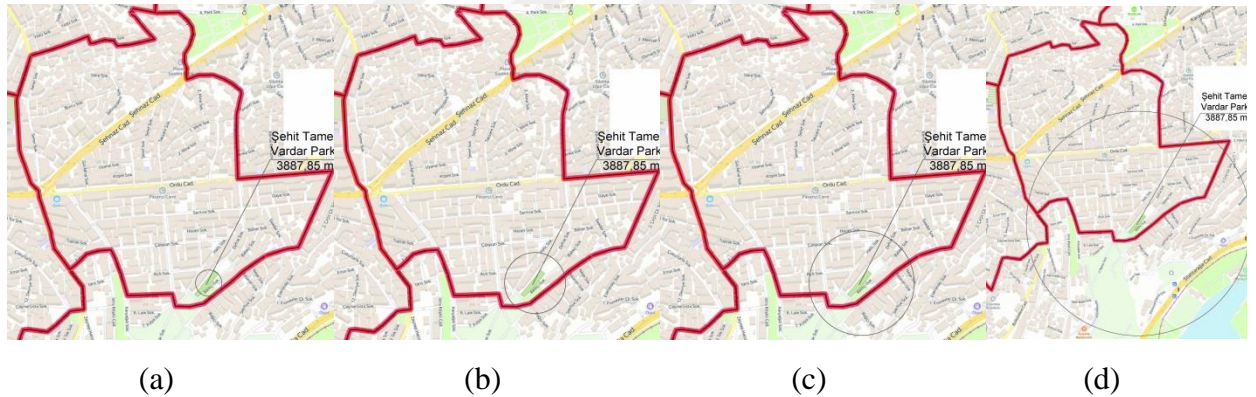
4.11 Pazariçi Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Pazariçi Mahallesi'nin kuzeyinde Yıldıztabya Mahallesi, güneyinde ve doğusunda Eyüpsultan ilçesi, batısında ise Yenidoğan ile Karlıtepe Mahallesi bulunmaktadır.

Pazariçi Mahallesi'nde Şehit Tamer Vardar Parkı olmak üzere 1 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.49) bulunmaktadır.

Pazariçi Mahallesi'nde bulunan 1 adet çocuk oyun alanı Şekil 4.49'da çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 3.887,85m² oyun alanı bulunan Pazariçi Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 2.709'dur (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 1,43 m²'dir. Pazariçi Mahallesi'nde bulunan 1 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.49).

Şekil 4.49. Pazariçi Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Pazariçi Mahallesi'nin tek oyun alanı olan Şehit Tamer Varda Park'ı araziye iki farklı kotta yerleşmiştir. Üst kotta oyun elemanlarıyla oturma birimleri, alt kottaysa futbol sahası, ikinci oyun elemanları, spor aletleri ve oturma birimleri yer alır. Parkta güvenlik için kuşatma elemanı tuğla duvar üzeri metal çit ile metal korkuluklar kullanılmıştır. Mahallenin tek parkında tamamlayıcı donatı olarak tüm birimler kullanılmıştır; ahşap bank ve piknik masası, çöp kovası ve aydınlatmalar. Şehit Tamer Vardar Park'ı yapım amacına göre diğer mahallelerde olduğu gibi klasiktir. Oyun elemanı olarak; oyun grubu, salıncak, tahterevallı yer alırken, spor aletiyle futbol sahasına da yer verilmiştir. Oyun elemanlarının

malzemeleriye plastik ve metalden yapılmıştır. Oyun parkının zemin kaplaması kauçuk, beton kaplama ve çimden oluşmuştur. Parkta saha ve rekreasyon alanları bulunduğu için tüm yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. Şehit Tamer Vardar Park'ında yaprağını döken ve herdem yeşil ağaçlara yer verilmiştir (Çizelge 4.11). Parkta Nerium oleander (Zakkum) bitkisinin kullanıldığı da tespit edilmiştir.

Çizelge 4.11. Pazariçi Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	
Şht. Tamer Vardar Parkı	
(3887,85 m²)	
Topoğrafya	Düz, iki kotta yerleşmiştir. Üst kotta oyun elemanı ve oturma birimleri, alt kotta oyun elemanları, futbol sahası ve spor aletlerine yer verilmiştir.
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit ve metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank ve piknik masası var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel(Klasik)
Oyun Elemanları	-2 adet oyun grubu -2 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -4 adet spor aleti -1 adet futbol sahası (Şekil 4.50)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, dökme beton (taş dokusu verilmiş) çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Tüm yaş aralığına hitap etmekte
Bitkisel Unsurlar	<i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Nerium oleander</i> (Zakkum) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya) <i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera'(Top Akasya)

Şekil 4.50. Şehit Tamer Vardar Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

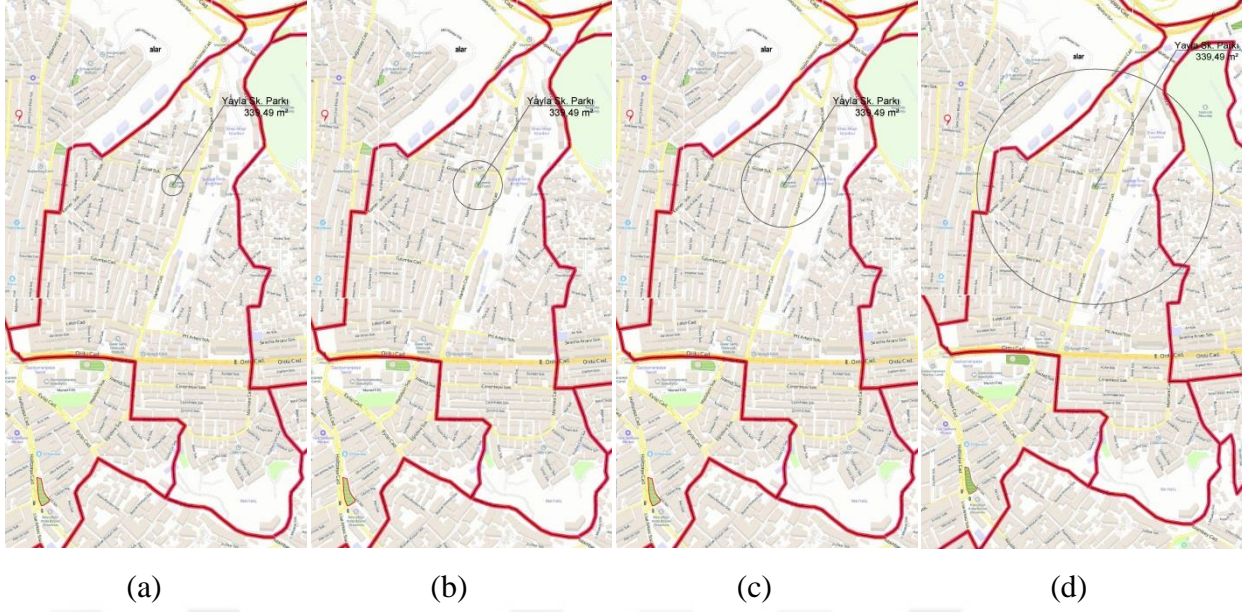
4.12 Sarıgöl Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Sarıgöl Mahallesi'nin kuzey ve güneyinde Eyüp Sultan ilçesi, doğusunda Yenidoğan ve Karlıtepe Mahallesi, batısında ise Bağlarbaşı ve Merkez Mahallesi bulunmaktadır.

Sarıgöl Mahallesi'nde Yayla Sokak Parkı olmak üzere 1 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.51) bulunmaktadır.

Sarıgöl Mahallesi'nde bulunan 1 adet çocuk oyun alanı Şekil 4.51'de çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 339,49 m² oyun alanı bulunan Sarıgöl Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 5.617'tür (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,06 m²'dir. Sarıgöl Mahallesi'nde bulunan 1 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.51).

Şekil 4.51. Sarıgöl Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Mahallenin tek parkı olan Yayla Sokak Park'ı araziye düz, yolla hem zemin şekilde yayılmıştır. Kuşatma elemanı olarak tuğla duvar üzeri metal çit kullanılmıştır. Yayla Sokak Park'ında tamamlayıcı donatı elemanları bulunamamıştır. Yapım amacına göre ilçedeki diğer mahallelerde olduğu gibi klasik oyun alanıdır. Oyun malzemeleri plastik ve metalden oluşmuştur. Parkta zemin kaplaması olarak kauçuk ve beton kullanılmıştır. Çocukların oyun elemanlarının olduğu yerler kauçukla, yürüme yerleriyse dökme beton, taş dokusu verilmiş olarak yapılmıştır. Yayla Sokak Park'ında saha bulunmadığı için oyun elemanları küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. Parkta yaprağını döken ve iğne yapraklı ağaçlara yer verilmiştir (Çizelge 4.12).

Çizelge 4.12. Sarıgöl Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	Yayla Sokak Parkı (339,49 m²)
Topoğrafya	Düz, yolla hem zemin
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, Oturma birimi yok aydınlatma)	Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi yok
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)

Çizelge 4.12. Sarıgöl Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	Yayla Sokak Parkı (339,49 m ²)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet zıpzıp -5 adet spor aleti (Şekil 4.52)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, dökme beton (taş dokusu verilmiş)
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-6 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı akçaağaç) <i>Cedrus atlantica</i> 'Glauca' (Mavi Atlas Sediri) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını)

Şekil 4.52. Yayla Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

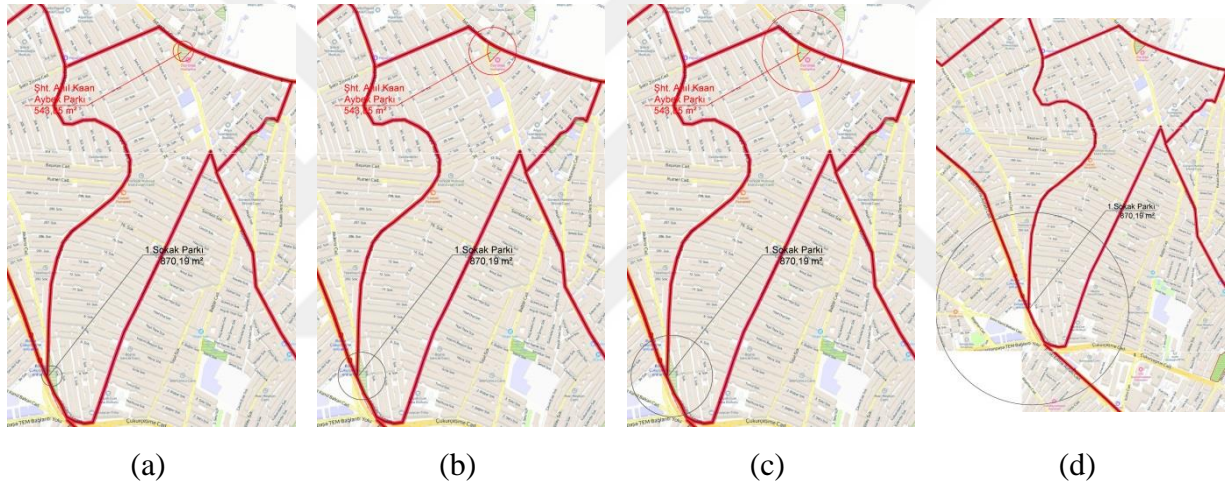
4.13 Şemsipaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Şemsipaşa Mahallesi'nin kuzeyinde Fevzi Çakmak Mahallesi, güneyinde Bayrampaşa ilçesi, doğusunda Bağlarbaşı ile Merkez Mahallesi, batısında ise Hürriyet Mahallesi bulunmaktadır.

Şemsipaşa Mahallesi'nde 1 Sokak Parkı olmak üzere bir adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.53) bulunmaktadır.

Şemsipaşa Mahallesi'nde bulunan 1 adet çocuk oyun alanı Şekil 4.53'te çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 870,19 m² oyun alanı bulunan Şemsipaşa Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 5.653'tür (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 0,15 m²'dir. Şemsipaşa Mahallesi'nde bulunan 1 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.53).

Şekil 4.53. Şemsipaşa Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Mahallenin tek oyun alanı olan 1 Sokak Park'ı yoldan yukarıda düz şekilde alana yayılmıştır. Parkta kuşatma elemanı olarak tuğla duvar ile metal çit kullanılmıştır. 1 Sokak Park'ında tamamlayıcı donatı olarak tüm birimler kullanılmıştır. İlçenin diğer mahallelerinde olduğu gibi bu oyun alanı da yapım amacına göre klasik oyun alanıdır. Oyun grubu, salıncak ile zıpzıp gibi oyun elemanlarına yer verilmiştir. Oyun elemanlarının malzemeleri ise plastik, metal ve ahşaptan oluşmuştur. Parkın zemin kaplamasında ise kauçuk, taş kaplamayla çim kullanılmıştır. 1 Sokak Park'ında saha ve rekreasyon alanları bulunmadığı için park bulundurduğu materyallerden dolayı küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. Parkta yaprağını döken ve herdem yeşil ağaçlara yer verilmiştir (Çizelge 4.13). Parkta *Acer pseudoplatanus* (Dağ Akçaağacı) kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.13. Şemsipaşa Mahallesi'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri 1 Sokak Parkı
(870,19 m²)

Topoğrafya	Düz, ana yoldan aşağıda
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar ve metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası var Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel(Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet zıpzıp (Şekil 4.54)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas), metal ve ahşap
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (1-6 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Acer platanoides</i> (Kraliyet Kırmızısı Çınar Yapraklı Akçaağaç) <i>Acer pseudoplatanus</i> (Dağ Akçaağacı) <i>Broussonetia papyrifera</i> (Çin Dutu) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)

Şekil 4.54. 1 Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

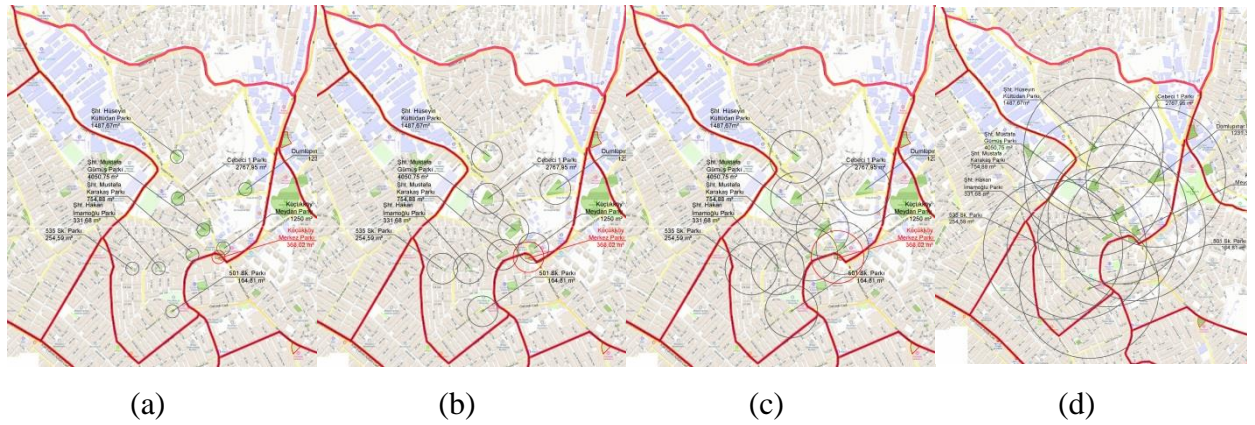
4.14 Yeni Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Yeni Mahalle'nin kuzeyinde Karayolları Mahallesi, güneyinde Hürriyet Mahallesi, doğusunda Kazım Karabekir ve Fevzi Çakmak Mahallesi, batısında ise Karadeniz, Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi bulunmaktadır.

Yeni Mahalle'de 501 Sokak, 535 Sokak, Cebeci 1, Dumlupınar, Küçükköy Meydan, Şehit Hakan İmamoğlu, Şehit Hüseyin Kültüfan, Şehit Mustafa Gümüş ve Şehit Mustafa Karakaş Parkı olmak üzere 9 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.55) bulunmaktadır.

Yeni Mahalle'de bulunan 9 çocuk oyun alanı Şekil 4.55'te yaş aralıklarına göre çocukların parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 12.293,64 m² oyun alanı bulunan Yeni Mahalle'de yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 10.153'tür (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 1,2 m²'dir. Yeni Mahallesi'nde bulunan 9 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.55).

Şekil 4.55. Yeni Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Yeni Mahalle'deki oyun alanları araziye düz yayılmıştır. 501 Sokak, Dumlupınar, Küçükköy Meydan, Şehit Hüseyin Kültüfan Parkları ise kot farklılığı oldu için iki alanda konumlanmıştır. Mahalledeki parkların hepsinde kuşatma elemanına yer verilmiştir; ancak kuşatma elemanlarında tuğla duvar, metal çit, taş duvar gibi malzemelerde farklılıklar görülmüştür. Tamamlayıcı donatı olarak oturma birimi çoğu parkta yer verilmiştir ancak; 501 Sokak ile Şehit Mustafa Karakaş Parkları'nda bulunmamıştır. Çöp kovası ilçenin tüm

mahallelerinde olduğu gibi çoğunluğunda yok, sadece Şehit Mustafa Gümüş Park'ında çöp kovası bulunmuştur. Güvenlik açısından aydınlatma elemanı ise çoğu parkta yer verilmişken 501 Sokak Park'ında yoktur. Yeni Mahalle'deki parkların çoğunluğu yapım amacına göre geleneksel oyun alanlarıken Dumlupınar ile Şehit Mustafa Gümüş Parkları hariç; bu parklarda tırmanma duvarı ile halattan tırmanma kulesi, dönencesine yer verildiği için yapım amacına göre yaratıcı oyun alanlarıdır. Oyun alanlarının yapım amaçlarına göre çoğunluğunun geleneksel yapıya sahip olmasından dolayı oyun elemanları da benzerlik göstermiştir. Oyun grubu, salıncak, tahterevallı gibi elemanlar kullanılmıştır. Dumlupınar ile Şehit Mustafa Gümüş Parkları'nda tırmanma duvarı, halattan kule gibi oyun elemanlarına da rastlanılmıştır. Şehit Hüseyin Kültüfan ile 501 Sokak, Dumlupınar, Küçükköy Meydan Parkları'nda ise saha ile spor aletlerine de yer verilmiştir. Mahalledeki oyun elemanlarının malzemelerinin çoğunluğu plastik ve metalden oluşmuştur. Şehit Mustafa Gümüş ve Şehit Mustafa Karakaş Parkları'nda ise halat ile ahşap malzemelere de rastlanmıştır. Parkların zemin malzemelerinde ise genelde güvenli olan kauçuk kullanılmıştır. Yürüme yolları taş kaplama ya da dökme betona taş görüntüsü verilmiştir. Yumuşak alanlarda ise çim kullanılmıştır. Şehit Hüseyin Kültüfan Park'ında sadece sahaya yer verildiği için mahalledeki diğer parkların içeriğindeki oyun elemanlarından dolayı küçük yaş aralığına hitap ettiği gözlemlenmiştir. Yeni Mahalle'de sadece 501 Sokak Park'ında bitkisel unsurlara rastlanılmamıştır. Diğer parkların hepsinde yaprağını döken ağaçlar ortakken, Cebeci, Küçükköy Meydan, Şehit Hüseyin Kültüfan, Şehit Mustafa Gümüş ile Şehit Mustafa Karakaş Parkları'nda herdem yeşil ağaçlar varken Cebeci, Şehit Hüseyin Kültüfan, Şehit Mustafa Gümüş Parkları'nda iğne yapraklı ağaçlara da yer verildiği gözlemlenmiştir (Çizelge 4.14).

Çizelge 4.14. Yeni Mahalle'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

Çocuk Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	501 Sokak Parkı (164,81 m²)	535 Sokak Parkı (254,59 m²)	Cebeci Parkı (2.767,95 m²)	Dumlupınar Parkı (1.231,31 m²)	Küçükköy Meydan Parkı (1.250 m²)
Topoğrafya	Düz, yoldan yukarıda; üst kotta oyun grubu alt kotta spor aletlerine yer verilmiştir.	Düz, yolla hem zemin	Düz, yolla hem zemin	Düz, iki kottan oluşmuştur. Üst kotta oturma birimleri alt kotta oyun elemanları ve spor aletlerine yer verilmiştir.	Düz, iki kottan oluşmaktadır. En üstte spor aletleriyle oyun grubuna yer verilmiştir. Alt kot ise yeşil alan olarak bırakılmıştır.
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Tuğla duvar ve metal çit	Metal çit ve taş duvar üzeri metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit

Çizelge 4.14. Yeni Mahalle'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanı (164,81 m ²)	Oyun Alanı (254,59 m ²)	Oyun Alanı (2.767,95 m ²)	Oyun Alanı (1.231,31 m ²)	Oyun Alanı (1.250 m ²)
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi yok	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok, Aydınlatma ünitesi var	Beton bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı	Geleneksel (Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -4 adet spor aleti (Şekil 4.56)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.56)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.57)	-1 adet oyun grubu, 1 adet çiftli salıncak ve 1 adet tahterevalli -1 adet tırmanma duvarı ve 5 adet spor aleti (Şekil 5.57)	-1 adet oyun grubu -10 adet spor aleti (Şekil 4.58)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama	Karo kauçuk, taş kaplama ve çim	Yapboz kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, dökme beton (taş dokusu verilmiş), çim	Dökme kauçuk, taş kaplama
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-3 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-3 yaş)
Bitkisel Unsurlar	Yok	<i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç) <i>Cupressus sempervirens</i> (Adi Servi) <i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı)	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Acer negundo</i> (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı)	<i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı)	<i>Cedrus deodara</i> 'Pinaceae' (Himalaya Sediri) <i>Hedera helix</i> (Kaya Sarmaşığı) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Prunus cerasifera</i> (Kiraz Eriği) <i>Olea europaea</i> var. 'europaea' (Zeytin)

Çizelge 4.14. Yeni Mahalle'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

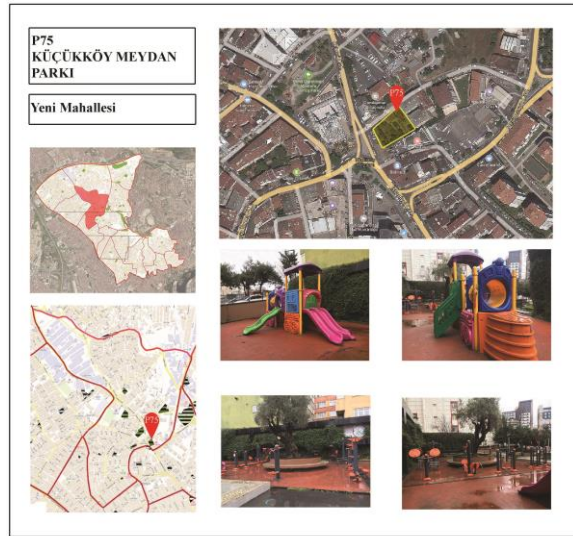
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri (331,68 m ²)	Şht Hüseyin Kültüfan Parkı (1.487,67 m ²)	Şht Mustafa Gümüş Parkı (4.050,75 m ²)	Şht Mustafa Karakaş Parkı (754,88 m ²)
Topoğrafya	Düz, yolla hem zemin, konutların arasında bir park.	Düz, iki kottan oluşmaktadır. Üst kot oyun grubu ve banklar yer alırken alt kotta spor aleti, saha ve beton tribün vardır	Düz	Düz, konutların arasında
Kuşatma Elemanı	Tuğla duvar üzeri metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit ve metal çit	Tuğla duvar	Metal çit
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Beton tribün ve ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası var, Aydınlatma ünitesi var	Oturma birimi yok Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var
Yapım Göre	AmacınaGeleneksel(Klasik)	Geleneksel(Klasik)	Geleneksel ve yaratıcı	Geleneksel(Klasik)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.58)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -5 adet spor aleti -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.59)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet ipli dönence, tırmanma kulesi (Şekil 4.59)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.60)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal ve halat	Plastik (fiberglas), metal ve ahşap
Zemin Kaplaması	Dökme kauçuk, taş kaplama	Dökme karo kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, dökme beton, çim
Yaş gruplarına göre oyun alanları	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-6 yaş)	Tüm yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-3 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Celtis australis</i> (Adi Çitlenbilk) <i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını)	<i>Acer platanoides</i> 'Royal Red' (Kraliyet Kırmızısı Çınar Yapraklı Akçaağaç) <i>Fraxinus ornus</i> (Çiçekli Dişbudak) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Acer platanoides</i> 'Royal Red' (Kraliyet Kırmızısı Çınar Yapraklı Akçaağaç) <i>Platanus x acerifolia</i> (Londra Çınarı) <i>Phoenix canariensis</i> (Kanarya Adaları Hurma Ağacı)	<i>Fagus orientalis</i> (Doğu Kayını) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)

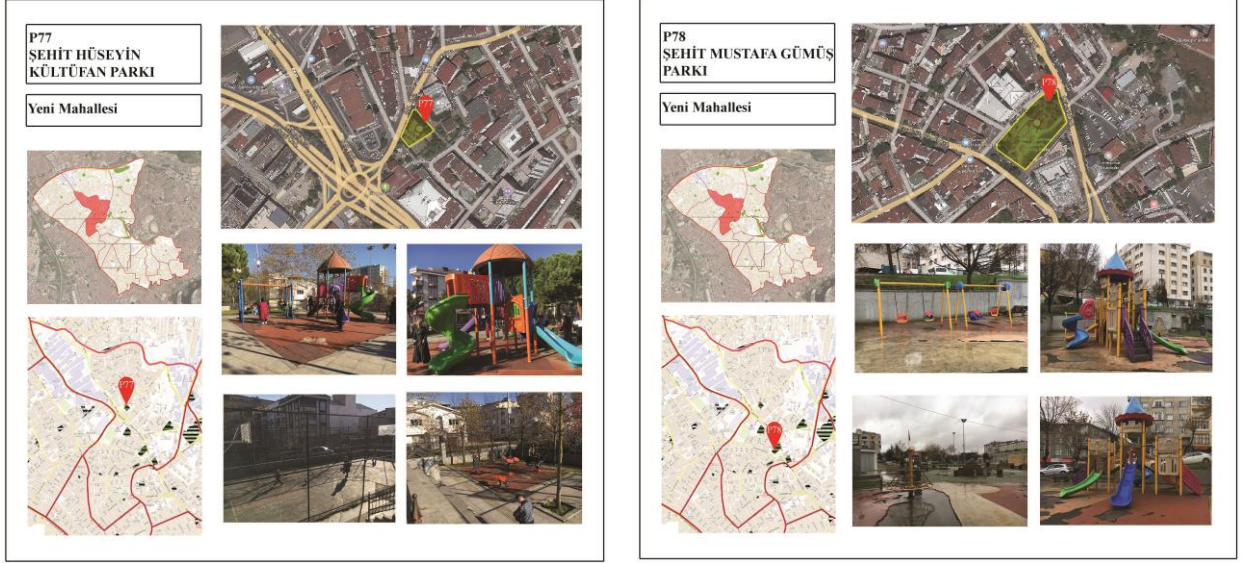
Şekil 4.56. 501 Sokak Parkı ile 535 Sokak Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

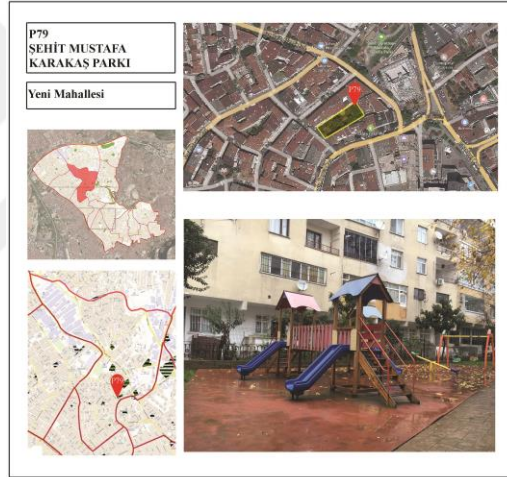
Şekil 4.57. Cebeci 1 Parkı ile Dumlupınar Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.58. Küçükköy Meydan Parkı ile Şehit Hakan İmamoğlu Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.59. Şehit Hüseyin Kültüphan Parkı ile Şehit Mustafa Gümüş Parkı'nın ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.60. Şehit Mustafa Karakaş Parkı ve uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

4.15 Yeni Doğan Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Yeni Doğan Mahallesi'nin kuzeyinde Yeşilpınar ilçesi, güneyinde Karltepe Mahallesi, doğusunda Yıldıztabya ve Pazarıçi Mahallesi, batısında ise Sarıgöl Mahallesi bulunmaktadır.

Yenidoğan Mahallesi eski, gecekondular mahallesi olduğundan dolayı belediyenin alabileceği kamusal alan kalmadığından çocuk oyun alanı yoktur.

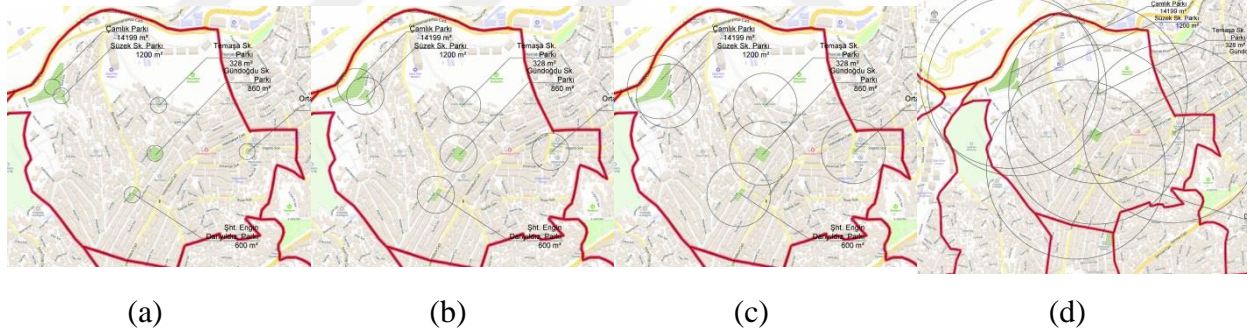
4.16 Yıldıztabya Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanları

Yıldıztabya Mahalle'nin kuzeyinde ve doğusunda Yeşilpınar ilçesi, güneyinde Karlitepe ve Pazarıçi Mahallesi, batısında ise Yenidoğan Mahallesi bulunmaktadır.

Yıldıztabya Mahallesi'nde Çamlık, Gündoğdu Sokak, Ortancalı Sokak, Süzer Sokak, Şehit Engin Danyıldız, Temaşa Sokak Parkı olmak üzere 6 adet kamusal çocuk oyun alanı (Şekil 4.61) bulunmaktadır.

Yıldıztabya Mahallesi'nde bulunan 6 çocuk oyun alanı Şekil 4.61'de çocukların yaş aralıklarına göre parklardan konutlara en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir. Çocuk oyun alanlarının; konutlardan yürüme mesafesindeki durumu, kullanılabilirlik ve mahallede yaşayanlara yeterlilik durumu incelenmiştir.

Toplam 17.408,00 m² oyun alanı bulunan Yıldıztabya Mahallesi'nde yaşayan 0-18 yaş arası çocuk sayısı 5.955'tir (ADNKS, 2021). Çocuk başına düşen oyun alanı 2,92 m²'dir. Yıldıztabya Mahallesi'nde bulunan 6 adet çocuk oyun alanı için çocukların yaş aralıklarına göre en fazla yürüyebilecekleri mesafe gösterilmiştir (Şekil 4.61).

Şekil 4.61. Yıldıztabya Mahallesi'nde bulunan çocuk oyun alanlarının 30 m -70 m -120 m ve 350 m (0-2 yaş, 3-6 yaş, 7-11 yaş, 12-15/18 yaş) etki alanlarının gösterimi

Yıldıztabya Mahallesi'ndeki oyun alanlarının çoğunluğu düz ve yolla hem zemin olarak yerleşmiştir. Gündoğdu Sokak Park'ı hariç; yokuşta bir parktır ve iki kotta alana yayılmıştır. Mahalledeki parkların çoğunda kuşatma elemanı kullanılmıştır. Çamlık Park'ında ise yaya kaldırımıyla trafik yolu ayrılmıştır. Kuşatma elemanları genelde metal çit ve tuğla duvar olarak kullanılmıştır. Yıldıztabya Mahallesi'ndeki oyun alanlarındaki tamamlayıcı donatı elemanlarından oturma birimi her parkta yer almıştır. Çöp kovaları çoğu parkta yoktur; sadece Gündoğdu Sokak Park'ında bulunmuştur. Aydınlatma elemanlarıysa çoğu parkta yoktur araç yolundaki lambaların oyun alanlarını aydınlattığı tespit edilmiştir. Yıldıztabya Mahallesi'nde sadece Gündoğdu Sokak Park'ında aydınlatma elemanları tespit edilmiştir.

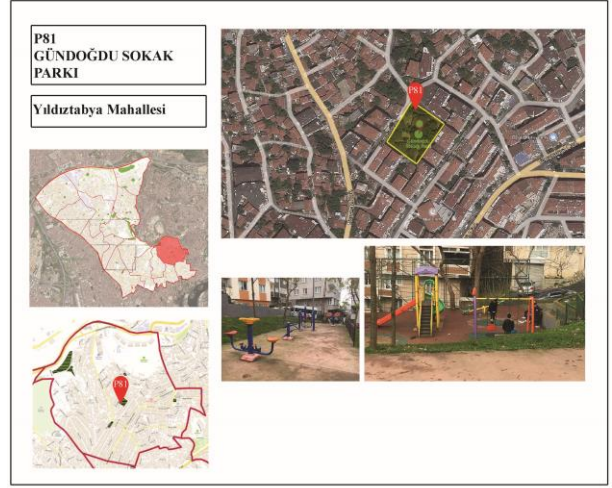
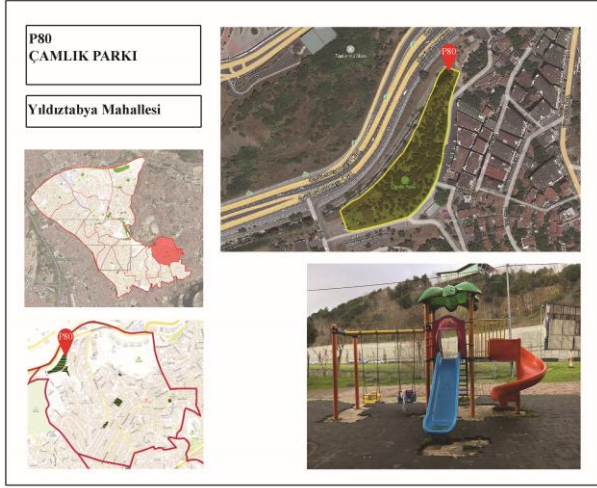
Mahalledeki parkların tamamı yapım amacına göre klasik oyun alanlarıdır. Bundan dolayı oyun elemanları; oyun grubu, salıncak, tahterevalli ve tilt gibi ürünler kullanılmıştır. Çamlık Park'ın da yürüyüş yolu, Gündoğdu Sokak, Şehit Engin Danyıldız Parkları'nda spor aletleri, Süzer Sokak Park'ında ise basketbol sahasına yer verilmiştir. Tüm oyun alanları plastik ve metal malzemeden oluşmuştur. Temaşa Sokak Park'ındaki oyun grubunda ahşap malzemeye yer verildiği tespit edilmiştir. Oyun gruplarının olduğu yerde zemin kaplaması tüm parklarda kauçuk, yürüme yolları taş kaplama ve yumuşak zeminlerdeyse çim kullanılmıştır. Mahallede sadece Süzer Sokak Park'ında saha olduğundan dolayı parkların çoğunluğu bulundurduğu oyun elemanlarından dolayı küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. Yıldıztabya Mahallesi'nde sadece Temaşa Sokak Park'ında bitkilendirme yapılmamıştır. Diğer parklarda yaprağını döken, herdem yeşil ve iğne yapraklı ağaçlara ve herdem yeşil çalı gruplarına rastlanılmıştır (Çizelge 4.15). Süzer Park'ta ise *Nerium oleander* (Zakkum) bitkisine de kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.15. Yıldıztabya Mahalle'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi

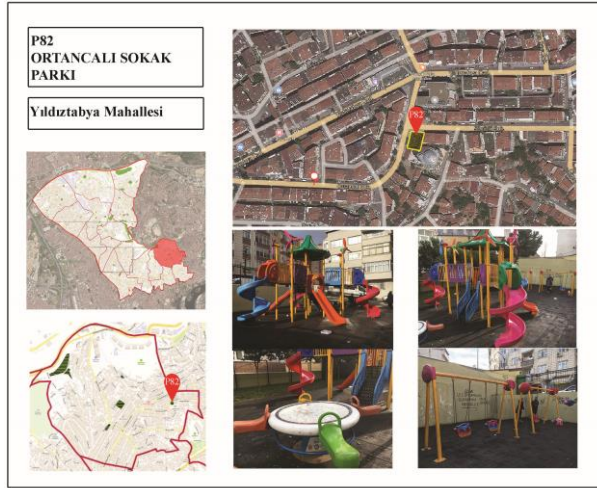
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	Oyun Alanlarının Tasarım İlkeleri	Çamlık Parkı (14.199 m²)	Gündoğdu Sokak Parkı (860 m²)	Ortancah Caddesi Parkı (300 m²)	Süzer Sokak Parkı (1.121 m²)	Şht. Engin Danyıldız Parkı (600 m²)	Temaşa Sokak Parkı (328 m²)
Topoğrafya	Düz, yolla hem zemin	İki kotta yerleşmiş, rampada bir parktır. Üst kotta spor aletleri alt kotta ise oyun grubuna yer verilmiştir	Düz, yoldan aşağıda	Düz, yolla hemzemin	Düz, yoldan yukarıda	Düz, yolla hem zemin	
Kuşatma Elemanı	Yok	Metal çit	Tuğla duvar ve metal çit	Metal çit	Tuğla duvar üzeri metal çit	Metal çit	
Tamamlayıcı Donatı (oturma birimi, çöp kovası, aydınlatma)	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi yok	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	Ahşap bank var Çöp kovası yok Aydınlatma ünitesi var	
Yapım Amacına Göre	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	Geleneksel (Klasik)	

Çizelge 4.15. Yıldıztabya Mahalle'nin çocuk oyun alanlarının tasarım ilkeleri bakımından incelenmesi (devamı)

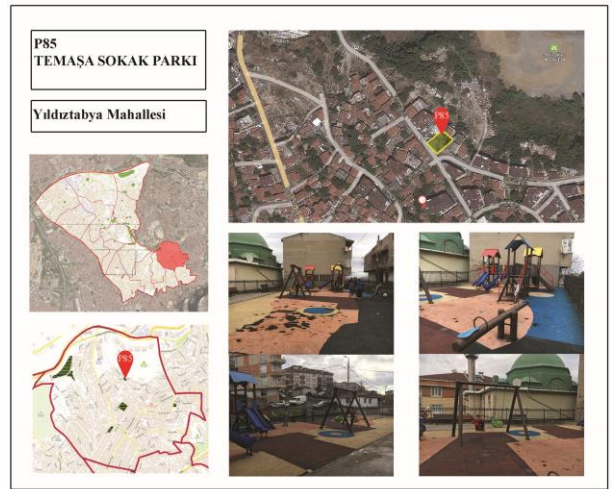
Çocuk Alanlarının Tasarım İlkeleri	OyunÇamlık Parkı (14.199 m ²)	Gündoğdu Sokak Parkı (860 m ²)	Ortancalı Caddesi Parkı (300 m ²)	Süzer Sokak Parkı (1.121 m ²)	Şht. Engin Danyıldız Parkı (600 m ²)	Temaşa Sokak Parkı (328 m ²)
Oyun Elemanları	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak (Şekil 4.62) - 350 m uzunluğunda yürüyüş yolu	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -5 adet spor aleti	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tilt (Şekil 4.63)	-1 adet oyun grubu -2 adet çiftli salıncak -1 adet basketbol sahası (Şekil 4.63)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli -8 adet spor aleti (Şekil 4.64)	-1 adet oyun grubu -1 adet çiftli salıncak -1 adet tahterevalli (Şekil 4.64)
Oyun Elemanlarının Malzemesi	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas) ve metal	Plastik (fiberglas), metal ve ahşap
Zemin Kaplaması	Yapboz kauçuk, taş kaplama, çim	Dökme kauçuk, Karo kauçuk ve dökme beton ve çim	Dökme kauçuk, Karo kauçuk ve taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, Dökme kauçuk, taş kaplama ve çim	Dökme kauçuk, Dökme kauçuk, taş kaplama	Dökme ve karo kauçuk, dökme beton (taş kaplama görüntüsü verilmiş)
Yaş gruplarına göre alanları	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-3 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-3 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-3 yaş)	Tüm yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-18 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-6 yaş)	Küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir (0-3 yaş)
Bitkisel Unsurlar	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı) <i>Robinia pseudoacacia</i> (Yalancı Akasya)	<i>Ligustrum lucidum</i> (Kurtbağrı) <i>Magnolia grandiflora</i> (Büyük Çiçekli Manolya) <i>Pinus pinea</i> (Fıstık Çamı)	<i>Abies concolor</i> 'Pinaceae' (Gümüşi Gökmar) <i>Fraxinus excelsior</i> (Adi Dişbudak) <i>Nerium oleander</i> (Zakkum) <i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	<i>Platanus orientalis</i> (Doğu Çınarı)	Yok

Şekil 4.62. Çamlık Parkı ile Gündoğdu Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.63. Ortancalı Parkı ile Süzer Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

Şekil 4.64. Şehit Engin Danyıldız Parkı ile Temaşa Sokak Parkı'nın uydu görüntüsü (Orijinal,2022)

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocuk oyun alanları günümüzün önemli açık-yeşil alanlarıdır. Akla gelen ilk yer olan parklar; hem çocukların hem de yetişkinlerin şehir hayatında nefes alabilecekleri, keyifli ve birlikte vakit geçirip, doğayla etkileşimde bulunabilecekleri alanlardır. Çalışma kapsamında Gaziosmanpaşa ilçesinin, gelişen yerleşim yerlerinden olduğu belirtilerek oyun alanlarının niteliğinin ve yeterliliğinin de yaşayanlar için düşünülüp, tasarlanması ve uygulanmasının önemine değinilmek istenildiği için bu çalışma hazırlanmış hem de yapılacak diğer çalışmalara rehber oluşturması amaçlanmıştır.

Aksoy (2001)'un çalışmasına göre; Gaziosmanpaşa ilçesinin 1975 ila 2000 yılları arasında çocuk oyun alan yüzeyi, çocuk sayısı ve çocuk başına düşen oyun alan miktarı Çizelge 5.1'de gösterilmiştir. Verilerde görüldüğü üzere; ilçede oyun alanları az olmakla birlikte giderek artan çocuk sayısı ile beraber kişi başına düşen oyun alan miktarının da azaldığı saptanmıştır. Günümüzde belediye sınırlarının küçülmesi ve nitelikli kentsel dönüşümler yapılmasıyla birlikte oyun alan sayılarının arttığını, geçmişe göre çocukların gelişimine katkı sağlayabilecek oyun alanlarının tasarlanıp, hayata geçirildiği tez çalışması kapsamında saptanmıştır.

Çizelge 5.1. Aksoy (2001)'un İstanbul kenti yeşil alan durumunun irdelenmesi üzerine hazırladığı doktora tezinden alınan, Gaziosmanpaşa'nın 1975-2000 yılları arasında çocuk oyun alanları hakkında tezde verilen değerler

Yıl	Çocuk oyun alan	Çocuk oyun alan	Çocuk sayısı	Çocuk başına düşen
1975	8.350 m ²	6	19.812	0,4 m ²
1980	13.350 m ²	7	20.769	0,6 m ²
1985	13.350 m ²	7	56.942	0,2 m ²
1990	4.910 m ²	6	72.254	0,07 m ²
1995	6.995 m ²	11	104.190	0,07 m ²
2000	14.715 m ²	17	153.977	0,09 m ²

2 Eylül 1999 tarihli Resmi Gazete verisinde kişi başı aktif yeşil alan standardı 10 m² kabul edilmiştir. Aksoy (2001)'a göre mahalle ölçeğinde çocuk oyun alanı kişi başına düşen miktar 4 m², Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği Ek.2'ye göreyse 10 m² olması gerektiği belirtilmiştir. Bu standartlar doğrultusunda Gaziosmanpaşa ilçesi için çocuk başına düşen

oyun alanı miktarı mahalle ve ilçe ölçeğinde Çizelge 5.2.'de incelenmiştir. İlçenin 2021 verilerine göre; toplam çocuk oyun alanı 239.409,56 m² iken 0-18 yaş grubu çocuk sayısı ise 126.422 kişidir. Alan büyüklüğü ile yaşayanların oranlamasıyla ilçedeki çocuk başına düşen oyun alanı **1.89 m²/kişi** olarak belirlenmiştir. İlçe düzeyinde incelendiğinde kişi başına düşen 1.89 m²'lik değerle standartların çok altında olduğu görülmüştür. Ancak belediyenin resmi sitesinde belirtilen kişi başına düşen yeşil alan miktarı 1.05 m² (Anonim, 2020 b) iken sadece çocuklar bazında incelendiğinde biraz daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Bal (2005) tez çalışmasında Zonguldak'taki çocuk oyun alanlarını incelemiştir. Çalışmasında farklı illeri araştıran çalışmalara da değinmiştir; Erzurum kentindeki çocuk oyun alanları 26.093 m², çocuk sayısı ise 112.256 kişi olup, çocuk başına **0,23 m²** düştüğü saptanmıştır. Çalışmasının sonunda Zonguldak ilinde 18.335 m² çocuk oyun alanı bulunduğunu, ilde yaklaşık 35.000 çocuk bulunduğunu ve çocuk başına **0,52 m²** oyun alanı düştüğünü saptamıştır. Bu değerler İstanbul'un ilçesi olan Gaziosmanpaşa'nın diğer illere göre daha yüksek değerlere sahip olduğu görülmektedir.

Kuşuluoğlu (2013)'nin tez çalışmasında ise İstanbul Kadıköy ilçesindeki 62 adet çocuk oyun alanını incelemiş ve ilçede çocuk başına düşen oyun alan miktarını **0,3 m²** olarak bulmuştur. Bu verilere bakıldığı zaman İstanbul'un bir diğer büyük ilçesi olan Gaziosmanpaşa da çocuk başına düşen oyun alan miktarı **1,89 m²** ile Kadıköy ilçesine oranla daha yüksek çıkmaktadır.

İlçedeki mahallelerin, parkların yeterlilik kriteri ilk olarak kişi başına düşen miktar olarak incelendiğinde; 16 mahallenin 7 mahallesinde çocuk başına düşen oyun alan miktarı 1 m²'den fazla, 8 mahallesinde çocuk başına düşen oyun alan miktarı 1 m²'den az, 1 mahallesinde ise çocuk oyun alanı olmadığı görülmüştür. Mevlana Mahallesi'nde çocuk başına düşen oyun alanı miktarı 16,37 m² ile en fazla olduğu tespit edilmiştir. Fevzi Çakmak Mahallesi ise 4,85 m² ile ikinci en yüksek değere sahip olduğu görülmüştür. Bu iki mahallede değerlerin yüksek çıkmasının nedeni; millet bahçesi statüsünde olan parkları bulundurmalarıdır. Mevlana Mahallesi'ndeki Recep Tayyip Erdoğan, Fevzi Çakmak Mahalle'sindeki Kırçeşme ve Sedat Balkanlı Parkları yüzey ölçümleri bakımından ilçedeki diğer parklardan çok büyüktür. Parklar yeni yapıldığı için güncel uygulamalara yer verildiği gözlemlenmiş, oyun elemanları bakımından da nitelikli oyun alanlarıdır. Bu iki mahallede konut-yeşil alan dağılımına da dikkat edilmiş, mahallelerde ticarethane ile sağlık kuruluşlarına

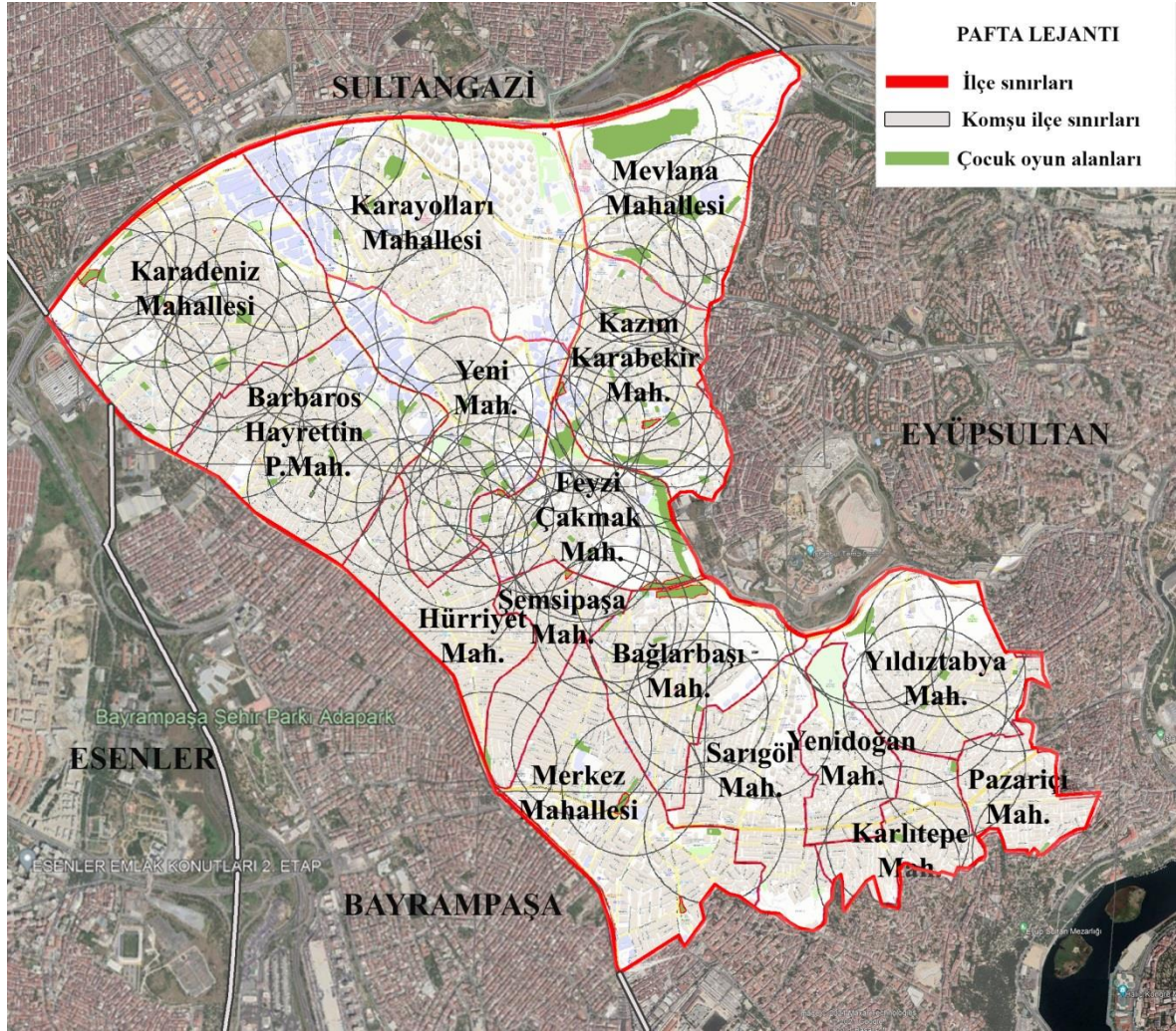
yer verildiği için de konutlarda yaşayan sayısı diğer mahallelere göre daha az olduğu görülmüştür.

Çizelge 5.2. Mahallere göre çocuk başına düşen oyun alanı miktarı (m²/kişi)

Mahalle	Toplam Çocuk Sayısı (kişi)	Toplam Çocuk Oyun Alanı (m ²)	Çocuk Başına Düşen Oyun Alanı Miktarı (m ² /kişi)
Bağlarbaşı Mahallesi	6.329	3.693,35	0,58
Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi	12.972	6.416,1	0,49
Fevzi Çakmak Mah.	6.013	29.205,1	4,85
Hürriyet Mahallesi	6.337	799,3	0,12
Karadeniz Mahallesi	21.476	19.599,5	0,91
Karayolları Mahallesi	13.108	15.444,73	1,17
Karlıtepe Mahallesi	4.316	1.603	0,37
Kazım Karabekir Mah.	12.915	20.047,93	1,55
Merkez Mahallesi	6.561	4.479,69	0,68
Mevlana Mahallesi	6.308	103.321,69	16,37
Pazarıçi Mahallesi	2.709	3.887,85	1,43
Sarıgöl Mahallesi	5.617	339,49	0,06
Şemsipaşa Mahallesi	5.653	870,19	0,15
Yeni Mahalle	10.153	12.293,64	1,2
Yıldıztabya Mahallesi	5.955	17.408	2,92
Toplam	126.422	239.409,56	1,89

İlçedeki oyun alanlarının yeterlilik kriteri ikinci olarak ise, yaş gruplarına göre en yakın ve en uzak erişim mesafeleri oluşturulan mahalle haritalarında gösterilmiştir. İlçedeki tüm oyun alanları Şekil 5.1’de gösterilmiş aynı zamanda konut-oyun alanı ilişkisi incelenerek en fazla yürünebilecek mesafe haritalarla tespit edilmiştir. Mahalleler kendi içlerinde yeterli yürüme mesafesinde olmasa da komşu mahallelerin oyun alanlarıyla desteklendiği görülmüştür. Karayolları Mahallesi’nin batı bölümü, Karadeniz Mahallesi’nin 2 yapı adası, Şemsi Paşa ve Hürriyet Mahallelerinin iç kısımdaki yapı adaları, Merkez Mahallesinin güney ve batısındaki yapı adaları, Sarıgöl Mahallesinin güneyindeki yapı adaları yürüme mesafesinin dışında kalan alanlardır. Hiç oyun alanı olmayan Yenidoğan Mahallesi’nin

sınırında olan konutlar, komşu mahallerin oyun alanlarına yürüme mesafesinde olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 5.1. Gaziosmanpaşa çocuk oyun alanlarının 350 m yürüme mesafesine göre etki alanlarının gösterimi

Gaziosmanpaşa ilçesindeki çocuk oyun alanları, 15 mahallede 85 çocuk oyun alanı tasarım ilkeleri açısından; arazideki konumlanması, güvenlik açısından kuşatma elemanları, parkların tamamlayıcı unsurları, yapım amacına göre parklar ve içeriğindeki oyun elemanlarıyla malzemeleri, oyun alanının zemin kaplama malzemeleri, hitap ettiği yaş aralığı ile bitkisel unsurlar incelenmiştir.

Çocuk oyun alanlarının tasarlanması, yer aldığı alanın topoğrafik yapısına bağlı olarak şekillendiği gözlenmiştir. Çok eğimli olan alanlarda kademeli, teraslama yaparak oyun elemanları, oturma birimleri, spor aletleri ve sahalar yerleştirilmiştir. Hafif eğimli alanlardaysa yol kenarlarına şev verilerek düz mekanlar oluşturulmuştur (Şekil 5.2).

Şekil 5.2. Mevlana Mah. Muhsin Yazıcıoğlu Park'ı şevli oyun alanı olarak nitelendirilir

Güvenlik açısından oyun alanları incelendiğinde çoğunluğunda kuşatma elemanı tespit edilmiştir ancak; yaya kaldırımıyla trafikten ayrılan oyun alanlarının olduğu görülmüştür; Emek Sokak, 1204 Sokak, 805 Sokak (Şekil 5.3), 849 Sokak, 922 Sokak, Şehit Komiser Bülent Üstün, Çamlık Parkları bu duruma örnek gösterilmiştir. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'nde bulunan 1181/1 Sokak Park'ının jiletli duvar ile çevrenmesi çocuklar için tehlikeli kazalara sebep oluşturabileceği saptanmıştır. Kuşatma elemanlarının materyallerinde değişiklik görülse de çocuk oyun alanları için yeterli güvenliği sağladığı tespit edilmiştir.

Şekil 5.3. Kazım Karabekir Mah. 805 Sokak Park'ının yaya yolu ile trafikten ayrılması

Oyun alanlarında tamamlayıcı donatı elemanları olarak oturma birimi, çöp kovası ve aydınlatma unsurlarına dikkat edilmiştir. Parkların çoğunda oturma birimi tespit edilmiş bunlar ahşap bank, ahşap pergola, beton amfi ya da beton oturma birimleri olarak çeşitlendirilmiştir.

gözlemlenmiştir. Parkların çoğunluğunda çöp kovasının yer almadığı görülmüştür. Çöp toplamak için çöp poşetlerinin ağaç gövdesine, elektrik direklerine ya da oturma birimlerine bağlandığı tespit edilmiştir. Kötü görüntüyü ve düzensizliği ortadan kaldırmak için çöp kovası tasarım yarışması yapılarak ya da ilçedeki insanlara tercihler sunulularak bir oylama yapılarak standart biri çöp kovası oluşturulmalı ve eksik olan çocuk oyun alanlarına en kısa zamanda yerleştirilmelidir. Güvenlik unsurlarından da sayılabilecek aydınlatma ünitelerinin çoğu parkta bulunmuştur. Aydınlatma elemanı olmayan parklardaysa genelde konutların içerisinde yer alan ve mahallenin aydınlatma elemanlarından faydalanıldığı tespit edilmiştir.

İlçedeki oyun olanlarının çoğu, yapım amacına göre geleneksel oyun alanlarıdır. Bazı parklar tırmanma duvarı, macera salıncağı, hareketli oyun duvarı, trambolin, kum zemin, halattan ve zincirden yapılmış tırmanma kuleleri, köprü gibi oyun elemanlarını içerdiği için yaratıcı oyun alanı olarak da nitelendirilmiştir. Recep Tayyip Erdoğan Park'ında bulunan su parkı (Şekil 5.4) ise ilçedeki tek çağdaş oyun alanıdır. Çocuk oyun alanlarının geleneksel yapım amacına göre tasarlandığı için oyun elemanları; farklı boyutlarda kaydırak, salıncak, tahterevallidir. Yetişkinlerin kullanımı için spor aletlerine yer verilmiştir. Oyun alanlarının bazılarında ise basketbol ve futbol sahalarına yer verilmiştir. Karayolları Spor Park'ı diğer parklardan farklı olarak portatif yüzme havuzu (Şekil 5.5) tespit edilmiştir.

Şekil 5.4. Mevlana Mahallesi Recep Tayyip Erdoğan Park'ında bulunan su parkı

Şekil 5.5. Karayolları Mahallesi Karayolu Park’ında bulunan portatif yüzme havuzu

İlçede incelenen parkların oyun elemanlarının çoğunda malzeme seçimine dikkat edilmiştir. Günümüzde yaygın olarak kullanılan fiberglas malzemelerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Çocukların ilgisini çekecek renkler kullanılmıştır. Metal yüzeylerde gerek hava şartları, gerek kullanıcı hatalarından dolayı oluşan pürüzlü yüzeyler, eskime ve kullanma sonucu yıpranmalardan dolayı sivri ve sallanan parçalar güvenliği tehdit eden unsurlar olarak saptanmıştır. Bazı parklarda oyun gruplarının, fiberglas malzemesi yerine ahşap malzeme tercih edildiği tespit edilmiştir. Parklarda bulunan tırmanma kulelerinden dolayı halat malzemesine de görülmüştür.

Mahallelerdeki parkların zemin malzemesi; oyun alanlarında kauçuk, yürüme yollarında dökme beton ya da taş kaplama, yumuşak zeminlerde ise çim kaplama kullanıldığı tespit edilmiştir. Oyun alanlarında kauçuk malzemenin kullanılması güvenlik açısından olumludur. Yürüme alanlarının zemin malzemesinin uzun ömürlü yapıya sahipken hem de küçük çocukların bisiklet, paten gibi oyun elemanlarını kullanmasına olanak sağlamaktadır. Yumuşak alanlarda çim kaplı olması çocuklara fazladan oyun oynama alanı yaratırken, bitkisel unsurlarla iç içe olmasına imkan sağladığı görülmüştür.

Gaziosmanpaşa ilçesindeki oyun alanlarında bitkisel unsur olarak yaprağını döken ağaçlar (*Acer negundo* (Dişbudak Yapraklı Akçaağaç), *Acer platanoides* ‘Globosum’ (Top Akçaağaç), *Acer pseudoplatanus* (Dağ Akçaağacı), *Acer platanoides* ‘Royal Red’ (Kraliyet Kırmızısı Çınar Yapraklı Akçaağaç), *Betula alba* (Ak Huş), *Broussonetia papyrifera* (Çin Dutu), *Catalpa bungei* (Çin Katalpası), *Catalpa bignonioides* (Katalpa), *Celtis australis* (Adi Çitlenbik), *Fagus orientalis* (Doğu Kayını), *Fraxinus ornus* (Çiçekli Dişbudak), *Fraxinus*

excelsior (Adi Dişbudak), *Gleditsia triacanthos* (Gladiçya), *Prunus cerasifera* (Kiraz Eriği), *Platanus orientalis* (Doğu Çınarı), *Platanus x acerifolia* (Londra Çınarı), *Populus alba* (Akkavak), *Robinia pseudoacacia* ‘Umbraculifera’ (Top Akasya), *Robinia pseudoacacia* (Yalancı Akasya), *Quercus robur* (Saplı Meşe), *Salix matsudana* (Tirbişon Söğüdü)), herdem yeşil ağaçlar (*Camellia japonica* (Japon Kamelyası), *Laurus nobilis* (Defne), *Ligustrum lucidum* (Kurtbağrı), *Magnolia grandiflora* (Büyük Çiçekli Manolya), *Nerium oleander* (Zakkum)) ve iğne yapraklı ağaçlar (*Abies concolor* ‘Pinaceae’ (Gümüşi Göknar), *Calocedrus decurrens* (Kalifornia Su Sediri), *Cedrus atlantica* ‘Glauca’ (Mavi Atlas Sediri), *Cedrus deodara* ‘Pinaceae’ (Himalaya Sediri), *Chamaecyparis lawsoniana* (Yalancı Servi), *Cupressus arizona* (Arizona Servisi), *Cupressus sempervirens* (Adi Servi), *Cupressus macrocarpa* (Monteri Servisi), *Pinus pinea* (Fıstık Çamı), *Picea orientalis* (Doğu Ladini), *Picea pungens* cv. ‘Glauca’ (Mavi Ladin), *Thuja occidentalis* (Batı mazısı)) bulunurken duvar örtücüsü (*Hedera helix* (Kaya Sarmaşığı)), çalı grupları (*Buxus microphylla* (Küçük Yapraklı Şimşir), *Buxus sempervirens* (Adi Şimşir), *Cornus alba* (Kırmızı Kabuklu Süs Kızılıcıği), *Dracena indivisa* (Mavi Yapraklı Dresana), *Eunoymus fortunei* ‘Emerald’n Gold’ (Yayılcı Taflan), *Laurus nobilis* (Defne), *Nerium oleander* (Zakkum), *Osmanthus heterophyllus* (Koku Çiçeği), *Phormium tenax* (Yeni Zelanda Keteni), *Spartium junceum* (Katır tırnağı)) ile *Phoenix canariensis* (Kanarya Adaları Hurma Ağacı), *Tharchycarpus fortunei* (Çin Palmiyesi), *Olea europaea* var. *europaea* (Zeytin) gibi belirgin ağaçlar tespit edilmiştir. İlçede tespit edilen; *Acer pseudoplatanus* (Dağ Akçaağacı) ve *Nerium oleander* (Zakkum) bitkileri çocuk oyun alanlarında tercih edilmemesi gereken bitkilerdir. *Acer pseudoplatanus* (Dağ Akçaağacı) arılar için önemli bir besin kaynağıdır. Bu durum çocuklar oyun oynarken yaralanmalarına sebep olabilir. *Nerium oleander* (Zakkum) ise oyun alanlarında kullanılmaması gereken bir bitki olduğuna değinilmiştir. Bu bitki zehirlidir, cildin temas etmesi durumunda kızarıklıklar meydana gelebilir. Oyun alanlarında hem ağaç hem de çalı olarak kullanılmamalıdır. Geniş tepeli ağaçlar çocuk ölçeğine uymamakta, güneş ışınlarını engellemekte ve yanında bulunan kum ve su havuzlarını düşen yapraklar kirleteceğinden dolayı tercih edilmemelidir. Oyun alanlarının girişleri küçük çiçekli ağaçlarla ilgi çekici şekilde tasarlanırken, çalılar ile desteklenerek onların saklanma, atlama gibi eylemlerde bulunmaları teşvik edilebilir (Acar, 2003).

İlçede çocuk oyun alanlarına konutlardan yürünebilecek mesafe de olsa da, kişi başına düşen oyun alan miktarı olması gereken değerlerin çok altında kalmaktadır. Kentsel planlama

yapılırken yeni inşaat alanlarına kentsel açık-yeşil alan olarak çocuk oyun alanlarına nitelikli yüzey alanları ayrılabilir.

Çocuk oyun alanları gelişi güzel konulan oyun elemanlarının bulunduğu bir yer olmamalıdır. İçeriğindeki oyun elemanları düşünülmüş, yaş gruplarına göre ayrılmış, kullanılan oyun elemanlarının uygun malzeme tercihinde bulunmuş olmasına önem verilmelidir. Kullanılan malzemelerin aynı zamanda bakımına dikkat edilmelidir. Zemin kaplama malzemeleri kullanıcı kaynaklı ve hava şartlarından dolayı hızlı bozulduğu gözlemlenmiştir. Metal oyun elemanların da ise oksitlenmeler meydana gelmiştir. Bunlar gibi ufak ama oyun esnasında güvenliği ihlal edecek bakım gerektiren unsurlar kısa sürede fark edilip, tamir edilebilir. Kullanıcılar tarafından yetkililerin uyarılması teşvik edilebilir ki kısa zamanda tespit edilip müdahale edilebilsin.

İlçedeki parklar tez kapsamında 0-18 yaş aralığındaki çocuklar için incelenmiş olsa da oyun alanları mahalledeki tüm yaş aralığındaki insanlara hitap ettiği gözlemlenmiştir. Oyun alanlarının çoğunluğu küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap eden oyun elemanlarını içermektedir. Saha alanları bulduran oyun alanlarını tüm yaş aralığındakiler kullanabilirken gözlemler sonucunda oyun elemanlarının küçük yaş aralığındaki çocuklara hitap etmesi, büyük yaştakilerin kullanmasına engel olmamakta ve oyun elemanlarını kullandıkları tespit edilmiştir (Şekil 5.6). Bu durum parklardaki malzemelerin kullanım ömürlerini kısaltabilir. Korunaklı salıncakların yanında büyüklerinde kullanacağı önünde aparat olmayan salıncaklara yer verilebilir. Büyük çocuklar için küçük alana sahip parklarda tek pota basketbol ya da tek kale futbol sahaları düşünülebilir.

Şekil 5.6. Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesi'ndeki ile 1017 ile 1181-1 Sokak Parklarındaki büyük yaş grubundakileri salıncak kullanım örneği

Parkların kuşatma elemanlarının ve aydınlatma ünitelerinin olması güvenliğin yeterli olduğunu göstermektedir. Parkların çoğunda engellilerin erişimleri için sarı bant yollara yer verildiği gözlemlenmiştir. 770 Sokak, Recep Tayyip Erdoğan Gençlik Parklarında salıncak ile 774 Sokak Park'ındaki dönence gibi oyun elemanlarının tasarımı engelli çocuklar için düşünülmüştür (Şekil 5.7).

Şekil 5.7. Recep Tayyip Erdoğan'ında bulunan salıncak ve Fevzi Çakmak Mahallesi'ndeki 774 Sokak Parkındaki dönence

Gaziosmanpaşa ilçesi ülkedeki ve İstanbul'daki birçok ilçeden çocuk oyun alanları açısından iyi durumda olduğu tespit edilmiştir. Parklar da güncel oyun elemanlarının ve malzemelerin kullanılması, kullanılırken düşünülüp tasarlanması kullanıcıların açık-yeşil alan ihtiyaçlarını karşıladığı görülmüştür.

KAYNAKLAR

- Acar, H. (2003). *Çocuk oyun alanlarında kullanıcıların bitki tercihlerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma: Trabzon kenti örneği* (Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Trabzon.
- Acar, H. E. (2017). *Çocuk oyun alanlarında güvenlik: İstanbul Fatih ilçesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Aklıbaşında, M., Tırnakçı, A., ve Özhancı, E. (2018). Çocuk oyun alanlarının önemi ve tasarım kriterlerinin Nevşehir kenti örneğinde irdelenmesi, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 8(17), 59-71.
- Aksoy, Y. (2001). *İstanbul kenti yeşil alan durumunun irdelenmesi* (Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aksoy, Y. (2011). Çocuk oyun alanları üzerine bir araştırma İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon illeri örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 3(11), 82-106.
- Anonim, (t.y.a). Gaziosmanpaşa Kaymakamlığı. (t.y.). Erişim adresi <http://www.gaziosmanpasa.gov.tr/tarihe>
- Anonim, (t.y.b) URL-14 <https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/istanbul/gaziosmanpasa-53159/>
- Anonim, (2020a). Gaziosmanpaşa Belediyesi. (2020). Erişim adresi <https://www.gaziosmanpasa.bel.tr/det/124/ilce-tarihi>
- Anonim, (2020b) . Gaziosmanpaşa Belediyesi. (2020). Erişim adresi <https://www.gaziosmanpasa.bel.tr/det/1818/gaziosmanpasa-millet-bahcesi>
- Anonim, (2021a) <https://www.bitkiortusu.gen.tr/istanbulun-bitki-ortusu.html>
- Anonim, (2021b) <https://www.cografya.gen.tr/tr/istanbul/iklim.html>
- Anonim, (2022a). Wikipedia Gaziosmanpaşa. Erişim adresi <https://tr.wikipedia.org/wiki/Gaziosmanpa%C5%9Fa>
- Anonim, (2022b) <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0stanbul>
- Anonim, (2022c) <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>
- Altay, E.E. ve Kayabaşı, N.M. (2020). Çocuk gelişimi açısından çocuk oyun alanı tasarım yaklaşımı: rotator örneği, *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 10(2), 108-115.
- Bal, A. (2005). *Zonguldak kenti yeşil alan sistemindeki çocuk oyun alanlarının durumunun peyzaj mimarlığı ilkeleri açısından irdelenmesi* (Yüksek Mimarlık Tezi), Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Zonguldak.

- Bulut, Z. ve Kılıçarslan, Ç. (2009). Çocuğa özgüven kazandırmada önemli bir ilke; çocuk oyun alanlarında güvenlik, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 78-85.
- Çukur, D. (2011). Okulöncesi çocukluk döneminde sağlıklı gelişimi destekleyici dış mekan tasarımı. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12(1), 70-76.
- Duman, G., ve Koçak, N. (2013). Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (Konya İli Örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (1), 64-81.
- Gül, E. D. (2012). Ailelerin çocuk bahçelerine ve çocuk bahçelerindeki materyallere bakış açılarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 261-273.
- Irmak, M.A., Külekçi, E.A. ve Bilge, C. (2018, 28-30 Haziran). *Çocuk oyun alanları tasarımında farklı ülkeler ile yeni yaklaşımların belirlenmesi*. ISUEP2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu: Değişim/Dönüşüm/Özgürlük sunulan bildiri, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. Erişim adresi: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/67167759/Cilt3.pdf?1620224558=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DISUEP2018_International_Symposium_on_Urb.pdf&Expires=1671321236&Signature=bZF0bTgSgeSe3LPb5eKL-EK47JIET~AwztmQ1BHPlzjpsJzTERi86g5Ke7UOm86KaFv5y38Sw5w9IXzPoPcHNFqJo h86rwa1XHKHvbrFrVq866gJGvmf8k0ZiMqa7D6GdeUNknvgRK6ap2913gwwbzFXRLV2Y9ANzuffaFDafkgU4-kgJEztaYvfe1fQdsUvyVGC7cTbk4Nm5bvzV1pK1OEO-hZ~ZGyNWyRX9-P9gxEDSXetEkqTLNwiMP1EFWwzSLD5amvnwb5e0J3SFQK0kmvG6iNb1pQ~EooTgivKk6wJBB77HsLMGb1brlCyGs4Sb4b~XMw8fRrjrQ2itPJSA &Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA#page=49
- Koçan, N. (2012). Çocuk oyun alanlarının yeterliliği üzerine bir araştırma: Uşak kenti Kemalöz mahallesi örneği. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Dergisi*, 28(4), 315-321.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M.N. ve Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 324-342.
- Kuşuluoğlu, D.D. (2013). *İstanbul Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversite Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Meşhur, H.F.A. ve Tekin, M. (2018). Evrensel tasarım yaklaşımının şehir planlama disiplini bakış açısı ile değerlendirilmesi, *Online Journal of Art and Design*, 6(5), 94-111
- Muhacir, E.S.A. ve Özalp, A.Y. (2016). Planlama ve tasarım süreçleri bağlamında çocuk oyun alanlarına ilişkin temel kalite kriterlerinin belirlenmesi, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 17(2), 220-230.
- Nemutlu, F.E., Akdeniz, F. ve Çamayaz, R. (2018). Evrensel erişilebilir çocuk parkı tasarımı: Çanakkale Kepez örneği, *Uluslararası Peyzaj Mimarlığı Araştırmaları Dergisi* 2(2),08-14.

- Onay, B. ve Şahin, C. (2019). Kentsel rekreasyon kapsamında çocuk oyun alanlarında güvenlik: Isparta Ayazmana ve Gökçay mesireliği örneği, *Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi*,12(3), 575-585.
- Özgen, Y. ve Aytuğ, A. (1992). Kullanıcı eğilimleri açısından çocuk oyun alanları ve araçları üzerine bir inceleme, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 42(2), 100-118.
- Özgüner, H. Ve Şahin, C. (2009). Isparta kent merkezindeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ve çocukların bu alanlara karşı davranış biçimleri, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1),129-143.
- Piaget, J. (1962). The relation of affectivity to intelligence in the mental development of the child. *Bulletin of the Menninger clinic*, 26(3), 129.
- Pola, İ. (2015). *Çocuk oyun alanlarına kapsayıcı yaklaşımlar: İstanbul için bir değerlendirme* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kentsel Tasarım Anabilim Dalı, İstanbul.
- Samur, A. Ö., ve Kızıltepe, G. İ. (2018). Aydın ilindeki çocuk oyun alanlarının incelenmesi, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(1), 31-46.
- Senyen, H.M.S. ve Erdoğan, E. (2019). Kamusal çocuk oyun alanlarında güvenliğin Avrupa standartları üzerinden değerlendirilmesi, *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 21(3), 665-684.
- Şişman, E. E. ve Özyavuz, M. (2010). Çocuk oyun alanlarının dağılımı ve kullanım yeterliliği Tekirdağ örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 13-22.
- Taştepe, T., Başbay, A.M., ve Yazıcı,Z. (2016). Kent merkezlerindeki ekolojik temelli oyun alanlarının mekânsal açıdan incelenmesi: Ankara- Antalya Örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*,13(02), 85-95.
- Timur, U.P., Erzin, P.E., Aytaş, İ. ve Timur, Ö.B. (2018, 28-30 Haziran). *Çocuk oyun alanlarında çocuk-oyun-doğa bütünlemesi için tasarım önerileri*. ISUEP2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu: Değişim/Dönüşüm/Özgürlük sunulan bildiri, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. Erişim adresi: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/66225952/Cilt3.pdf?1618049973=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DCilt.pdf&Expires=1671321792&Signature=KBVU-jGJqiORvOv0HrLbYC3vDGgGTV65JDXpJYZeHDJzz6RpLw6kQIPmVI~469qjVmPYA~SmuowkWUBlr-fiIs4jpCRfsHnRv~tlawkXH1aiDax7L8CXVVbvO5gWjj6kZp~87F17~BBabc5BdpnxJWCGOAFtBhrPizmGFAJXY~w8DHjcJc7c7xtLB8n9yReVr1CaDyM762W-3KhXARGYWV9zExmLVUQ0bH2aN1z2r~fVavvXqwo7BQ93aMF8rTk~UzrP~D2fHeNC1usdODQjmyj8Tt8wdBs5ik6SF0W~BTKOgk5vsH5hW2oPiLcsLG69km5LZywcVKp5b6WRO3aMJQ__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA#page=41
- Turgut, H. Ve Yılmaz, S. (2010, 20-22 Mayıs). *Ekolojik temelli çocuk oyun alanlarının oluşturulması*. 3. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresinde sunulan bildiri, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi, Artvin. Erişim adresi: [http://karok3.artvin.edu.tr/IV.Cilt/\(1618-1630\).pdf](http://karok3.artvin.edu.tr/IV.Cilt/(1618-1630).pdf)

- Türkan, E. E., ve Önder, S. (2011). Balıkesir kenti çocuk oyun alanlarının irdelenmesi, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8(3), 69-80.
- Uysal, A.B. (2014). Bir kamusal mekan olarak çocuk oyun alanları (Çanakkale). *Çanakkale içinde gazetesi*, 29 Şubat 2013, 01 Şubat 2014, 5 Haziran 2014 yayınlanmıştır.
- Uysal, A.B. (2015). Çocuk oyun alanlarının geliştirilmesinde bir yerel katılım deneyimi, *Megaron*, 10(3), 423-439.
- Ünal, M. (2009). Çocuk gelişiminde oyun alanlarının yeri ve önemi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 95-109.
- Yeşil, P., ve Beyli, K. N. (2018). Çocuk Oyun Alanlarında Detaylı Mekan Analizi: Akyazı Mahallesi (Ordu) Örneği, *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji dergisi*, 6(6), 652-662.
- Yılmaz, S. ve Bulut, Z. (2002). Kentsel mekanlarda çocuk oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri, *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(3), 345-351.
- Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği Ek.2 14 Haziran 2014, Erişim adresi <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140614-2.htm>
- Suman, I. T. (2010). Oyunun evreleri. 26 Ocak 2010, Erişim adresi <http://www.iraztoros.com/oyunun-evreleri-psikolog-bildirir/>
- Yaşam gücü. (t.y.). Erişim adresi <https://yasamgucu.org/oyun-nedir-ve-turleri/>
- Auzef Çocuk Gelişimi. (2020). Erişim adresi https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/20_21_Guz/cocuk_ve_oyun/7/index.html#konu-3
- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yasası Çocuk Hakları Bildirgesi (1959) 7. Maddesi
- Birleşmiş Milletler Kongresi'nde (1989) yenilenen Çocuk Hakları Bildirgesi'nin 31.Maddesi